PAZARTESİ 19 TEMMUZ 1937

TANEVİ
İstanbul Ankara Caddesi
TELEFON : 24318, 24319, 24310
TELGRAF : TAN, İSTANBUL
ÜÇÜNCÜ YIL — No. 808
5 KURUŞ

TAN

BAŞMUHARRİRİ: AHMET EMİN YALMAN

Yeni Çocuk Ansiklopedisi

48 Cilt Kuponu — 30 kupona mukabil bir cilt (300) kuruştur.

Cüz Kuponu 194 — 10 kupona mukabil bir cüz 7½ kuruştur.

UZAK ŞARKTA HARP

Çinliler, Japon Tecavüzüne Karşı Çetin Bir Mukavemet Göstermiye Karar Verdiler

Çinin şimalinde Japonyanın evvelce ele geçirdiği geniş arazi ile yeniden istilâ etmek niyetinde olduğu yerler

Japon ordusunun Harbi kazanamıya cağı ileri sürülüyor

(En son radyo ve ajans haberleri)

Londra, 18 (TAN) — Uzak Şarktaki ihtilâfın büyüdüğünü, çok ciddî bir tehlike aldığını gösteren alâmetler çoğalıyor. Japonyanın Çin hududuna mütemadiyen asker ve silâh yığdığı artık muhakkak sayılıyor. Çinliler, Japonyanın bütün tehditlerine karşı memleketi müdafaaya azmetmiş vaziyettedirler. Bu sebeple çok çetin bir harbin başlaması yakın demektir.

Hâdisenin siyasî tarafına gelince; bu meselede Alman - Japon anlaşmasının büyük tesiri olduğu bazı siyasî mehafil tarafından açıkça söyleniyor. Bu suretle Almanyanın, en kuvvetli rakibi olarak saydığı Rusyayı Uzakşarkta büyük bir ordu bulundurmıya mecbur etmek istediği neticesine varılıyor.

Çin ve Japon kaynaklarından gelen son haberlere göre, ihtilâfı halletmiye çalışan Çin ve Japon murahhasları, görüşmelerini henüz tamamlamamışlardır. Fakat Çin mümessilleri, Japonyanın, Çinde askerî ve siyasî imtiyazlar kazanmak maksadile ileri sürdükleri bütün teklifleri reddetmişlerdir. Sadece iktısadî bazı imtiyazlar vermeye taraftar gözüküyor lar.

Japonya İle Almanya Beraber mi Yürüyorlar?

Paris, 18 (A.A.) — Eski Hindi Çini valisi M. Alexandre Varenne, Paris Soir gazetesinde intişar etmiş olan uzun bir etüdünde Çin — Japon ihtilâfının menşelerini izah etmekte ve bu ihtilâfın beynelmilel cephesini tebarüz ettirerek şöyle demektedir:

"Japonya, nekadar aksini iddia ederse etsin, tamamile Almanyanın tuzağına düşmüştür .Yeni ittifakı müselleste Japonyaya düşen rol, Avrupa siyasetindeki ihtilâtların umumî bir harp fırsatını verebileceği bir saatte Rus ordularının bir kısmını Uzakşarkta tutmak, meşgul etmektir.,,

M. Varenne, Sovyet — Mançuri hududunda son zamanlarda vukuage len hâdiseleri hatırlattıktan sonra şöyle devam ediyor:

"Bu tarafta havale edilmiş olan darbe boşa gitmiş olduğundan Japon-

(Arkası 10 uncuda)

Iran Ve Irak Anlaştı

Tahran, 18 (A.A) — Pars Ajansı bildiriyor:

Iran Hariciye Veziri B. Samyi ve Irak Hariciye Veziri B. Naci Elasîl bu sabah saat 11 de iki memleket arasında bir dostluk muahedesi imzalamışlardır.

Bu muahede, 1913 Istanbul protokolları ile 1914 hudut tahdidi komisyonu zabıtlarını mutebar tanımakta ve bu suretle iki memleket arasındaki hudut ihtilâflarına nihayet vermektedir. Şattülârap, bilcümle memleketler ticaret gemileri ile Iran, ve Irak hükûmetleri harp gemilerine seyyanen açık bulunacaktır. Seyrisefaine salih su yolunun idaresi ve ıslahı ile bu hususiaki maddî mükellefiyetler hakkında ileride başkaca bir mukavelename imzalanacaktır.

Mülâyim Pehlivan Amerikan Boğasını Tuşla Yendi

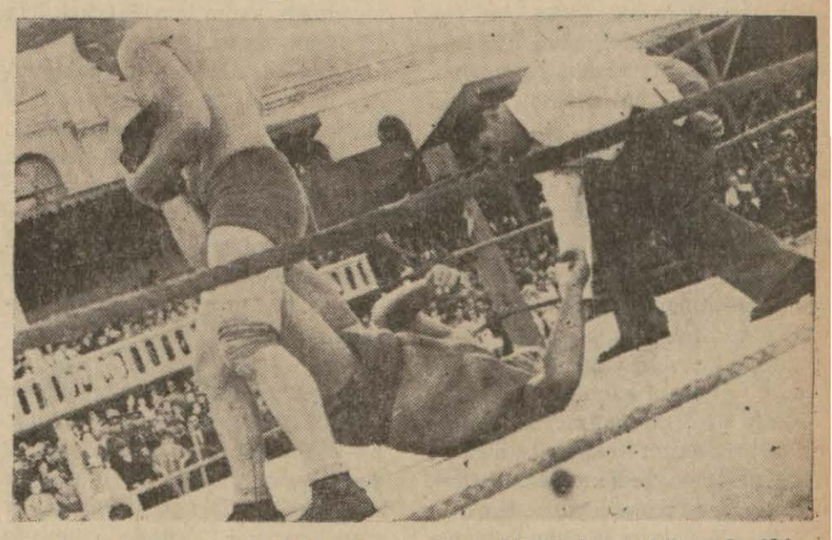

Amerikalı güreşçi Bul Komar dün Mülâyim pehlivanla ikinci güreşini yaptı ve Amerikalı, ilk defa olduğundan daha sarih bir vaziyetle mağlûp edildi. Stadyom muazzam bir seyirci kalabalığı ile dolmuştu. Güreş tam mânasile Mülâyimin hakimiyeti altında cereyan etti ve Amerikalı pehlivan, Mülâyimin karşısında ancak 36 dakika dayanabildi ve tam 36 ncı dakikada Mülâyim, çetin hasmını tuşla yenerek şampiyonluk kemerini aldı. Resimde Amerikalının tuş vaziyetini görüyorsunuz. Tafsilât spor kısmımızdadır.

Pahalılığın Teşhisi ve Tedavisi

Ahmet Emin YALMAN

Dünyanın en ucuz yeri neresidir? Derlerse Türkiye diye cevap verebilirsiniz. Bunun arkasından dünyanın en pahalı yerini sorarlarsa "Yine Türkiye.,, cevabını vermek caizdir.

Bu ucuz Türkiye ile pahalı Türkiye neden karşılaşıp iyi bir hamur olmuyor? İktısat Vekâleti, Dahiliye Vekâletile elele vererek bu sualin cevabını arıyorlar ve bu ucuz memlekette istihlâk merkezlerinin boş yere hayat sıkıntısı çekmesine mâni olacak tedbirleri düşünüyorlar.

Geçen gün bir arkadaş, vazife sebebile Anadolu içerilerini karış karış dolaştıktan sonra Istanbula dönmüştü. Anlattığı ucuzluk hikâyelerini akla sığmaz bir masal diye dinledik. Birçok yerlerde bir kısım yiyecek maddelerinin, bilhassa taze meyvaların para ile ölçülür bir kıymeti yok. Kısmen çürüyor, atılıyor.

Bu arkadaşa Istanbulda kaç paraya geçindiğini sormuşlar. Aylık olarak söylediği rakamları senelik masraf diye kabul ettikten sonra da hayretten ağızları açık kalmış:

— Bir senede ev ve yiyecek için bu kadar para nasıl sarfedilir? demişler.

İstihlâk yerile istihsal yeri arasında elbette bir fiyat farkı olacak. Fakat memleketimizdeki vaziyete fark demeğe insanın dili varmaz. Istihsal yerindeki fiyatla müstehliğin ödediği bedel, mütecanis kıymetler değildir ki bunları biribirile mukayese edelim ve aradaki farktan bahsedelim.

Hiç te tabiî olmıyan bu farka eskidenberi bir tek teşhis kondurulumutavassıtlar ve muhtekirler var...

Bu teşhis, bir doktorun hastasına karşıdan bakarak ilk aklına gelen hastalığı kondurmasına, sonra bu mefruz hastalığı tedaviye çalışmasına benzer. Yanlış bir teşhis üzerine alınan tedbirlerden şifa beklemeğe imkân var mı?

Aracılıktan büyük kâr temin etmek, ihtikâr yapabilmek te büyük sermaye ile girişilebilecek bir teşkilât işidir. Halbuki ortada ne büyük

(Arkası 10 uncuda)

Suriye için üç sual Soruldu?

Paris, 18 (TAN Muhabirinden) — Halkçı Demokrat Partisi mensuplarından B. Ernest Tezet Fransa — Suriye muahedesinin tasdik için meclise sevki münasebetiyle hükûmetten şu üç suali sormuştur:

1 — Son muahedelerdenberi Suriye ve Lübnanın vaziyeti ve Iskenderunun bir nizamnamesi.

2 — Şüpheli ve sürgünlerin Suriyeye girmelerine niçin müsaade edildiği ve bunların avdetinden beri Suriyede hâsıl olan vaziyetin ne olduğu.

3 — Fransız manda memurlarının bu muahedede ne gibi şartlara tâbi tutulduğu.

Türk Maarif Cemiyeti Yeni Bir Mektep Açıyor

Ankara, 18 (TAN) — Türk Maarif Cemiyeti, Ankarada büyük bir mektep yaptırmaya karar vermiştir. Bunun için 150 bin lira sarfedecektir. Mektep, ilk ve orta kısımları ihtiva edecek ve leylî kısmı da bulunacaktır. Bu maksatla 15 bin liralık bir piyango hazırlanmıştır.

Florya Büyük bir Şehir oluyor

Florya, evvelki senelerle kıyas kabul etmiyecek bir nisbette güzelleşmekte, âdeta büyük bir plâj beldesi olmaktadır.

Geçen seneye kadar çok iptidaî bir vaziyette bulunan Florya, Avrupanın en meşhur plâjlarının güzelliğini kazanmaktadır. "Tan" muharririnin yeni Floryayı, resimlerle anlatan bir yazısı bugün altıncı sayfadadır.

Fransada Halkçılar Kuvvetli

Paris, 18 (TAN) — Başvekil muavini B. Blum, Tours şehrinde verilen bir ziyafette bir nutuk söyliyerek, halk cephesinin inhilâl edeceği iddialarını şiddetle reddetmiştir .

B. Blum, faşistlerin umdukları inhilâlin katiyyen vukubulmıyacağını, sosyalistlerin halk cephesine, memleket menfaatleri dolayısile çok bağlı olduklarını, bugünkü kabineye sonuna kadar müzaheret edeceklerini söylemiştir.

Sabık Başvekil, sağcıların çevirmek istedikleri manevraların her zaman boşa gitmeğe mahkûm bulunduğunu da ilâve etmiştir.

Sokağa Süprüntü Atan ve Tükürenler Takip Ediliyor

Dün 53 Kişi Sokaklara Çöp Atarlarken, On Dört Kişi de Tükürürken Tutuldular

Şehrin temizlik inzıbatı bakımından lüzumlu ve faydalı bir mücadeleye girişilmiş bulunuyor: Bir yandanşehri daha iyi temizlemiye çalışan Belediye, öteyandan da şehri pisleten ve çöpleten kimseleri de takip etmiye başlamıştır. Dün pazar olmasına rağmen alâkadar belediye memurları bu mücadelede rolleri başarmıya çalışmışlar, sokaklara çöp atanları takip etmişlerdir.

Dün yalnız Eminönü kazası dahilinde, yerlere tükürenlerden, sokakları çöple dolduranlardan birçoğu yakalanmış, bunlardan para cezası alınmış, kanunî muamele yapılmıştır.

Dün Eminönü kazasında 14 kişi sokağa tükürürken cürmü meşhut halinde yakalanmış, belediye zabıta nizamnamesine göre bunlardan para cezası alınmıştır.

Yine dün dokuz kişi de sokağa çöp atarlarken görülerek tutulmuşlar ve haklarında zabıt varakaları tutulmuş icap eden kanunî muamele yerine getirilmiştir.

Fatih kazası dahilinde sokakları kirletenlerin sayısı daha çok olmuş, burada çöplerini, çöpçü gelinciye kadar evlerinde muhafaza edecekleri yerde sokaklara atan 44 kişi yakalanmıştır.

Diğer taraftan dün tramvaylardan ve vapurlardan atlıyanlar da takip edilmiştir. Dün 95 kişinin tramvaylar durmadan atladığı görülmüş, para cezası alınmıştır. 12 kişi de vapurlar iskeleye tam olarak yanaşmadan atlamışlar ve bu yüzden para cezası vermişlerdir. Yine dün dilencileri de sokaklardan toplatılarak Darülâcezeye gönderilmiştir.

B. Brasserd ve Makenzi Geliyorlar

Karabükteki demir ve çelik fabrikalarının inşaatını yapmakta olan Brasserd firması müessisi B. Brasserd ve firmanın Türkiye mümessili Makenzi bugünlerde şehrimize gelecekler ve doğru Karabüke gideceklerdir. Bundan sonra fabrikaların inşaatına daha fazla hız verilecektir.

B. Çetinkaya Mühim Tetkikler Yapıyor

Stokholm, 18 (A.A.) — İsveç ajansı bildiriyor:

Türkiye Nafıa Vekili B. Ali Çetinkayanın İsveçe gelişi münasebetile, bütün büyük İsveç gazeteleri uzun makaleler neşrederek bu ziyaretin ehemmiyetini tebarüz ettirmekte ve bu ziyaretin Türkiye ile İsveç arasında bilhassa ticaret ve endüstri sahalarında, gittikçe fazlalaşmakta olan münasebetlerde mühim merhaleler teşkil eylediğini kaydetmektedirler.

Türkiye Nafıa Vekilinin İsveçi ziyareti, vekâletin, bilhassa elektrikleştirilme ve münakalât sahalarında, programında mevcut büyük Nafıa işleri ile alâkadar olarak tetkik ve haber alma mahiyetlerini haiz bulunmaktadır.

Bay Ali Çetinkaya, İsveçte bir haftа sürecek olan bu seyahatinde, elektrik makineleri yapan büyük Asea fabrikalarını, lokomotif, turbin ve saire imal eden Nydqvist And Holm fabrikalarını, Gothembourg limanını ve muhtemel olarak Bofors'da harp levazımı fabrikalarını gezecektir.

B. Ali Çetinkayaya bu seyahatinde refikası, kızı ve hususî sekreteri ile muhtelif sahalarda birkaç mütehassıs refakat etmektedir.

Ispanyada harp tekrar şiddetli bir şekil aldı

İspanyada harp yeniden şiddetlendi. Bilbao cephesinde cümhuriyetçiler zafer kazanırken, Madrit cephesinde de asiler, Alman ve İtalyan gönüllülerinin de yardımiyle tahşidat yapıyorlar. Bu hususta en son haberler üçüncü sayfadadır.

2000 AKIL HASTASI ARASINDA RÖPORTAJ

Akıl Hastalıklarına Karşı Artık Seyirci Değiliz

Bakırköy akıl ve sinir hastanesine dair birkaç yazılık bir röportajın ilk kısmı birkaç hafta evvel çıktı. Sonra araya başka işler, küçük seyahatler karıştı. Bu seriye derhal devam edemedim.

İlk yazıda Toptaşı timarhanesinden Bakırköy akıl ve sinir hastanesine intikaldeki mânayı izaha çalıştım. Bakırköy müessesesinin faaliyeti hakkında bir fikir sahibi olmak için bu noktayı daima gözönünde tutmak lâzımdır. Müessesenin tabiî gayesi, yalnız hastane olmak ve tedavi kabul etmez delilere ait bir depo manzarasını gösteren kısımlarını tasfiye etmektir. Bu hususta vardığım kanaatleri, son yazıma mevzu yapacağım.

Evvelâ doktor Mazhar Osmanla akıl hastalıklarına dair konuştuklarımı anlatacağım. Sonra okuyucularla beraber hastaneyi şöyle bir dolaşacağız.

Başhekimin odasında Mazhar Osmanla karşı karşıya oturunca kendisine dedim ki:

— Burasına bir hastane ismini veriyorsunuz. Burada deliler cidden tedavi görüyor mu? İyi olup faaliyet hayatına dönüyor mu?

— Burada bulunan hastaların birçoğu deli değildir. Herhangi bir ârıza dolayısile sinirlerini ve dimağlarını normal bir surette kullanamıyan adamlardır. Veya esaslı bir tedavi görmedikçe hayat mücadelesinin icaplarına tam kuvvetle karışamıyacak bir mevkie düşen ârızalılardır.

Biz bu gibilerden hafiflerini poliklinik şeklinde ayakta tedavi ediyoruz. İlâç, serom, elektrik tedavisi için gelip gidenler çoktur. Bir çok yerlerden muhtelif âzası meflûç hastalar buraya getiriliyorlar. Burada elektrik tedavisinden istifade ediyorlar.

Burada kalmak üzere üç kanaldan hasta geliyor:

1 — Resmî olarak Tıbbıadlî raporile

2 — İstanbuldan ve muhtelif vilâyetlerden doktor raporile.

3 — Şahsî veya ailenin arzusile tedavi.

Gelen hasta evvelâ karantinadan geçer. Buna çok ihtiyaç vardır. Birçokları dışarda bakımsız bir halde kalmışlardır. Pislik, bit, uyuzluk gibi ârızalara çok tesadüf edilir, eski Toptaşında karantina imkânı olmadığı için uyuzluk umumî bir halde bulunuyordu.

Kadın ve erkekler için ayrı karantina ve müşahede binaları vardır. Hastalar burada on iki gün kalırlar. Her gün yıkanırlar, temizlenirler, saçları kesilir. Her birine tifo ve icap ederse dizanteri aşısı yapılır. Kızıl gibi tefrih halinde bir hastalık varsa meydana çıkar.

Temizlik tamam olunca ve bulaşık bir hale tesadüf edilmeyince hasta icap eden paviyonlara nakledilir.

Bakrköy hasıtanesi bir noktada, dünyanın buna benzer hastanelerinin birçoğundan ileridedir. O da akıl ve sinir ârızalarının ekseriyetle diğer bir ârıza ile beraber yürüdüğünü gözönünde tutarak ayni zamanda diğer muhtelif hastalıklar için de tedavi imkânları hazırlamasıdır.

Hastanede verem ve sarî hastalık paviyonları olduğu gibi göz, kulak, diş mütehassısları da vardır.

Cerrahî müdahalelere ait işler için iki operatörümüz vardır. Elektrik tedavisine ihtiyaç gösteren her türlü ârızalar için teşkilâtımız tamamdır. Çocuklar, anadan doğma aptallar, saralılar için ayrı ayrı paviyonlar vardır. Cüzamlıların paviyonu diğerlerinden uzak bir yerde tecrit edilmiştir. Verem paviyonunda kadın için 6, erkek için 16 yatak vardır.

Gelen hastalar teşhis bakımından da esaslı bir muayeneye tabi olurlar. Bizi alâkadar eden nokta, ârızanın sebebidir. Meselâ hezeyan halindeki bir hastanın beyninde acaba bir ur mu var? Eğer buna ihtimal görürsek röntgen muayenesile teşhis kondurulur, müdahale ve tedavi programı ona göre çizilir.

Umumiyetle şurasını söylemek lâzımdır ki, akıl hastalıklarına karşı seyirci halinde kalmak devri geçmiştir. Her türlü ârızalar için tedavi yolları ya bulunmuştur veya aranıyor. Tamamile ümitsiz vâkaların nisbeti çok azalmıştır.

Bir ur ameliyatı deli zannedilen bir hastayı tam bir sıhhat haline iade edebiliyor. Hidrosefaller ameliyatla kurtulabiliyor. Beynin alt tarafında körlüğü yapan gudde tedavi edilince gözler açılıyor. Aptal zannedilen çocuklardan bir çoğu tedavi görüyor ve zekâları açılıyor. Meselâ bir menenjit neticesinde iltihap kalmışsa ameliyat yolile şifa aranıyor. Dahilî ifraz guddelerinin tedavisi suretile bir çok aptal çocukların hem zekâsı uyanıyor, hem de boyu uzuyor, güzelleşiyor. Çocuklara yapılan bu nevî tedavilerden birçoğunun büyükler hakkında da tatbikine imkân vardır.

Bizim için mücadele icap eden mühim bir ârıza kaynağı frengidir. Bu da ya irs suretile alınmıştır veya iktisap edilmiştir. Frengi, menenjlerden geçip sinir sistemine intikal ettikten sonra dimağ üzerindeki sarsıntıları artık frengi tedavisi yolile geçemez.

Eskiden bu gibi hastalar, acı bir felâket devrinden sonra yüzde yüz ölüyordu. Şimdi yüzde 50, 60 nisbetinde tedavi imkânı vardır. Müracaat edilen usul, sun'î surette Malarya aşılıyarak yüksek ateşin yardımile tedavidir. Frengi neticesinde aklî müvazeneleri sarsıldıktan sonra bu yolla tam afiyete kavuşanlar, zekâları eski haline gelenler ve güç mesleklerle uğraşmak imkânını bulanlar çoktur.

Vagner Von Yavreg isminde 80 yaşına gelmiş bir âlim, sun'î hararetle mikropları öldürmek yolun da tecrübeler yapmış ve Nobel mükâfatı almıştır. Vitne isminde diğer bir âlim de elektrik cereyanile hararet uyandırmıya ve mikropları öldürmiye uğraşıyor.,,

Doktor Mazhar Osmanın akıl hastalıklarının tedavi imkânları hakkındaki dikkate değer sözlerinin alt tarafı vardır. Bunu gelecek yazıya bırakıyorum.

A. E. Y.

Liman Tarifesinde Ucuzluklar

Yeni liman tarifesinde esaslı değişiklikler olacağı anlaşılıyor. Bu arada hamaliye ücretlerinde mühim mik tarda tenzilât yapılmıştır. Ayrıca, zabitlerin eşyalarında yüzde 50 tenzilât kabul edilmiş, nefer eşyalarında büyük, küçük denk nazarı itibara alınmıyarak 5 kuruş hamaliye ücreti istenmesi kararlaştırılmıştır.

Yeni Evliler Zehirlendiler

Eskişehir, 18 (TAN) — Dün gece, Karaköyden yeni evlendiği karısı ile birlikte buraya gelen Mustafa, eşile beraber trende zehirli olarak bulunmuştur. Güçlükle nefes almakta olan genç evliler, derhal hastaneye yatırılmışlardır. Gelinin hayatı tehlikededir. Tahkikat devam etmektedir.

PAZAR SAFASI

Istanbul bu pazar da böyle eğlendi. Kırlara yakın yerlerde oturanlar arabalarla yollara düzülmüslerdi

Bir mesirede saz âlemi

Bir kır yerinde halkı güldüren bir halk sanatkârı

Yeni ziraî Kalkınma Programı Tesbit edildi

Ziraî kalkınma programının esasları tamamen tesbit edilmiştir. Programın en mühim hedefi, memlekette ekilmemiş toprak bırakılmamasıdır. Bu bakımdan yurt, iklim değişikliklerine göre, muhtelif mıntakalara ayrılacak ve her mıntakada ziraat işlerine en iyi istikameti verecek istasyonlar vücude getirilecektir. Programın tatbikinde çalışacak memurların her zaman faaliyette bulunabilmeleri için yataklı otomobiller getirtilecek ve bu memurların ikametlerine tahsis edilecektir. Bu suretle, memurların herzaman daimî şekilde iş başında bulunmaları temin olunacaktır.

Ziraat Vekâletine yaş ve kuru meyvaların ıslahı ve yeniden fidanlıklar ve istasyonlar tesisi için 630,000 lira tahsisat verilmiştir. Ziraat Vekâleti memleketin muhtelif mıntakalarında açacağı yeni fidanlık ve istasyonlar için tetkiklere başlamıştır. Ayrıca evvelce kurulmuş olanlara da yeni binalar ve lâboratuvarlar ilâve edilecektir. Bu suretle buralardan istenilen randıman alınabilecektir.

Ölümle Tehdit Etmiş

Cihangirde Hobyar mahallesinde Büyük Tulumba sokağında oturan Hilmiyi Mustafa oğlu Suat isminde birisi ölümle korkutmuştur. Polis, Suadı yakalamıştır.

Hem Ziyaret Hem Ticaret

Dün Floryada bir yankesici yakalanmıştır. Kadri ismindeki sabıkalı çocuk, dün Florya plâjına giderek hem ticaret hem ziyaret yapmak istemiş, fakat kendisini tanıyan Florya komiseri tarafından göz hapsi altına alındığının farkına varamamıştır. Komiser bir aralık Kadrinin yabancı bir cebe el soktuğunu görmüş ve iş üstünde kendisini yakalamıştır. Kadri çaldığı parayı avucundan bırakmıya bile muvaffak olamamıştır.

Vapurların İntizamsızlığı Dün Sayfiyeye Gidenleri Büyük Bir Azaba Soktu

Deniz Ticaret Müdürlüğü Dün Bütün Vapur Seferlerini Kontrol Ederek İntizama Koymıya Çalıştı

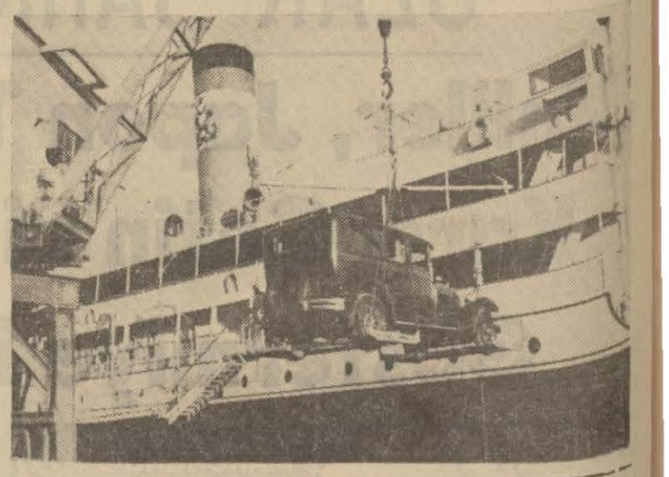

Deniz Ticaret Direktörlüğü dünkü pazar günü vapurlarda sıkı bir kontrol yapmıştır. Bütün iskelelerde, liman memurları kalabalık vapurlara yolcu vermemişler ve istiap haddinden fazla yolcu ile dolu bulunan vapurları da hareketten menedilmişlerdir.

Bu sıkı kontrol Pazar günleri vapurların hiç te muntazam işlemediğini göstermiştir. Bilhassa dün sabah Boğaza yapılan yüzde elli tenzilâtlı sefer postalarının çok kalabalık olduğunu gören liman memurları yolcuların birçok kısmını vapurlara bindirmemişlerdir.

Bu vaziyet dönüş seferlerinde daha karışık olmuş, Boğaza giden binlerce kişi lilan memurlarının vapurlara istiap haddinden fazla yolcu bin dirmemeleri yüzünden geç vakitlere kadar Boğaz iskelelerinde beklemişlerdir. Bilhassa Rumelihisarı, Emirgân ve Istinye gibi aşağı iskelelere tıklım, tıklım dolu gelen vapurlara buralarda biriken binlerce yolcunun bindirilmemesi yüzünden birçok karışıklıklar olmuştur.

Bu arada bazı şirket vapurları da istiap hadlerinden zafla yolcu yüklediklerinden bir müddet için seferden tutulmuşlar ve yolculardan bir kısmını başka vapurlara aktarma etmeğe mecbur edilmişler ve yollarına devama ancak bundan sonra izin verilmiştir. Muayyen postalara binemiyen binlerce yolcu Boğaz gezintisinin safasını gece yarılarına kadar vapur beklemek cefasile nihayetlendirmişlerdir. Bu sıkı kontrol Boğaz vapur tarifelerinin pazar günleri ihtiyacı karşılamaktan uzak olduğunu göstermiştir.

Alâkadarlar vaziyeti şirkete bildirecekler ve tedbir alınmasını istiyeceklerdir. Bilhassa pazar günleri Sarıyer, Büyükdere gibi iskelelerden akşamları Köprüye fazla direkt seferler işletilmemesi ve bütün seferlerin küçük vapurlarla yapılması bu vaziyete meydan vermektedir. Diğer taraftan evvelki hafta pazar günü içinde istiap haddinden fazla yolcu olduğu için Yeniköy iskelesinde durdurularak yolcuları çıkarılan 74 numaralı vapur hakkında da tahkikat yapılmaktadır. Deniz ticaret direktörlüğü bundan sonra her pazar bu şekilde sıkı kontroller yapacak ve seyrüseferi tanzime çalışacaktır.

Denizyolları Vapurculara Son Taksiti Ödedi

Vapurculuk şirketi hissedarları evvelki gün aralarında bir toplantı yapmışlar ve tasfiye işi üzerinde konuşmuşlardır. Bu arada Denizyolları idaresi tarafından son olarak ödenen 300 bin liralık son taksit te hissedarlar arasında taksim edilmiştir.

Ziraat Vekâletinde arttırılan maaşlar

Ziraat Vekâleti yeni teşkilât kanununa göre, maaşları bir derece arttırılacak merkez ve taşra memurlarının listeleri hazırlanmıştır. Şimdiye kadar kadro imkânsızlıkları yüzünden terfi edememiş olan memurların maaşları ağustos başından itibaren birer derece arttırılmış olacaktır. Terfiler yapıldıktan sonra da merkez ve taşra teşkilâtını değiştiren hükümlerin tatbikine geçilecektir.

Hindistana Tütün Sattık

Türkofis Bombay şubesinin Hindistana Türk tütünü ihraç edilmesi yolundaki tetkikleri müsbet şekilde neticelenmiş ve Hindistana ilk defa 240 bin paket sıgara satılmıştır.

İstanbul Bostanları Sıkı Kayıtlar Altına Alınacak

Bostanların Bundan Sonra Alacağı Vaziyet Şehir Plânında Tesbit Edilecek, Yeni Proje Muvakkattir

İstanbuldaki son tifo salgınları ve umumiyetle, pis sebzeler, şehrin ortalık yerinde bakımsız bir halde duran pis bostanlar, Belediyeyi İstanbul bostanlarile ciddî surette meşgul olmıya sevkemiştir.

İstanbul belediye sınırları içinde bulunan bostanların katî vaziyetleri şehir plânile belli olacaktır. Fakat o zamana kadar İstanbul halkının sıhhatini korumak maksadile bostanlar için, muayyen, lüzumlu tedbirler alınacaktır.

Belediyenin alâkadar şubeleri bu tedbirler üzerinde çalışmakta ve bir proje hazırlamaktadırlar. Bu proje bugünlerde bitirilecek ve Ağustos içinde, tatbik mevkiine konulacaktır.

Bu projeye göre bostanların sokaklarla ve binalarla tamamile alâkaları kesilecek ve etrafları [illegible] rilecektir. Ayrıca bostanların lâğım sularından istifade etmelerine hiçbir suretle imkân bırakmamak için lâğımlarla bostanların arasına esaslı engeller yapılacaktır. Halkın bir mesire yeri gibi bostanlara gitmelerine, yiyip içmelerine, herhangi birşey almalarına müsaade edilmiyecek, bostanların suları sık sık kontrol ve tahlil edilecek, bostancılar her türlü bulaşık hastalıklara ait aşılarla aşılanacak, oturup yattıkları yerler sık sık dezenfekte ettirilecektir.

Telsiz Kanununun Tatbikına Ait Nizamname

Ağustostan itibaren meriyete girecek olan yeni telsiz kanununun tatbik şekillerine ait bir nizamname hazırlanmıştır. Telsiz tesisatı, telsiz telefon alıcı cihazları sahipleri, askerî emniyet ve asayişin korunmasını icap ettiren hallerde ellerindeki makineleri faaliyetten kaldıracak ve hükûmete vereceklerdir. Alıcı ruhsatnameleri, Nafıa Vekâleti tarafından hazırlanacaktır. Memleket yabancısı olduğu halde otomobillerinde telsiz alıcı âleti bulunanlar, ruhsatname almıya mecbur tutulmıyacaklardır. Yurtta ikametleri bir iki ayı geçen ecnebiler, ruhsatname alacaklardır.

Türk deniz ve hava gemileri ile tayyarelere verilecek ruhsatnameler için 15 lira harç alınacaktır.

Radyolardan alınacak ücretler Nafıa Vekâletince tesbit edilmiştir. Bu ücretler, malî senelerin başlarında birinci ay içinde mahallin posta idarelerine verilecektir.

Şehirlerimiz Plânsız Büyümiyecek

Dahiliye Vekâleti şehirlerimizin lüzumsuz yere büyümekte olduğunu ve bu yüzden hem belediyelerin vazifelerinin güçleştiğini hem de şehirlerin çirkinleştiğini görerek memleket dahilinde bu hareketi önlemiye karar vermiştir.

Bu maksatla belediyelere bir tamim yapılmış, bu tamimde Vekâletçe bu hususta hazırlanmakta olan yeni projenin Meclisten kanuniyet kesbetmesine kadar şehirlerin büyümelerine meydan bırakılmaması bildirilmiştir. Yeniden bina yaptırmak istiyenler behemehal şehirlerin bugünkü hudutları içinde bulunan boş arsalardan istifade edeceklerdir. Bu proje tatbik mevkiine konulduktan sonra şehirlerin büyümeleri için mutlaka hükûmetten müsaade alınacaktır.

Çocuk Esirgeme Kurumunun Balosu

Evvelki akşam Suadiye plâjında Millî Müdafaa Vekili Kâzım Özalpın himayesinde Erenköy çocukları Esirgeme Kurumu tarafından tertip edilen kır balosu pek eğlenceli geçmiştir. Baloya Millî Müdafaa Vekilimiz de gelmiştir. Her sene yapılan bu balo bu sene çok muvaffak bir balo olmuştur.

Kurum üyelerile Başkan Bayan Hafet Oruz balonun muvaffakıyeti için çok çalışmışlardır.

TAKVİM ve HAVA

19 Temmuz 937
PAZARTESİ

7 inci ay Gün: 31 Hızır: 75
Arabî 1356 Rumî 1353
Cemaziyülevvel: 10 Temmuz: 6
Güneş: 4,44 — Öğle: 12,20
İkindi: 16,18 — Akşam: 19,38
Yatsı: 21,35 — İmsâk: 2,33

Bugünkü Hava: AÇIK

Yeşilköy Meteoroloji istasyonundan alınan malûmata göre, bugün yurdumuzun bütün mıntakalarında gökyüzünün az bulutlu geçmesi, rüzgârların umumiyetle şimal istikametinden orta kuvvette esmesi muhtemeldir.

Dünkü Hava

Dün hava, akşama kadar açık geçmiş, rüzgâr şimal istikametinden saatte 20 kilometre hızla esmiştir. Barometre 762 milimetre, en fazla sıcaklık 31, en az 13 santigrat olarak kaydedilmiştir.

SON HABERLER

Savaşın Yıldönümünü Âsiler de, Madrit te Başka Türlü Kutladı

Şimaldeki Katalonya Taarruzu Gittikçe Âsiler Aleyhine Dönüyor

Londra, 18 (TAN) — Şimalde, Bilbao ve Santander cephelerinde Katalonya hükûmetinin başladığı taarruz, âsiler aleyhine inkişaf etmektedir. İlk muharebeler çok kanlı olmuş ve her iki tarafa da fazla zayiata mal olmuştur. Madrid cephesinde ise âsilerin asker tahşidatı şiddetle devam ediyor. Valadolid mıntakasında mütemadiyen, İspanyol, Faslı, İtalyan ve Alman gönüllüleri yığılmaktadır.

Hükûmet orduları kumandanlığı, asilerin Madrit civarındaki baskısını hafifletmek için, Aragonda taarruza geçmiştir.

Madrit cephesinde şiddetli hava muharebeleri cereyan etmiş, hükûmet tayyareleri, birkaç asi tayyaresini düşürmüşler ve asilerin Madridi bombalamak plânının önüne geçmişlerdir.

Hükûmet kuvvetlerinin Hueska'da yaptıkları taarruz çok müessir olmuştur. Bu taarruza 10 binden fazla asker, 20 tank, zrhlı otomobiller iştirak etmiştir.

HARBIYE NAZIRININ SOZLERI

Evvelki akşam, Madrit radyosunda, Ispanyol Cümhuriyeti askerlerine hitaben bir nutuk söyliyen, Harbiye Nazırı B. Prieto, Ispanyol harbinin artık, ecnebi zulmüne ve esaretine karşı bir istiklâl harbi mahiyetini aldığını, Ispanyolların bu esarete karşı gelmek için kanlarını son damlasına kadar akıtacaklarını söylemiştir.

DUNYA MATBUATI NE DIYOR?

Siyasî sahada hafta sonu olması mühim bir faaliyete imkân bırakmamıştır. Yalnız Ispanyol harbinin yıldönümünün muhtelif memleketlerdeki karşılanış şekli şayanı dikkattir.

Italyan matbuatı, Franco'nun şimdiye kadar başardığı işleri methetmekte haydut çetesi olduğunu, cinayet ve soygunculukla geçindiğini yazmaktadırlar. Almanlar da aşağı yukarı efkârı umumiyeye ayni fikirleri aşılamıya uğraşıyor, Franco'nun meşru hükûmete karşı isyan etmiş bir asi olduğunu gözden uzaklaştırmıya uğraşıyorlar.

Fransa matbuatı, bu yıl dönümünden hazin bir şekilde bahsetmektedir.

FABRA AJANSI

Bizzat Ispanyaya gelince, (dün de haber verildiği gibi) asiler, yıldönümünü büyük şenliklerle kutlamışlardır. Meşru hükûmet ise Fabra Ajansı vasıtasiyle, Valânsiya hükûmetinin her yerden tebrik telgrafları aldığını bildirmektedirler. Bütün partilerin, gazeteleri, şimdiye kadar yapılan işlerin cesameti hakkında ağız birliği gösteriyor ve hükûmetin yalnız yerli asillerle değil, Italya ve Almanya gibi bu işle haddi zatında hiç alâkası olmıyan hükûmetlerle de harp etmekte olduğunu söylüyorlar.

Ispanya efkârı umumiyesi, göz göregöre, ecnebi devletlerin, bir devletin dahilî işlerine burnunu sokmasına Avrupada nasıl tahammül edildiğine hayret etmektedir.

Maamafih meşru hükûmet, ne pahasına olursa olsun zaferin kendi tarafında kalacağından emin bulunmaktadır.

Fransız Arazisinde Kontrol istenmiyor

Paris, 18 (A.A.) — Oeuvre gazetesinde Madam Tabouis, Fransa hükûmetinin İngiltere hariciye nezaretine karada kontrol vücude getirildiği takdirde beynelmilel kontrol memurlarının, istikbalde Pirenelerde Fransız toprağında değil İspanyol arazisinde ikamet etmeleri lâzım geleceğini bildirmiş olduğunu yazıyor.

Polonya parlementosunun Fevkalâde içtimaı

Varşova, 18 (A.A.) — Parlâmentonun fevkalâde içtimama bu salı gü nü öğleden sonra başlaması kararlaştırılmıştır.

Fransada Maliye nazırı Isıfa etmiyor

Paris, 18 (A.A.) — Yabancı memleketlerde, B. Bonnetin' maliye nazırlığından istifa edeceğine dair bazı şayialar çıkmıştır. Havas ajansı, bu haberlerin asılsız bulunduğunu ve hükûmet azaları arasında, malî kalkınma siyasetine B. Bonnet'in idaresi [illegible] laşma mevcut olduğunu bildirmektedir.

Halicin İki Sahiline Rıhtım Yapmıya Taraftar

Şehircilik mütehassıs Prost çalışmalarına devam ve projeyi bitirmiye gayret etmektedir. Prost, son tetkiklerinde Halicin iki sahilinin de, Cihangir ve Üsküdar sırtlarında yapılacağı gibi, anfiteatr şeklini almasını kararlaştırmıştır. Halicin iki sahiline rıhtım yapılması Prost tarafından lüzumlu görülmüş ise de bu hususta alâkadar daireler muhtelif bakımlardan vaziyeti tetkike lüzum görmüşlerdir.

Aramalar boşa Çıktı Earhat Bulunamadı

Dün geç vakit Amerikadan alınan bir haber tayyareci Bayan Earhart'ı arıyan tayyarelerin artık tekrar üslerine döndüklerini ve aramalara devam edilmemesi için emir verildiğini bildiriyordu. Havacılık âlemi çok kıymetli bir uzvunu, kadınlık ta kahraman bir mümessilini böyle ce kaybetmiş oluyor.

Otelciler grevi

Paris, 18 (A.A.) — Otelciler grevi hakkında Havas ajansı muhabirine beyanatta bulunan M. Chautemps, ezcümle demiştir ki:

"Şimdiye kadar grevi hitama erdimmemiz mümkün olmamıştır. Şimdi mademki bana fırsat verdiniz, alâkadarlara yeniden ısrarla hitap ve kendilerini grev hareketinin memleketi sokmakta olduğu azim zararı artık anlamağa davet ediyorum. Sergi şenlikleri esnasında ve beynelmilel bir şuriş hüküm sürmekte olan bu saatte Fransanın her zamandan ziyade kuvvetli ve müttehit görünmesi icap ediyor. Neticesi akim her türlü tahrikât, memleketi çok geniş mikyasta zâfa uğratır. Bu sebeplerden dolayı artık fazla uzamış olan bu ihtilâfa bir nihayet vermek için büyük bir faaliyetle çalışmaya devam edeceğim.,,

Ne Musolini Ne Hitler Harpçi değil

Her İki Hükûmet Reisi de Sadece Komünizme Karşı Koymak İstiyor

Londra, 18 (TAN) — Geçenlerde, Avrupada bir seyahate çıkarak, Almanya Başvekili, Hitler ve Italyan diktatörü Mussolini ile görüşmüş olan amele fırkası eski lideri B. Lansbury (Sulhe Müzaheret Meclisleri) Londra şubesinde bir nutuk söylemiştir.

Çok şayanı dikkat olan bu nutukta, Lansbury, bütün zanlar ve yapılanlar hilâfına, ne Hitlerin, ne de Mussolininin harp istemediklerini iddia etmiştir. Her iki hükûmet adamı da yalnızca komünizme karşı gelmek ve Avrupada yayılmasına mâni olmak gayesiyle hareket etmekte imişler.

Hatip ezcümle demiştir ki:

"Italyanlarla Almanların komünizme karşı mücadele etmek için Ispanyaya mühim miktarda asker ve kuvvetli silâhlar göndermekte olduklarını kabul ederim, fakat Italyan ve Alman müdahalesinin nihayet bulacağına ve Ispanyol harbinin bir Avrupa harbi intaç etmiyeceğine emin ve kani oluruz.,,

Inönü Kampı

Ankara 18 (A. A.) — Inönü yüksek yelken uçuşu kampının açılma töreni Temmuzun beşinde yapılmış ve uçuşlara ertesi gün başlanmıştır. Bugüne kadar kampta bulunan talebe muhtelif plânörlerle 1398 uçuş yapmışlardır.

KISA DIŞ HABERLER

Romanya ve Yugoslavya erkânı harbiye reisleri Fransada Verdun şehrine giderek, Douamout mezarlığına çelenk koymuşlardır.

•

Evvelki gün öğleden sonra Napoli civarında yedi saniye süren bir zelzele hissedilmiş, ve bazı evler yıkılmıştır.

•

Dün Almanyada sanat günü kutlanmış ve Münihte büyük alaylar yapılmıştır.

Hapse Atılan Papaz Niemöller

Almanya katolik başpeskoposu Niemöller, hükûmet tarafından devlet erkânı aleyhinde iftirada bulunmak suçile hapse atıldı. Yakında hususî mahkeme önüne çıkarılacak

Burdurda Yeni Partililer

Burdur, 18 (A.A.) — Bugün partiye yeni dahil olan partililerin eski partililere takdimi için halkevi binası bayraklarla süslenmiş ve geniş salonu partililerle dolmuştur. Törene Istiklâl Marşile başlanmış, partililer takdim edilerek parti başkanı ilbay ile partililer tarafından elleri sıkılarak tebrik edilmiştir. Merasimi müteakip halkevinde bir çay şöleni verilmiştir. Şölenden çıkan partililer hükûmet parkındaki Atatürk büstü önünde toplanarak bu mesut günün hatırasını müteaddit fotoğraflarla tespit eylemişlerdir.

Gaile bir iken ikileşti

YAZAN: ÖMER RIZA DOĞRUL

Ispanya gailesinin Avrupaya buhranlar geçirttiği ve tehlikeli korkular içinde yaşattığı sırada Uzak Şarkta beliren gaile ile Avrupanın büyük dostlarile birlikte Amerika da mühim bir buhran ile daha karşılaştı. Böylece Avrupayı altüst etmek istidadında olan Ispanya gailesine, Asyayı da allakbullak edecek bir gaile katıldı.

Ispanya gailesini tahdit etmek ve mahallileştirmek için vuku bulan teşebbüslerin sonuncusu henüz bir netice vermemiş bulunuyor. Son teşebbüsü yapan Ingilterenin 26 devlete sunduğu plân esas itibarile kabul edilmiş ise de Fransa ve Rusya Franco'nun muharip tanınmasına şiddetle muhalefet etmekte ve bunu kabul etmemiye hazırlanmış görünmektedirler. Fakat Franco'nun muharip tanınması için Ispanyadaki gönüllülerin çıkarılmasına muvafakat, sonra bu işi başarmak için hazırlanacak plânı tatbika başlamak şarttır.

General Franco ise yabancı gönüllülerin çıkarılmasına temas edilmesini katiyyen kabul etmiyeceğini ihsas etmiş bulunuyor. O halde Ispanyada harbi mevziileştirmek için vuku bulan teşebbüs te nihayet boşa gidecek ve gaile biraz daha büyüyecek mi?

Bugün bütün Avrupanın karşılaştığı mühim ve son derece tehlikeli mesele budur.

Birkaç gün içinde neticesi anlaşılacak olan bu mesele, Avrupanın mukadderatı üzerinde çok derin bir tesir yapacaktır.

* * *

Uzak Şarkta Çinin Şimal ülkelerinde Japonya ile Çin arasında başlıyan mücadele de, Ispanya gailesi gibi genişlemek istidadındadır. Çin işleri Japonyadan başka Ingiltere, Amerika, Sovyet Birliği gibi büyük devletleri de sıkı fıkı alâkadar eder ve burada başlıyacak bir muharebe bütün bu devletleri de harbe sürükliyebilir. Bu yüzden bütün bu devletler Çin hâdiselerini azamî dikkatle takip etmekte ve gailenin süratle bertaraf edilmesi için çalışmaktadır.

Çinlilerin telâkkisine göre Japonyanın maksadı Şimali Çin ülkelerini asıl Çinden ayırarak yeni bir Mançuri vücude getirmektir. Japonların maksadı bundan ibaret olduğuna göre Çinliler de memleketlerinin tamamiyetini korumak ve millî haysiyetlerini müdafaa etmek için silâha sarılacaklar, ve yurtlarını istilâdan kurtarmak için her fedakârlığı göze alacaklardır.

Japonlara göre hâdise tamamile mahalli bir mahiyettedir. Japon askerleri muahede ile mukarrer olduğu tarzda manevra yapmak salâhiyetini haizdirler. Bunu yaptıkları sırada tecavüze uğramış bulunuyorlar. Tecavüzün sebebi ise Çinlilerin körükörüne taassupları ve Japonlara karşı husumetleridir.

Çinliler son seneleri boş geçirmemiş ve modern bir ordu vücude getirmişlerdir. Bu ordunun en asri harp vasıtalariyle mücehhez olduğu da salâhiyettar membalardan bildirilmektedir. Bu yüzden mesele mahalli kıymetini kaybederek bir harp mahiyetini alırsa Çinlilerin daha müsait şerait içinde harp edecekleri ve yurtlarını istilâdan korumak yolunda mühim muvaffakıyetler kazanacakları sanılıyor.

Fakat Şimali Çinde başlıyacak bir harbin diğer alâkadar devletlerin menfaatleri üzerinde yapacağı tesir de düşünülmekte ve bu devletler müdahalelerini istilzam edecek bir vaziyetin tahaddüs etmemesi için ellerinden geleni yapmaktadırlar.

Amerika Birleşik Cümhuriyetleri Hariciye Nazırı Mister Hull, Çin toprakları üzerinde vuku bulacak herhangi muharebenin Amerika menfaatlerini ihlâl edeceğini söylemekle bu hakikati tebarüz ettirmiş bulunuyor.

Çünkü Uzak Şarkta vuku bulacak ve Japonyanın muvaffakıyeti ile neticelenecek bir harp, gerek Amerikaya, gerek Ingiltereye karşı Uzak Şarkın kapılarını seddedebilir. Ve bu iki devlet, seddolunan bu kapıyı yeniden açmak için büyük güçlüklerle kaşılaşırlar.

Hulâsa gaile bir iken ikileşmiş bulunuyor. Ve birinin içinden çıkılamazken ikisinin içinden çıkmak gerekleşiyor.

Fakat, Avrupanın, burnunun dibindeki Ispanya gailesinden kurtulamadığına bakılırsa, onun Uzak Şarkta birşey yapacağına inanmak çok güçtür.

FELEK

Karpuz

Tatsızdır derler, sudan başka birşey değildir, kokusu, çeşnisi yoktur derler. Lâkin benim karpuza karşı zâfım vardır.

Gerçi hışırı vardır, kabağı vardır. Kabuğunu adamın ayağının altına koyar düşürürler. Lâkin buna rağmen ben karpuzu severim.

Iyisi güç anlaşılır denildiğine bakmayın! Karpuzdan anlamasını bilen adam elini sürmeden daha uzaktan olgun karpuzu tanır.

Rengini belli etmeyişi tevazuundandır. Kesince mahiyeti bütün samimiyeti ile meydana çıkar.

Kabağı ağırlığı ile, boşu içinin sallanmasiyle belli olur. Dışı ister siyah, ister akyeşil, isterse alacalı olsun içi hep birdir. Güneş görür, sulanır ve vaktinde timar edilirse şeker gibi tatlı olur. Ucuz olduğu için hor görürüz.

Nasrettin Hoca bile ilk önce kesip beğenmiyerek attığı karpuzları:

— Buna deydi, buna deymedi. Diye hep yemiş ise bu sanıldığı gibi Hocanın fazla susamış olmasından değil karpuzların iyiliğindendir. Lâkin karpuz dile gelip hakkını müdafaa edemez ki. Karpuzun yıldızını söndüren kavundur. Kavunun kokusu, tadı, çeşnisi karpuza nazaran fazladır. Lâkin unuturuz ki; yüz karpuzda seksen iyi çıkar da yüz kavunda ancak otuz tanesi tatlı çıkar. Ve karpuz bir yaz günü en hoş bir serinlendirici yemiş iken kavun tavukgöğsü gibi tesir yapar.

Ne derseniz deyiniz.

Ben karpuzu severim. Mütevazıdır, iddiasızdır. Renklidir, avamın muhabbetini kazanmıştır. Popüler bir yemiştir.

B. FELEK

Sovyet Rusyadaki Leh Konsolosları

Varşova, 18 (A.A.) — Havas ajansı muhabirinden:

Sovyet hükûmeti, son günlerde Leh hükûmetine müracaat ederek mezkûr hükûmeti, Sovyet Rusyadaki konsoloslarının mikdarını azaltmağa davet etmiştir. Leh konsoloslarının mikdarı halen beştir. Sovyet Rusyanın ise Lehistanda yalnız iki konsolosu vardır.

Papa Şikago Kardinalini Takdir ediyor

Roma, 18 (TAN) — Bugün Papaya, Şikagodan ziyaretçiler gelmiştir. Papa bunları kabul etmiş ve Şikago şehrinin, dinî işlerinin reisliğini yapan kardinalle iftihar etmesi lâzım geldiğini söylemiştir.

(TAN) — Malûmdur ki Şikago kardinali, katolik papaslarını şiddetle takip eden Alman hükûmet reisi B. Hitler için ağır sözler söylemiş ve Hitler de bunları Papa nezdinde protesto etmişse de bundan bir netice çıkmamıştı.

Ankara Istanbul Yolunda

Bolu, 18 (A.A.) — Ankara — İstanbul yolunun Bolu vilâyetindeki kısımlarından Gerede — Bolu ile Düzce — Hendek yolları üzerinde büyük bir faaliyetle çalışılmaktadır. Yenilenen kısımlar muntazam üniformalı daimî amelelerin nezaretine verilecektir. Bütün yollar üzerinde daimî amele teşkilâtı yapılmakta ve her beş kilometrede bir bekçi evi inşa edilmek üzere projeler yapılmış ve işe başlanılmıştır. Yakın zamanda Gerede üzerinden geçen Ankara — Istanbul yolunun Bolu vilâyetine isabet eden bozuk kısımları tamamlanacak ve yollar hem turistik ve hem de iktısadî mühim bir güzergâh olarak modern bir hale getirilmiş olacaktır.

Mahkemelerde

Hiddete Gelince Belindeki Kasaturayı Çekip Saldırdı

Dolap İçinde Bir Delikanlı!

Şehremininde oturan Meliha isminde bir kadın, bir hafta evvel kocası Hikmetten ayrılarak başka bir eve taşınmış. Hikmet te polise giderek karısının eve yabancı erkekleri aldığını söylemiş. Bunun üzerine polis evvelki gece ansızın evi aramış ve küçük bir dolabı açtığı zaman içinde bir delikanlının büzülerek saklandığını hayretle görmüştür. Bu delikanlı dolaptan çıkarılarak hüviyeti tesbit edilmiş ve bunun Şahin isminde bir kunduracı olduğu öğrenilmiş ve adliyeye verilmiştir.

Fakat Polis Facianın Önüne geçti

Suat isminde birisi evvelki gece Yedikulede bir sünnet düğününde dondurma yiyormuş. Burnuna, kafasına ve kulaklarına leblebi gibi küçük ve yuvarlak bir cismin fiskeleri ilişmiye başlamış. Suat hiç aldırmamış ve yavaşça bu yuvarlakların geldiği tarafı tetkike başlamış ve nihayet Hilmi isminde birisinin attığını görünce yanına sokulmuş:

— Arkadaş, Arafatta şeytan taşlar gibi boyuna kafama çakıl yağdırıyorsun. Farkındayım. Buna bir nihayet ver, demiştir.

Fakat aldığı cevap şu olmuştur:

— Eğer sen yaşamak istiyorsan, git buradan..

Suat, hiç sesini çıkarmadan oradan ayrılmış, fakat bir müddet sonra uğradığı hakaret ve tehdidi hazmedememiş, Hilmiyi kollamıya başlamış. Bu sırada Hilmi, elektrik fenerini Suadın gözüne sıkmış. Suadın evvelâ gözü kamaşmış, sonra bunu sıkanın Hilmi olduğunu öğrenince hemen yakasına yapışmış ve yumruklamıya başlamıştır. Yumrukla hızını alamıyan Suat belindeki kasaturayı sıyırmış. Fakat dört adım ilerde devriye gezen bir polis daha evvel bu boğuşmayı görmüş ve hemen Suadın yanına sokularak kaldırdığı kasaturayı hedefine havale etmeden yakalamıştır.

Dün meçhut suçlar müddeiumumiliğine getirilen Suat kendisini şöyle müdafaa ediyordu:

— Ben Hilmiyi yumrukladım. İlerden polisin geldiğini görünce üzerimdeki memnu bıçağı atmak istedim. Yoksa kasaturayı Hilmi için çıkarmış değildim.

Suçlu asliye üçüncü ceza mahkemesine verilmiştir.

Adaya Giderken Bir Kavga

Meşhut suçlar müddeiumumiliği, dün, karışık bir hakaret davasının tahkikine el koydu.. Davit oğlu Elihayom evvelki gün akşam arkadaşlarile beraber Ada vapurunda sohbet ediyorlarmış. Hikmet isminde üniversite talebesinden birisi de vapurda kitap okuyormuş. Elihayoma:

— Vatandaş türkçe ve hem de hafif konuş. Görüyorsunuz ya kitap okuyorum. Vapur sizin hususî malınız değildir. Halkı iz'aç etmeyiniz, demiş.

Vapur karaya yanaştıktan sonra Elihayom polise giderek Hikmeti şikâyet etmiş ve polis de Hikmeti karakola çağırmıştır. O sırada Elihayom:

— Sen bize yahudi diyorsun ama sen de dönme değil misin? demiş..

Hikmet de bunu hakaret sayarak davacı olduğunu söylemiş. Tahkikat derinleştirilince Hikmetle Elihayomun daha evvel aralarında yine böyle bir sebepten dolayı kavga çıktığı anlaşılmış. Komiser Muammer tahkikatını yaparken bir aralık Hikmet yumruklarını sıkarak Bay Muammere doğru yürümüş ve:

— Sen bu işe karışamazsın, demiştir.

Hâdise artık mahkemeye intikal etmiş bulunuyor.

Annesi Ölünce Rakı İçmiş

Dün sabah meşhut suçlar müddeiumumiliğine Ahmet oğlu Ihsan adlı bir genç verilmiştir. Iddia şudur:

Ihsan dün gece Türbede tramvaydan inmiş ve olduğu yere çuval gibi yığılıvermiş. Kendisini bilemiyecek kadar sarhoş olan ve gideceği yeri de bilmiyen bu yolcu yakalanmış ve ayıltıldıktan sonra da rezalet çıkartacak derecede sarhoş olduğu iddiasile müddeiumumiliğe verilmiştir. İhsan dün müddeiumuminin karşısında kendisini şöyle müdafaa etti:

— Annem çok rahatsızdı. Dün gece birdenbire ölüverdi. Ben annemi çok severdim. Ölüsünü evde bıraktım. Bilmiyerek kendimi bir gazinoya attım. Orada teessürümden fazla içmişim.

Müddeiumumî suçluyu Sultanahmet sulh ceza hâkimine gönderdi.

Bir Kadın Nâra Atarken Tutuldu

Beyoğlunda Telgraf sokağında 22 numaralı evde oturan Yohan kızı Jorjet evvelki gün gece zırzurna sarhoş olarak caddede nâra attığı için polis kendisini yakalamış, Beyoğlu meşhut suçlar müddeiumumiliğine vermiştir.

Takke Giymiş

Beşiktaşta Paşa mahallesinde Tahlisiye sokağında 7 numaralı evde oturan Ali oğlu Mehmet şapka kanununa muhalif olarak takke giydiği için yakalanmış ve mahkemeye verilmiştir.

SON
Paris Sergisi
SEYAHATi
10 Eylül Cuma
Çelyo vapurile Venedik yolundan Ayrıca
Venedik, Prag, Viyana, Peşte Bükreşde
Otel ve Yemekler
Şimdiden 17 yer kapatıldı.
Acele kayıt olunuz.
Beyoğlunda NATTA
Telefon: 44914

Zilede Maaşı Artan Muallimler

Zile, (TAN) — İstiklâl okulu muallimlerinden Mühibe Alkay, Altınyurt muallimi Tahsin Gültekin ve Emin Tuğlar ile Sakarya muallimi Necibe Tuğların maaşları, gösterdikleri muvaffakıyetlerden dolayı birer derece artırılmıştır.

Eminönü Halkevinde Tifo Aşısı Yapılıyor

Eminönü Halkevinden: Evimiz sosyal yardım şubesince halka parasız olarak cumartesi ve pazardan başka hergün saat (12) den (13) e kadar tifo aşısı yapılmaktadır. Arzu edenlerin mezkûr saatte müracaatları

İçtikten Sonra Polise Çatmışlar

Tahtakalede Yaşarın hanımda 19 numaralı odada oturan Murat oğlu Yusuf evvelki gün gece hemşehrilerinden Çeçise odasında rakı ziyafeti vermiş, gece yarısına kadar içmişler, tef çalıp oynamışlar, hülü hülü çekmişler. Boşalan şişelerin sayısı artınca curcuna da artmış ve nihayet komşular polise müracaat ederek rahatsız olduklarını söylemişler. Fakat iki arkadaş polisin ihtarına karşı ileri geri söylenerek hakarete kadar gittiklerinden yakalanarak adliyeye verilmişlerdir.

İskân Umum Müdürü

Sivas, 17 (TAN) — İskân umum müdürü iskân işlerini teftiş etmek üzere buraya geldi.

Bir Hint Güzeli çok Genç öldü

Dünyanın en zengin mihracelerinden biri olan İndore mihracesi ile on bir yaşında iken evlenen bu Hintli güzel, birkaç gün önce henüz yirmi beş yaşında olduğu halde vefat etmiştir. Evlendikleri zaman kocası da ancak 16 yaşında idi. Ve babasının yerine İndore tahtına oturmuştu. Çünkü babası, sevdiği bir rakkasenin sarayından kaçırılması üzerine taharriyat yaptırmış ve rakkaseyi kaçıran adamı öldürtmüştü. Bu hâdise üzerine mihrace tahtından hal'edilmiş ve oğlu yerine geçmişti.

Pek erken evlenen ve servet, refah içinde yüzen bu güzel kadın, nihayet pek erken ölmüş, fakat kocasına 14 sene zevcelik etmiştir.

Ulukışlada Bir Çocuk Çiynendi

Adana, (TAN) — Ulukışladan Pozantıya gelmekte olan İstanbul katarı, Ulukışlanın iki kilometre ilerisinde, Balagil köyünden Abdullah oğlu dört yaşında Niyaziyi çiğneyip öldürmüştür. Çocuğun, hat üzerinde yatıp uyuduğu anlaşılmıştır.

Muşta Mahkûm Olan Hırsızlar

Muş, (TAN) — İki sene evvel Muşta soymadıkları ev kalmıyan hırsız çetesinin reisi Tayyar 12, ikinci reisi Gönaş 9 buçuk sene, arkadaşları da beşer sene hapse mahkûm olmuşlardır.

PARİS
Sergisine kafile seyahatleri:
13 ve 20 Ağustos 1937
VAGONLİ KOOK
Ankara: (Tel 1777) — Galata: (44063) — Beyoğlu: (49480)
Acentelerine müracaat

Radyo

Bugünkü Program

Istanbul:

Oğle neşriyatı:

12,30: Plâkla Türk musiki 12,50: Havadis. 13,05: Muhtelif plâk neşriyatı 14,00: Son.

Akşam neşriyatı:

18,30: Plâkla dans musikisi. 30: Afrika av hâtıraları: S. Sahattin Cihanoğlu tarafında. 20,0 Rifat ve arkadaşları tarafınd Türk musikisi ve halk şarkıla 20,30: Ömer Rıza tarafından ar ça söylev. 20,45: Safiye ve ark daşları tarafından Türk musik ve halk şarkıları (Saat âyar 21,15: Orkestra. 22,15: Ajans borsa haberleri ve ertesi gün programı. 22,30: Plâkla sololar Opera ve operet parçaları. 23,0 Son.

Günün Program Özü

•

SENFONILER

16,15 Roma kısa dalgası: Senfonik konser. 20,35 Viyana, Gra Senfonik konser. (Bruckner). Roma: Senfonik konser (Çeykovski, Rossini). 22.05: Prag kısa dalgası: Poem Senfonik (Balakiref

HAFIF KONSERLER

6,30: Bükreş: Sabah neşriya 7,10 Berlin kısa dalgası Plâk. 7, Orkestra konseri. 11 Paris kısa dalgası: Plâk. 13 Paris kısa dalga Plâk. 13,10: Bükreş: Eğlenceli plâ musikisi. 14,15: Paris kısa dalga Lille'den konser nakli. 15 Paris sa dalgası: Grenoble'dan kons nakli. 16,30 Paris kısa dalgası Şarkılı konser. 18,35: Roma kıs dalgası: Karışık musiki, 19,03 Bükreş: Radyo salon orkestrası. 19 55: Peşte: Çigan musikisi. 20,1 Brüno, Prag: Kabare programı. 30: Holanda kısa dalgası: Filips boratuarından eğlenceli musiki. 35: Bükreş: Salon orkestrası. 10: Lâypzig: "Max und Maritz" mi verilen karışık musikili sü 21.40: Peşte: Opera orkestra (Schumann, Beethoven, Wagner 22 Ostava, Prag: Halk musiki (Keman, orkestra). 22 Varşova Çigan musikisi. 23,05: Prag kıs dalgası: Hafif musiki 23,45: Bükreş: Lokantadan musiki nakli.

ODA MUSİKİSİ

17,15 Varşova: Salon triyosu 22.25: Prag kısa dalgası: Yaylı letler kuarteti. 23 Milâno, Floran Oda musikisi konseri (Tartini. M

RESİTALLER

15.35 Roma kısa dalgası: Şarkılar. 18,40 Prag: Viyolonsel solo 20,30 Kolonya: Erma Berger (soran) şarkı söylüyor (plâk). 21,25 Bükreş: Piyano resitali. 22 Milân Florans: Şarkılı resital. 22 Kolonya: Karışık enstrumantal, soliss konseri. 22,10: Bükreş: Şarkı (Piyano, keman refakatile İskoçya şarkıları). 23 Varşova: Beethoven hopin varyasyonları.

DANS MUSIKISI

18,30: Peşte. 21,40: Prag kısa dalgası. 22,40: Viyana, Graz. 23,20 Viyana. 23.30: Berlin, Breslau, Kolonya. 23.50: Lâypzig.

MUHTELIF

16.10 Paris kısa dalgası, kadın için neşriyat. 19.30: Roma kısa dalgası: Arapça ve rumca musikili neşriyat.

SİMDİLİK

ADSIZ ROMAN

AKA GÜNDÜZ

— 68 —

Genel ve sessiz bir hüzün içinde, Ulkerin yuvarlak, beyaz omuzları kımıldadı, zayif bir hıçkırık aksetti. Birçok kızlar, kadınlar bu gizlenemiyen hıçkırıkla luygularını zaptedemediler. Bilinmez bir tesirin altında bebekleri sislenen gözlerden, damla damla yaşlar akıyordu. Fakat mânici kadın tekrar atıldı:

"Hey kızlar! genç kızlar! size ne oldu?
"Yürekler tasa mı haset mi doldu?
"Hep gözler yaşardı, benizler soldu
"Siz de gidersiniz bu ne kasavet?
"Size de bir güvey bulunur elbet!

Biraz evvelki hüzün, şimdi kahkahalar, utanmalar, şakalarla karışık tebessümlere dönmüştü.Rastıklı şair herkesin gönlüne, güzel bir remz ile, neşe serpmişti.

Artık âdet yerini bulmuş, gelin biraz ağlamış, biraz üzülmüştü. Şimdi vur patlasın çal oynasın! Çalgıcı Sürpik dudu armonikinin körüğünü, sesini yokladı, deplekler derin derin ses verdi ve çalparalar şakırdamaya hazırlandı.

Bir yaşlı kadın haykırdı:

— Kim oynıyacak? Kim söyliyecek? Ayrılsın!

Sofanın ortası açıldı. Kadın, kız, çoluk çocuk omuz omuza, diz dize oturmuşlardı.

Oyuna başlamak uzun bir mesele oldu. Kimi: başı gelin çeksin! diye haykırıyor, kimi de: o en sonraya! diye itiraz ediyordu. Ve genç kızlar dirseklerini biribirinin dizine dayıyarak fıkır fıkır kayıyorlar.

Nihayet şakacılığiyle meşhur bir kadın :

— A, deliler! dedi. Utanacak ne var? İşte böylecesine kıvırırsınız. Ve henüz çalgı başlamadan parmaklarını şakırdatarak bir güzel kıvırmaya koyuldu. Derken bir, bir daha, bir daha dört beş kız biribiri arkasından ortaya çıktılar. Uçları renkli ve dal işleme, beyaz yün çoraplı ayaklarına dolaşmamak için eteklerini, kemerlerinin kenarlarına iliştiriyor, şalteklerini, kemelerinin kenarlarına iliştiriyorlardı. Armonik gittikçe ziyadeleşen kısık bir sada ile başladı. Deplekler öttü ve çalparalar dem tuttu:

"Bir sigara ver bana
"Bak dumana dumana
"Ne ben ölüp kurtuldum
"Ne sen geldin imana

"Kız aşağı aşağı
"Dola sırma kuşağı
"Saçlarımın örgüsü
"Sarı buğday başağı"

Beş kız, biribirine yaklaşarak, uzaklaşarak dönüyor, iğiliyor, titriyor ve parmaklarını şıklatıyor.. Omuzlar titrerken, saz yavaşlıyor ve hepsi birden topuklarını yere vurarak dönerlerken deplekler coşuyordu. Daha bu bitmeden bir başka hava başladı:

"Karşıda gördüm seni
"Karşıda gördüm seni
"Gül iken derdim seni (topladım)
"Öpmeye kıymaz iken
"Öpmeye kıymaz iken
"Yâdlara verdim seni

Şimdi kızlar kaşıklarla oynuyorlardı. Iki kız da her parmağına kulpsuz birer kahve fincanı takarak, bu alaya karıştı. Artık hep bir ağızdan söylüyorlar ve çalgıya göre el çırpıyorlar.

— Tepsili Zeynep! Tepsili Zeynebi isteriz.

(Tepsili Zeynep) bir oyun havası idi. Ve avukat Salim Efendinin büyük kızı Aygül en güzel oynardı. Herkes Aygülün kolundan, şalvarından çekiştirmiye başladı:

— Ah, bu da çok nazlı!

Diyenlere karşı, bazı insaflılar da:

— Hakkı var kızın canım. Kocası muharebede, üç aylık gelin iken ayrıldı, üç yıl oldu, hâlâ o ayrılık. Kız içlendi. Buraya bile geldiği hatır için..

Aygülün ısrarda devamını gören rastıklı kadın, gürültü arasında bir hey hey çekti. Herkes, Aygüle bir mâni anacağını anlıyarak sustu:

"Ayrıldıksa Aygülüm
"Sana ağla demedim.
"Allahın emri ölüm
"Senden başka sevmedim.

"Dolu tepsi başında
"Rastığı var kaşında
"Benim nazlı Zeynebim
"On dört, on beş yaşında'

Vücudünün alt kısmını kıpırdatmadan, belden yukarısı kıvrıla kıvrıla, titriye titriye, helezonlar, mestâne hareketler, hüzün verici vaziyetler alıyor ve kaşıklar, makineli birer musiki âleti gibi şakırdıyordu. Omuzları, göğsü titrerken, gerdanı bir saat rekkası gibi hareket ediyor, fakat ne başındaki tepsi müvazenesini kaybeyliyor, ne de şerbet bardağı devriliyordu. O kadar çevik, öyle taklit olunamaz hareketler ki bütün düğün evi, yekpare ve canlı bir hayret halkasiyle etrafta el çırpmaktan usanmadılar. Bir çok defa Tepsili Zeynep; genç kadının ince vücudü, zarif başı ve mahzun tebessümiyle canlandı.

Nihayet nefes nefese, iki ahbabının arasında yıkılır gibi çöktü. Bu kadar maharetine karşı, gelin ona, kendi eliyle bir bardak şerbet ikram etti. Bu fasıla, çeneleri açmıştı. Koca evin her tarafı bir kahkaha ve yaygara tufanına boğuldu. Kahveler, şerbetler, akide, leblebi şekerleri, pasta ve kuru yemişler tepsi tepsi, sıra sıra dağıldı. Gürültüden uyanan çocuklara lokumlar, huysuzluk eden kundaktakilere memeler sunuldu. Ve herkes güç halle yerli yerine oturunca (Nazlı) Hanımdan koşma istediler. Sesinin güzelliği ve koşmacılıktaki maharetiyle şöhret bulan Nazli Hanım, eşraftan Demir Beşenin küçük gelini idi. Sivaslının Nazlı Hanım da derlerdi. Babası Sivaslı imiş. Müddeiumumîlikle uzun seneler burada bulunduktan sonra tekaüt edilmiş ve burasını ikinci yurt edinmiş. Nazlı Hanım, hiç naz etmeden sordu:

— Kimin üzerine ataym ?

Aygül biraz açılmıştı. Yorgun yorgun haykırdı:

— Benim benim! Ben size o kadar oynadım.

Buna kimse birşey diyemedi. Nazlı Hanım elini şakağına koyarak okumaya başladı. Sesi o kadar hazin, o kadar yürekten idi ki...

"Çağrışır bülbüller: gelmedi bağıban
"Hoyrat, dost bağından gül aldı gitti
"Bunca mihnet çektim, bir bağ becerdim
(Ektim, yaptım)
"Bağı ben becerdim. El derdi (topladı) gitti.

"Yüzbin mihnet çektim bin dahi gerek
"Hayli ömür ister bir dahi görek
"Elceğizimden aldı yarimi felek
"Aktı gözüm yaşı sel oldu gitti"

(Arkası var)

TAN
Gündelik Gazete
BAŞMUHARRIRI
Ahmet Emin YALMAN
TAN'ın hedefi: Haberde, fikirde, her şeyde temiz, dürüst, samimî olmak, kariin gazetesi olmıya çalışmaktır.

GÜNÜN MESELELERİ

Hatay

Fransanın Suriye yüce komiseri Kont dö Martel, Hatay halkına yeni Sancak rejimini resmen ilân etmiştir. Kont dö Martel'in sözleri arasında şunlar var: Yeni rejim Hatay halkına refah ve bahtiyarlık getirecektir; Fransa rejimin muvaffaklığı için elinden gelen yardımı yapacaktır; anlaşma harfi harfine tatbik olunacaktır; Sancak, Suriye ile Türkiye arasında anlaşmazlık sebebi değil, iki taraf için dostluk unsuru olacaktır.

Sayın yüce komiserin bu sözleri Türkiye salâhiyet sahiplerinin fikirlerine ve kamoyunun arzularına tamamiyle uygun olduğunu söylemiye lüzüm yoktur. Türkiyenin, Hatayda, yeni rejimi muvaffak kılmak için aynı yardım vâdi, daha geçenlerde, Dışbakanımız Tevfik Rüştü Aras tarafından Suriye gazetecilerine tekrar edilmiştir.

Yeni rejim bir hak davasını yerine getirirken, Sancak içinde yaşıyan ekseriyet ve ekalliyetlerin, maddî menfaatleri için, ve manevi hoşnutluk ve sükûnları için bütün inancaları getirmektedir. Yeni rejim, bütün Sancaklıların ancak faydasına, ve yalnız, Sancak meselesini iç politika demagojisine sermaye edinen bazı Şamlıların zararındadır. Bazı Şamlı kimselerin birkaç gündür gazetelerimizde çıkan birtakım sözlerine cevap vererek, Sancağın bu güzel bayram şevkini gölgelendirmek istemeyiz. Fakat bu münasebetle Suriyenin Türkler tarafından sevilen ve Türkleri sevdiğine şüphe olmıyan münevverlerine ve geniş halk yığınlarına hitap ederek, Türkiye Cümhuriyetinin bu meseleyi halle derken, Türk ekseriyetinin hakkı ve inkılâbın, şerefi kadar, Suriye ile [illegible] davasını göz önünde tuttuğunu açıkça söylemek isteriz. Yeni Suriye devleti doğarken, onu Türkiye komşusu ile ve bu komşuyu onunla kardeşçe kucaklaşmaktan ve millî inkişaf gayretlerinin bağlı olduğu Yakın Şark barış nizamının korunmasına birlikte hizmet etmekten menedecek hiçbir engel kalmaması lâzımdı.

Şamlı demagoglar şunu unutuyorlar ki Sancak davası bir kuvvet değil, bir hak davası olarak, ve Fransa yahut Türkiye tarafından zorlanarak değil, Milletler Meclisi tarafından uzun boylu tetkik ve münakaşa edilerek halledilmiştir. Fransa ve Türkiye harp sonrası barış ve uzlaşma zihniyetinin yükümlerini kabul ederken, henüz müstakil bir devlet olacak olan Suriyenin, ya bir taarruzlu nasyonalizm demagojisine, ve yahut, millî hürriyetlere ve haklara riayet eden nizamcıların safına katılmasında büyük bir ehemmiyet vardır. Biz haklarını almıya Suriyeliler kadar hakkı olan Sancaklılar için mahkemede uğraşırken, Şamda Toroslardan bahseden fütuhat tellâlları, şüphesiz kardeş Suriyelilerin ne fikirlerine, ne de Türk milleti hakkındaki duygularına tercüman olmuşlardır. Onlar, sokak demagogları, bununla ticaret ve teayyüş ederler. Bu ticaret ve teayyüşün iki komşu millet ve devlet arasında hiçbir zarar yapmamasını temin edecek olan başlıca âmil ise, yeni rejimin Sancakta, Kont dö Martel,in dediği gibi, harfi harfine tatbik edilmesi, Sancak halkına bir an evvel refah ve bahtiyarlık getirmesi olacaktır: Yeni rejimin tam tatbikinden biraz sonra Şam demagoglarını bizzat Hatay vatanperveri Iskenderunlu Araplar susturacaklardır.

Falih Rıfkı ATAY

Sopa İle Başını Parçalamış

İzmir, 18 (TAN) — Menemene bağlı Musabeyli köyünde bir cinayet işlendi. Muhtar Nurullahın hizmetçisi Osman, Necip adında bir Bulgaristan göçmeni sopa ile başını parçalıyarak öldürmüştür. Cinayetin sebebi, bir kıskançlıktır. Katil tutulmuştur

TARIHTEN SAYFALAR

KUNDAKTA RÜTBE ALANLAR

YAZI BİLMİYEN CAHİL KÂTİPLER

Yazan: *İbrahim Hakkı Konyalı*

Okuyup yazma bilmiyen kâtip olur mu? Anasından rütbeli doğan, beşikte iken rüus alan, 10 yaşında Süleymaniye medresesine müderris olan bahtiyarları (!) bulunan bir içtimaî heyette okuyup yazma bilmiyenlerin kâtipliği pek tuhaf sayılmaz.

Abdurrahman Şeref merhum bir kitabında eski adliyemizi tenkit ederken:

".. Bizim memleketimizde o vakitler nerede hukuku şahsiye, nerede hukuku hürriyet. Yok öyle şeyler arama.. O zaman memleketimizde bunlar yoktu. Yürümesi hoşuma gitmedi diye adamcağızın boynunu vururlardı. Artık böyle bir memlekette hürriyeti şahsiye aranılır mı? Paşa Efendinin yanında odacıbaşısı, kilercibaşısı, kullukçusu, kapıağası, tüfekçibaşısı bulunduğu gibi muvazzaf olarak bir cellâtbaşısı ve onun birkaç muavini var. Paşa; alın şunu!. dedi mi. Hemen oracıkta işni bitirirlerdi. Neden? Teres, o herifi sen mi yarattın, nasıl idam ediyorsun. Bir adamı vurmak için evvelâ kabahati tahakkuk etmeli. Hakkında hâkim olan kanun sâdır olmalı da on dan sonra idam etmeli!..

Zalim bir vali varmış. Herifin yanında hiç bir kadı dayanmazmış. Hepsini hasretine kavuştururmuş. Hâkimin biri:

— Ben onunla geçinirim. diyerek onun kadılığını kabul etmiş. Kalkmış gitmiş oraya. Hâkim Efendi zalim herifin mizacına göre gidermiş. Vali ne söylerse kadı:

— Peki efendim! diyor, ne emrederse onu yapıyor, valiyi hoşnut ediyormuş. Valinin emektar ve gayet sadık bir tüfekçi başısı varmış. Bir gün sabahleyin yataktan kalkar kalkmaz adamcağızın boynunu vurmuş. Sonra:

— Çağırın Kadı Efendiyi! demiş. Kadı Efendi gelmiş. Konuşuyorlarken söz arasında vali:

— Bilir misin Kadı Efendi! Bugün bizim tüfekçi başıyı vurdurdum, demiş.

Kadı:

— Aman efendim o sizin sadık adamınız ve emektarınız idi. Nasıl oldu böyle... Bir şey mi yaptı?. diye sormuş.

— Hayır, birşey yapmadı. Yalnız bu gece rüyama girdi, beni kor kuttu da onun için ertesi günü boynunu vurduruverdim. Diyince Kadı Efendi şaşırmış, kalmış. Nihayet bir gün bir kolayını bulup İstanbula kaçmış. İstanbulda:

— Ooo... Kadı Efendi, nasıl oldu. Niye geldin, idare edemedin galiba.. gibi soranlara:

— Mizacına hizmet ettim. Her şeyi yaptım, güzelce idare ediyordum. Elimden gelirdi. Fakat rüyasına girmemek elimde değil. Ya rüyasına girersem ne yapardım. demiştir.

Artık böyle memlekette kanun, şeriat arama..,,

Bizim eski usulümüzde ise bir çocuğa rüus veririz. Bunun yolu gelir, kadı olur. On iki yaşında bir çocuk Süleymaniye müderrisi olur. Bunlar ayıp şeyler. Rüus çocuk oyuncağı değil ki.. Birisinin bir çocuğu oldu mu Kazasker Efendiye :

— Efendim! dâiniz dünyaya geldi. Deyince haydi rüus verilir. Canım biraz dur bakalım. Daha henüz lakırdı etmesini bilmez, dua etmesini bilmez.. Haydi teşvik için çocuklara ver. Belki sonra okur da adam olur. Ya uşaklara!. Ne diyelim. Evet bu gibi rüus uşak makulesi adamlara da veriliyordu. Asıl fenası burası artık bunun haysiyeti kalır mı ya.." diyordu.

Eskiden bu memlekette Adliye böyleydi, işte... Diğer daireler de onun gibiydi. Maliye ise okuyup yazma bilmiyen ve bir tarafını bularak açıktan maaş alan yardakçılarla dolu idi. Devletin rüus kalemi tomarlarla berat dağıtırdı. Eski devrin darphane idaresinin işleri pek şümullü ve mühimdir. Devletin maliye, tersane, gümrük, maden, sarraflık ve borsa işleri top imalâthaneleri, darphanenin idaresinde idi. Darphane ayni zamanda devletin haricî siyasetile, istihbarat ve casusluk işlerile de meşgul olduğu için devletin mühim sırları burada saklanırdı.

İşte böyle mühim müessesedeki kâtiplikler de tek harf okuyup yazmasını bilmiyen kara cahillerin eline geçmişti. Darphane Nazırı beratlı kâtipleri bulunduğu ve maaşlarını muntazaman aldıkları halde devlet hazinesinden ayrıca para sarfederek hariçten ücretli kâtipler alır ve bunlara iş gördürürdü. Devletin bu mübalâtsızlığından bazı ecnebiler de istifade ederek darphaneye kâtip adiyle casuslarını sokmıya muvaffak olurlardı.

Nihayet bir Darphane Nâzırı bu facianın farkına varmış, Babıâliye bir takrir vermek cesaretinde bulunmuştur. Bu takrirde darphanenin altı kâtibi bulunduğu halde baş kâtipten başkasının okuyup yazma bilmedikleri için hariçten kâtip tedarik edildiği bildirilmekte ve devlet esrarının bu gibi yabancı ellere verilmesinin doğru olamıyacağı da ileri sürülerek çabuk bir tedbir alınması istenmekteydi .

Saltanat devrinin yüzünü kızartan bu vesikayı Başvekâlete bağlı Sadaret hazinei evrakında buldum. 27 Şevval 1206 tarihini taşıyan bu vesika hazinenin darphane kısmında 2541 numarada kayıtlıdır. Eski devrin bin bir rezaletinden birisini anlatan bu vesikada bilhassa şu cümleleri beraber okuyalım :

"Izzetlû Darphanei Amire Nazırı Ağa Hazr[illegible]rinin Babıâliye takdim eylediği bir kıta takriri mefhumunda Darphanei Amire devleti aliyei ebed kıyam'ın muzamatı serayiri umurundan olup revabiti ni zamînin istikrarına ihtimam ve esrariyetin ketim ve ihfasına ihtimamı lâzimeden olmak mülabesesi ile ik tiza eden tahriratı mühimme ve ku yudatı lâzimesini sebt ve kayda memur bâ beratı âlişan eğerçi çend nefer kâtipleri olup lâkin bir müddettenberi kitabetlerde münhal olanları birer takrib ile nâ ehil ve fenni kitabetten bîbehre kesana verilegelmekten nâşi elhaletühazihi Darphanei Amirede kâtip namile avait alır tahriratı mühimmeye memur altı nefer adam mevcut iken içlerinde başkâtip Mehmet Reşit Efendiden maada harfi vâhit yazmıya muktedir kimesne olmadığına binaen..."

O zamanlar hep böyleydi işte!..

Ihtikâr ile Hakikî Mücadele Böyle Olur

Hükûmet pahalılıkla mücadele ediyor. Bu mücadelede hükûmetin yüzde yüz muvaffak olmasını diler, bekler ve mutlaka isteriz. Ancak şunu da iyi biliriz ki.. pahalılıkla mücadele, sadece ihtikârın önüne geçmekle olacak bir iş değildir.

İhtikâr, pahalılıkta sunî ve ârızî sebeplerden biridir. Asıl iş, tabiî sebepleri bulmak, mücadeleyi bu sebeplere tevcih etmek lâzımdır. Bunu yapamadıkça muvaffakıyet ümit etmek boştur.

Pahalılıkta en tabiî sebep, halkın yaşama ve geçinme seviyesinden doğar. Halk geçim hususunda nekadar basit ise, pahalılık ta o nisbette fazla olur. Fakat halk geçim hususunda bolluk içinde bulunursa pahalılık kendi kendine ortadan kalkar.

Daha başka bir ifade ile söyliyelim: İstihsal edilen mallar son katresine kadar istihlâk edilemezse bundan pahalılık doğar. Çünkü istihlâk kabiliyetinin azlığı, istihsalin de azlığına yol açar. Ve istihsal azlığı pahalılığa yüz verir.

Şu halde.. pahalılıkla, muvaffakıyete doğru gidebilecek bir mücadele için halkın, birçok maddeler üzerinde istihlâk kabiliyetini de artırmak lâzım ve zarurîdir. Yani halk, ihtiyacı nisbetinde yemeli, içmeli, giymeli ve yakmalıdır. Bunun için de kazanç ve dolayısile geçim seviyesine bugünkünden daha geniş bir nisbet verilmelidir.

Bugün öyle aileler var ki aylık kazancı yirmi lirayı aşmaz. Bütün ayda yirmi lira kazanan bir adamcağızın faydalı bir müstehlik olmasına imkân tasavvur edilebilir mi?

Toprağı olmıyan halka toprak verirken, kazancı az olanların da geçim ve istihlâk seviyesini artırmak işine büyük bir önem vermeliyiz.

Kazanç seviyesi yükselince, istihlâk grafiğinde de irtifalar artar. Ve o zaman müstahsil de gayrete gelerek hem daha iyi ve hem de daha çok mal yetiştirir. Bu arada faydalı bir rekabet te kendini göstereceği için mübadeleci ihtikâr yapmıya imkân ve fırsat bulamaz. Esasen artık buna lüzum da görmez.

Fakat bir sual sorabilirsiniz: Kazanç ve geçim seviyesi nasıl yükselir?

Bunun şartları muhteliftir. Ve bu muhtelif şartları burada, şu küçük yerde sıralamak imkânsızdır. Yalnız şu kadar söyliyelim ki bugün bazı memleketlerin pek güzel tatbik ettiği bu usulün iktısadî kalkınma bakımından büyük faydaları görülmüştür.

FIKRA

Kutup Üstünden Amerika

Sovyet kanatları ktubu aşarak, ve dünya uzun uçuş rekorunu kırarak, Meksika sınırına vardılar. Pilotun söylediğine göre, tayyareciler eğer Meksikayı da geçmedilerse, bunun sebebi Amerikan toprağına inmiş olmak içindir.

Moskova ne kadar gurur duysa, ve inkılâpçı tekniğin zaferi için ne kadar edebiyat yapsa yerindedir. Tayyare ve tayyareci, ikisi de yüzde yüz Sovyet inşasıdır. Bu hal, asrımızın mucizelerinden saydığımız havacılık tekniğinde yüksek bir medeniyet ve kültür seviyesi işaret eder.

Moskova maddi vasıta ve manevî unsur olarak, on sene evvel sıfırdan başladı. Ve şimdi üstünden uçtuğu yeni dünya âleminin fertçilik ve libe ralizm tanrıları, onun, bir kol saati bile yapamıyacağını ilân edip durmuşlardı. Kutup aşırı Amerika yolculuğunun mühim hususiyetlerinden biri de, asla macera ve tesadüf eseri olmayıp, teknik, ilim ve ihtısasın adım adım hazırlanmış, hesap edilmiş mantıkî bir eseri olmasıdır.

Moskovanın sevincine, biz Türkler, gönlümüzle katılırız. Çünkü birlikte biribirine inanıp bağdaştıkları zaman, cihan tarafından beraberce inkâr olunan iki inkılâp biribirinden kuvvet ve muvaffakıyet haberleri almaktan bahtiyar olur. — Fatay

Kastamonuda Bir Kalpazan Şebekesi Tutuldu

Kastamonu, 18 (TAN) — Burada kalp para yapan bir şebeke yakalanmıştır. Kalpazanlar, Tosyanın Eğincik köyünden Hasan, Yukarı Berçin köyünden Tahir, Aşağı Berçin köyünden Abdullahtır. Evlerinde bir mikdar kalp para, bunları yapmağa mahsus aletler ve külçe halinde maden bulunmuştur. Kalp paralar, çok iptidaî bir şekilde yapılmış olduğu için şehirlerde sürülebilecek gibi değildir.

Ziraat Bankasının Tütüncülere Yardımı

Samsun, 17 (A.A) — Tütün kırma mevsimi girdiğinden Ziraat Bankası köylüye geniş mikyasta para dağıtmıya başlamıştır. Tütün müstahsilleri murabahacılar elinden tamamen kurtulmuş, muamelelerini Ziraat Bankasile görmiye başlamışlardır. Faizin azlığı ve tütün satışının kolaylaşması noktalarından köylü çok sevinmektedir.

Maliyede Yeni Tayin ve Terfiler

Ankara, 18 (Tan muhabirinden) — Fırka muhasebe kâtiplerinden Şakir İzmir müstahkem mevki muhasebe kâtipliğine, Kırşehir tahsilât kâtibi Hasan Ankara mektepler muhasebeciliği kâtipliğine, fırka veznedarlarından Ibrahim Etem İzmir müstahkem mevki veznedarlığına, Ankara kazanç vergisi mütehassısı Şerefettin terfian ayni yer mütehassıslığına, Siirt tahsilât şefi Salim Diyarbekir tahsilât kontrol memurluğuna, lezavım direktörlüğü ikinci Mümeyyizi Hamdi Istanbul evrakı matbua ambarı memurluğuna tayin olunmuşlardır. Merkezden ikinci mümeyyiz Refet birinci mümeyyizliğe, kazanç temyiz komisyonu raportörü İlhan ve Nabi birer derece terfi ettirilmiştir.

Istanbul maliye müsteşarı Cezmiden açılan maliye tetkik bürosu reis vekilliğine müsteşar muavini Esat tayin edilmiştir. Varidat genel direkdürlerinden Mümtazın tayini kararlaştırılmıştır.

Fırıncı Mehmet Kasabı Kendi Bıçağile Yaraladı

Perşembepazar caddesinde 19 numarada kasap Mustafa ile komşusu fırıncı Mehmet kavga etmişlerdir. Bir aralık Mehmet, kasap bıçağını kavradığı gibi Mustafanın ayağına atmış ve sol ayağından ağırca yaralamıştr. Yaralı, Beyoğlu Belediye hastanesine kaldırılmıştır.

SPOR

Mülâyim Boğayı Dün Tuşla Yendi

Amerikalı Yarım Saat Dayanabildi

(Yazan : Eşref Şefik)

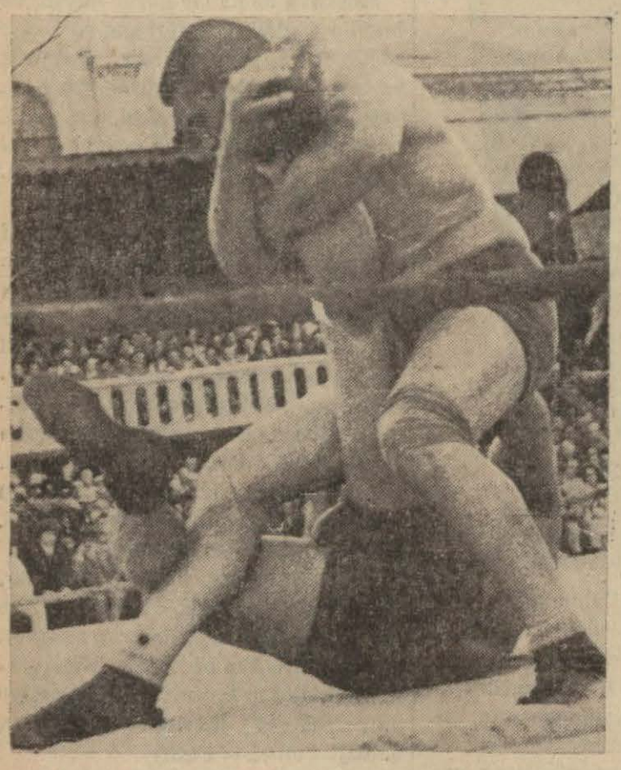

Amerikan Boğasının sırtı yere geliyor

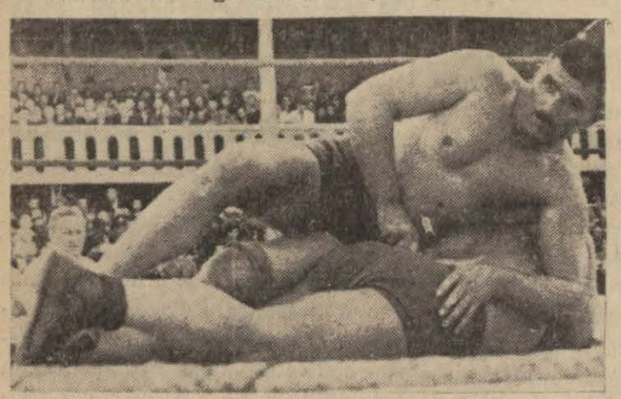

Dünkü iddialı müsabakada Mülâyim, her safhada çok hâkim güreşiyordu. Resme dikkat ediniz: Mülâyim hep sıkıştıran bir vaziyette bulunuyor

●

Dünkü iddialı güreşi seyretmek için stadyomu dolduran halkın sayısı, en mühim futbol maçlarından daha fazla idi. Resme bakınız: Mülâyim alkışlanıyor.

Nihayet Mülâyim pehlivan Amerikan Boğasının kemerini dünkü güreşte itiraz edilemiyecek şekilde kazandı. Büyük güreş başlamadan evvel hakem heyetine seçilmiş olduğumu söylediler. Diğer iki hakem, eski güreş antrenörümüz Peter, şimdiki güreş antrenörü Pellinen idi. Günlerce dedikodusu devam etmiş olan Amerikalının kemeri ortaya konmuştu. Bu seferki güreşin hiçbir tarafın itiraz edemiyeceği katî bir şekilde neticelenmesi için çareler bulmak ve kararlar almak lâzımdı. Sadyoma gelmiş olan binlerce kişi, artık bu defa sarih bir galibiyet bekliyorlardı.

Orta hakemile mutabık kaldık. Pehlivanlardan her hangisi kaçamak yapıp iplerin üzerine gittiği takdirde hakem üç kere ihtar verdikten sonra mütemadî kaçan pehlivanı müsabaka harici ve mağlûp addedebilecekti. Bu çare ile Amerikalının kaçmasına mâni olabileceğimizi tahmin etmiştik. Bu şartı da koşmasa idik, güreş bilâmüddet, yenişinciye kadar devam edeceğinden gecenin yarısını bulmamız kabildi.

Güreşten evvel bu şartı Amerikalının ustası eski dünya şampiyonu Zibiskoya anlattık. Sonradan itiraz edememeleri için kabul ettiklerine dair cevap aldık.

Orta hakemi, Cemalin idaresinde sıkı bir güreş başladı.

Mülâyim hasmını yorduktan sonra, yenici oyunlara başlamak plânile güreşiyordu. Amerikalı onuncu dakikadan sonra Mülâyimden daha fazla yorulduğunu hissettirecek alâmetler göstermiye başladı. İpler üstüne kaçmak çarelerine başvuruyordu. İhtarın da para etmiyeceğini farkedince diğer yan hakemlerine bir daha müracaatla, ipler üstüne düşen olursa, minderin ortasında da yerde tutmıya mecbur olacağı kararını aldık.

Amerikan nizamı:

İpler üstünde düşen bir adamın vakıa minder ortasında ayakta tutması âdeti Amerikada caridir. Fakat Amerikadaki ringlerin halatları gemi tandörlerile gerildiğinden öyle halatların üstüne yatmak kabil değildir. Halbuki bizdeki ringte halatlar üstüne yatarak yenik düşmemek hilesi her zaman tatbik olunabilirdi. Tabiî Amerika ringlerine mahsus olan nizamların bizim ringlerde kabiliyeti tatbikiyesi yoktu. Nizamlar icaplara göre yapıldığımdan katî neticeyi gece yarısına kadar uzatmadan alabilmek ancak böyle bir kararla kabildi.

Hakem heyetinin o kararını da Amerikalıya tebliğ ettirdik. İtiraz etmeden güreşe devam etti. Yirmi beşinci dakikaya kadar Amerikalı Mülâyimin bir iki sıkı hamlesi önünde iplere ayakta abanarak kurtuldu. İplere ayakta abandığından minder ortasında da ayakta devam ettiler.

Son dakikalar:

Otuzuncu dakika geldiği vakit Mülâyim tek dalarak Amerikalıyı kapaklandırdı. Amerikalı âdeti veçhile hileye kaçarak halatlar üstüne kendini atmak suretile kurtulmak istedi. Fakat mâni olduk. Minderin ortasında yerde başlandı. Mülâyim Amerikalıyı altta bir hayli hırpaladı. Ayağa kalktıkları vakit Amerikalının işi bitmişti. Çok yorgun düştüğü, kıpırdanacak hali kalmadığı anlaşılıyordu.

Amerikalının sırtı yere geliyor:

Otuz ikinci dakikada Mülâyim

(Arkası 10 uncuda)

Bulgarların Galibiyeti Belgradda Nasıl Karşılandı?

Belgrad, 18 (TAN) — Yugoslav millî futbol takımının Sofyada 4 sayıya karşı hiçbir gol atamadan yenilmesi münasebetile bura gazeteleri şu mütalealarda bulunuyorlar:

Vreme diyor ki: "Sofyada 0—4 ile kaybettik. Büyük adet. Hakiki kaza. Hiç umulmıyacak bir mağlûbiyet. Biz, 4 gol kazandıran Bulgar futbolcülerini, onların akınlarını, kırılmıyan iradelerini, mücadeleci ruhlarını, sanatlerini takdir ederiz.

Bizimkiler isteksiz oynadılar. Mağlûbiyeti tevil etmek istemiyoruz. Yalnız şunu işaret etmek istiyoruz ki, bizim oyuncular yaz aylarında varlıklarını kaybediyorlar, bu sebeple, yazın beynelmilel karşılaşmalardan kaçınmalıyız.

Bize yakın olan bir millet tarafından elde edilen bu galibiyetten müteessir değiliz, bilâkis onların muvaffakıyetlerine seviniyoruz. Bulgar kardeşler, güzel muvaffakıyetinizden dolayı sizi tebrik ederiz.,,

Hafbeklerden yalnız Kokotaviç iyi idi. Fakat hücumları hiç fayda vermedi. Müdafilerden yalnız Pleşe sürat gösterdi, diğerleri ise ruhsuz oynadılar. İkinci haftaymda Bulgarlar çok iyi idiler ve hakimiyet daha ziyade ellerinde bulunuyordu.

Bulgar timi iyi teşkil edilmişti. En iyi oyuncuları forvetleri idi. Onlar, basit oynuyorlar ve hafif surette kaleye kadar gelerek sü - ratle gol atıyorlardı. Angeloftan sonra en iyisi olan Yordanof, bütün gollerin yapılmasına meydan verdi.,,

Beykoz Klübüne Kupa Verildi

Dün Beykozda bir spor töreni yapılmış, sekizler turnuvasında şampiyon olan Beykoz klübüne merasimle kupa verilmiştir. Bu arada Beykozla Sülemyaniye arasında çok samimî bir maç yapılmış ve Beykozlular 2—1 galip gelmişlerdir.

Ankarada Yüzme Müsabakaları

Ankara, 18 (TAN) — Bugün Ankarada Karadeniz havuzunda yüzme müsabakaları yapıldı. 40 sporcunun iştirak ettiği müsabaka, çok enteresan oldu.

Demirspor Galip

Ankara, 18 (TAN) — Bugünkü Çankaya — Demirspor maçını Demirspor 7 — 3 kazanarak Ankara kupasını aldı.

Florya Koca Bir Şehir Oldu

YAZAN: Salâhattin Güngör

Dün Florya şehrinde idim. Kelimelerin üzerinde durarak tekrar ediyorum: Florya şehrinde!

Âdî günler yedi - sekiz bin, cumartesi ve pazar günleri, en az 20-25 bin kişinin cıvıl cıvıl kaynaştığı bir yere, bizim kendi ölçümüzle pekâlâ bir şehir adı verilebilir.

. . . .

Saat 14 e (20) var. Gişeye sokulmağa çalışıyorum. Fakat bu küçücük gişe, olmuş âdeta bir aslan ağzı. Aslanın ağzından lokma kopar, .gişeden bilet kopmaz. Arkadan iterler, yandan iterler, önden iterler. Yumruğuna güvenemiyorsan, hiç sokulma...

Bir hayli itilip kakıldıktan sonra, nihayet Florya için gidip gelme bir bilet almağa muvaffak olabildim.

Siz, vagonlara saldırışın derecesini anlayın ki hareket saatinden bir çeyrek evvel, geldiğim halde az kalsın basamakta seyahate mecbul olacaktım. Bereket versin mayosunu, istasyonda bırakan unutkan yolcuya.. o fırlar fırlamaz ben çöktüm..

Florya şehri, gözleri kendine çeken beyaz kumları ve zarif yapılı minimini evlerile uzaktan görününce, trendeki bayanlar, deniz görmüş martı kuşları gibi çırpınmağa başladılar. Floryaya kavuşmak için o kadar sabırsızlanıyorlardı ki mümkün olsa, trenin durmasını bile beklemeden, kendilerini aşağı atacaklardı.

Hattâ, içlerinden biri, istasyonda iner inmez, arkasından blûzunu, ayaklarından iskarpinlerini çıkarıp çılgın gibi koşmağa başladı. Boşalan trenin yolcularını, köşebaşlarına dizilen seyyar satıcılar karşıladılar:

— Haydi efendim, mayo verelim, don verelim!

— Kiralık da var, satılık da var!..

Mayonun kiralığı da olur mu demeyin!. Balo için smokin kiralanıyor da, Florya plâjında mayo neden kiralanmasın?.

Halk plâjlarını dolaşmaktan işe başlıyorum. Gözleri okşıyan bir levha: Duhuliye 10 kuruş! Kapının önü, hıncahınç. Bir çocuk, ağzı kırık testisini, koltuğuna almış, yanık yanık su satıyor!

— Buzzzz gibi! Haniya, buzdan içen?...

İçeriden, boğuk bir ihtar:

— 14 tane küçük kabine var, ona göre kes!

Plâjlarda, beyaz ev donu ile dolaşmağı yasak etmişler. Kapıda bunu da hatırlatıyorlar:

"Beyaz don ile gezilemez!,,

İşte bu yasak, çok hoşuma gitti. Her yerin kıyafeti ayrıdır. Mükellef bir sofraya nasıl gecelik entarisi ile oturulmazsa, plâja da gecelik donu ile girilmez. Plâjda resmî kıyfet mayodur. Yarım arşın örgü kumaş bulup bir mayo diktiremiyen adam da, kendini kaldırıp Sarayburnundan denize atsın..

Halk plâjının bir adı da küçük plâj.. Ama, yalnız adı Küçük plâj... Yoksa, hakikatte, en büyüğü galiba o.. Dolaşmakla biter gibi değil. Kumların üstüne bakıyorum: Boş yer yok. Herkes, sırtını dayayacak, bir yumuşak köşe bulmuş, temmuz güneşini yudum yudum içine çekiyor. Sıcak öyle fazla ki, ıslaf vücutlerin kumda bıraktıkları iz, bir dakika sonra, kayboluyor. Bir kısım halk da, buraya sandallarla gelmişler, fakat, daha sonra gelenler, yer bulamıyarak, pahalı plâjlara gitmeğe mecbur oluyorlar.

Plâjda bir şey daha dikkatimi çekti: Eskiden olduğu gibi, ağaç altlarında, açık saçık dolaşanlara rastlanmıyordu. Bunun sebebini bir polis memuruna sormuştum:

— Yasak edildi de ondan! Cevabını verdi.

Plâjın nezahetini, bozan bu gelişi güzel ağaç altı sohbetlerine son verilmesi de doğrusu çok yerinde bir tedbir...

Kulak verdim. İki kişi konuşuyor:

— Cepane aldın mı, cepane?

— Almadım..

— Olur mu ya.. Cepanesiz plâja gelinir mi ya?

İçkinin akşamcılar arasında, bu adı da cepane olduğunu bildiğim için, kendi kendime:

— Ah, şu cepaneciler.. dedim, akıllı uslu içseler, ne âlâ.. Fakat biraz sonra, top gibi gürleyip, mitralyöz gibi takırdamıya başlıyacaklar! Halbuki Florya plâjında insan sarhoş olmak için içki içmiye ne ihtiyacı var? Sağa, sola bakınmest ol.. Bütün kadınlar burada birer içim su..

Florya, bilhassa tatil günleri çok kalabalık oluyor

Plâjın dünkü misafirlerinden

Floryada, tanıdıklardan bir zata rastladım. Onun anlattığına göre, şu dakikada, plâj sahasındaki üç büyük otelin birinde, tek bir yatak kalmamış. 28 tren sabahtan akşama kadar yarımşar, birer saat fasıla ile, yolcu taşıdıkları halde ziyaretçilerin arkası bir türlü alınamıyormuş.

Ailelere mahsus hususî kabineler, daha cuma gününden tutulmıya başlıyormuş. Fiyatların 7 liradan 4 liraya indirilmesi üzerine tehacüm, bir kat daha artmış.

Floryada genişlemek istidadı o derecede ki, çok kısa bir zamanda en modern Avrupa plâjlarile boy ölçüşebilecek bir deniz kürtümü olacak! Buna iman etmek lâzım.

Eğer, üzerinde uğraşırsak, Atatürkün, yüksek enerjisinden doğan bu yeni şehre, 20 — 25 kişi değil, İstanbulun yarı nüfusunu çekebiliriz. Florya, Büyük Önderin Türk İstanbula en güzel hediyesidir.

Bu değerli hediyenin, bütün halkın istifadesine arzedilmesi gerektir. Bunun için de yapılacak ilk iş fiyatları, mümkün olabildiği kadar

(Arkası 10 uncuda)

Akdeniz Kıyılarında

MAKARNA FABRİKALARI DİYARI

Pompei'den bir görünüş

21 Mayıs cuma... Capo Faro Napoliden akşama kalkacak, bu itibarla bu sabah vaktimiz, müsait, nereye gidelim diye uzun boylu düşünmiye de hacet yok. Gidip Pompei harabelerini gezmeli. Şimdiye kadar birkaç defa Napoliden geçtim, fakat bu ziyareti yapmıya fırsat bulamadımdı. Bu defa bunu kaçırmıya gelmez. Dilini bilmediğimiz bir memlekette bu gibi gezintileri rahat yapmak için başlıca çare turizm bürolarımm tertip ettiği toplu gezintilerden birine iştirak etmektir. Biz de öyle yaptık, vapurdan çıkmıcca doğru Çit seyahat acentasına gittik. Memur bize biletlerimizi verirken: "Bu sabahki kafile önünüz sıra yola çıktı, amma daha trenin hareketine on dakika var, onlara yetişebilirsiniz..." diyerek yanımıza bir adam kattı. Bizi istasyona gönderdi. Circumvesuviana dedikleri ve Vezüv yanardağının etrafını dolaşan hattın istasyonu oraya yakınmış. Beş dakika içinde oraya vardık, acentanın adamı trende klavuzu bularak bizi ona teslim etti: Sürüye üç koyun daha katılmış oluyordu, amma bizim sürümüzdeki diğer kurbanlar hangileri acaba ? Tren çok kalabalık, yabancılar, yerli yolcular arasında bulabildikleri yerlere da ğılmışlar.. Onları ancak Pompeiye vardığımız vakit tanıyabileceğiz.

Meşhur Pompei Harabelerini Hep Beraber Gezelim

YAZAN: Faik Sabri Duran

Tren elektrikle işliyor, hem pek te hızlı gidiyor, hele dönemeçlerde insanı o kadar sarsıyor ki her saniye yoldan çıkıp bir tarafa fırlayıvereceğiz sanıyorum. İki tarafta portakal ve limon bahçeleri arasında köşkler, zengin bağlar, arasıra fabrikalar görünüyor. Yanımızda oturan kılavuzumuz bunların makarna fabrikaları olduğunu söyledi. Napoli civarında bunlardan yüz kadar varmış. Trende bir şeye dikkat ettim: Yolcuların biletlerini yoklamak için biribirinin arkasından üç kontrol memuru geldi. İlk gelen zayif bir adamdı, şapkasında bir şerit vardı, o gitti, biraz sonra ikinci bir kontrolör geldi, bu tıknazca biri, şapkasında iki sıra şerit var.. derken o da gitti... bir üçüncüsü göründü, bu adamakıllı şişman biri idi. Şapkasında da üç sıra sırma şeridi var dı. Bereket versin hak oyunu üçtür derler, yoksa kimbilir biz Pompeiye varıncıya kadar daha kaç kontrolöre biletlerimizi uzatacaktık. Anlaşılan bura trenlerinde bilet kontrolü bizim tramvaylardaki ler gibi pek sıkı....

Vezüve artık iyiden iyiye yaklaşmış bulunuyoruz, yanardağın eteğindeki köyler arasından geçiyoruz. Dağın tepesindeki beyaz yığınlar bulut mu yoksa kraterden çıkan dumanlar mı diye dürbünüm le bakıyorum... Galiba ikisi de var. Erkolano istasyonunda birçok yolcular indiler, bunlar Vezüvün tepesine çıkacak turistlerdi.. Kratere kadar dağın yamacına tırmanan dişli hat buradan başlıyor. Üç dakika sonra, biz de Pompeiye vardık. Burada çok şık yeni bir istasyon yapmışlar, üstüne "Pompei, Villa dei Mysteri" diye yazmışlar... Bekleme salonlarında, şefdögarın odasında ve büfedeki bütün mobilyeler alliminyumdan yapılmış...

Harabeler arasında...

Bizim kafile on bir kişiden ibaretmiş, klavuzumuzun etrafında çabuk toplandık. Aramızda iki genç kız var, harabeleri gezmiye başlayınca arkalarındaki bluzları çıkardılar... Tuhaf şey, bunlar âdeta çıplak, sırtları yarı bellerine kadar açık, Ayaklarında pijama tertibi pantalonlar var. Bir İslav dili ile konuşuyorlar. Arasıra birer cigara tellendiriyorlar... Yaşları 18-19 olmalı... İşin garibi, kafilemizde üç te papas bulunuyor.. Ellerinde incilleri, başlarında geniş siyah şapkaları, arkalarında siyah düz ceketleri var. Fransızca konuşuyorlar, fakat kıyafetlerinden protestan papazları oldukları anlaşılıyor, klavuzumuzun peşi sıra kafilemiz sağa sola koşarken arasıra, bu yirminci asrın protestan papasları çıplak kızların yanlarına düşmekten, yahut aralarında kalmaktan ürkmüyorlar...

Gezme esnasında kızım bir sırasını getirdi, bu çıplak sırtlı kızlarla konuştu. Bunlar Polonyalı imişler. Daha genç görüneni bu seyahati doğumunun dönüm yılı hediyesi olarak yapıyormuş. Babası ona: "Bu sene yıldönümünde sana ne hediye alayım, yeni bir elbise mi istersin, yoksa bir mücevher mi!.." diye sormuş. Kız "ne onu isterim, ne bunu, beni seyahate gönder..." demiş. Kendine bir de arkadaş bulmuş, beraber Varşovadan çıkmışlar, Budapeşteyi gezmişler, oradan Dubrovnike inmişler, sonra Bariye geçerek buraya gelmişler... Napoliden sonra Romayı, Floransayı dolaşarak Viyana yolu ile evlerine döneceklermiş...

Pompei gezintisi çok meraklı amma insanı pek yoruyor... Önce küçük bir müzede volkanın kızgın külleri altında iki bük lüm olmuş bir köpeği, sırt üstü yatıp kalmış bir esir kadını ve küller arasında bulunmuş ev eşyalarını, kömür haline gelmiş ekmek, incir, üzüm gibi yiyecekleri gördük, sonra şehrin sokakları arasına girerek en meşhur yerlerini dolaştık. İşte şehrin Forumu, işte Apollo mabedi, işte meşhur İngiliz romancısı Lytton'un 1834 de yazdığı "Pompeinin Son Günleri,, nde Glaucus'ün evi olarak tasvir ettiği yer, işte Vettilerin, Menandroların ve diğer Pompei kibarlarımın çok iyi muhafaza edilmiş köşkleri. İşte sarraf Cecillius Tages'in evi.. Bakmız kimse girmesin diye kapının arkasına dayatılmış olan kalın sopa hâlâ orada duruyor, klavuzumuz bize altın küplerini gösteriyor ve bunların boş bulunduğunu anlatıyor, sarraf tehlikeyi hissedince paralarını toparlamış ve bahçe kapısından kaçmış.. İşte dar sokaklarda sıralanan dükkânlar, hanlar ve hamamlar... Duvarlardaki yazılar hiç bozulmamış. Kiminde belediye intihaplarına namzetliklerini koyanların isimleri yazılı, kimi meşhur gladiyatörlerin yapacakları oyunların ilânları... Bir köşede kırmızı boya ile yazılmış lâtince yazılar gördük. Rehberimiz bunları bize tercüme etti: "Reylerinizi hep Claudius Rufusa veriniz, onu şehrimiz namına Senatoya göndermenin tam zamanıdır..." diye yazılı imiş. Acaba Pompeililer Claudius Rufusların kül olmadan önce Senatoya gönderebilmişler miydi? Kimbilir... İşte meyhanelerin raflarına dizili şarap testileri, bir masa üstünde taş haline gelmiş ekmek somunları... İşte bu 20,000 nüfuslu şehrin 20,000 kişi alacak kadar büyük amfiteatrosu... Bütün Roma şehirlerinde olduğu gibi halkın eğlencesine, gladiyatör oyunlarına burada da bu geniş yeri ayırmışlar. Bu amfiden başka şehrin biri beş bin, biri bin beş yüz kişilik iki tiyatrosu daha var...

Pompeinin en iyi muhafaza edilmiş kibar evlerinden birinde klavuzumuz aramızdaki kadınlardan özür diledi: "Siz biraz şurada bahçede istirahat ediniz, mösyölere birşey göstereceğim..." diyerek yalnız erkekleri evin hususî bir dairesine götürdü. Pompei Roma zenginlerinin eğlence ve sefahat yerleri idi. Zenginlerin evinde bu gördüğümüz salon gibi odalar vardı. Burada tavanlara kadar her tarafa apaçık resimler ve ince minyatürlerle birtakım tablolar yapılmıştı. Köşelere dizili heykeller ve bu resimler değil kadınların, erkeklerin bile yüzlerini kızartacak şeylerdi. Daha sonra başka bir sokakta yine kadınları dışarıda bırakarak Pompeinin umuma açık evlerinden birini gezdik, bunlar bize Pompeinin felâketi esnasında halkın ahlâkça ne kadar düşkün olduğunu pek iyi gösteriyordu. Zaten Pompeinin başına gelen felâketten başka bir şöhreti yoktu. Burası ne bir sanat şehri idi, ne de bir ilim yuvası... Yalnız Roma kibarlarımın sefahat yatağı idi. Şehri pek eski devirlerde buralara gelen Yunanlılar kurmuşlardı, fakat Romanın yeni zenginleri bu eski şehri kendi emellerine ve heveslerine uygun şekilde yenileştirmişlerdi. Kalan değerli birkaç bina da, milâdın 79 uncu senesindeki o müthiş felâketten on altı sene evvel vukua gelen bir zelzelede harap olup gitmişti. Sonra aradan geçen bu kısa müddet içinde şehir yeniden kurulmuştu. İşte 79 indifamda küller altında kalan ve 1748 de tesadüfen meydana çıkarılan Pompei bu yeni şehirdi. Görülüyor ki onu yeniden kuranlar gösteriş ve âlâyiş budalası birtakım sonradan görmelerdi. Paraları çoktu, fakat zevkleri yüksek değildi.

DOĞU İLLERİNDE

Fevzipaşadan Sonra Tren Bizi Daha Şarka, Malatyaya Götürüyor

Artık Torosları geçecek, Ulu dağları aşacak, Şarkî Anadoluya atlıyacağız. Tren, bütün hıziyle ve zinde bir kuvvetle koşuyor. Karanlıkları yararak ilerliyoruz. Adananın ışıklar içinde parlıyan yüzünü artık göremiyorsunuz. Adanalının tahtlı damları, gözden kaybolmuştur.

Tepeleri karlı Toroslar, gecenin bu sakin sessizliği içinde ne kadar haşmetli... Etrafı pek az görebiliyoruz. Mehtap, kısmen başları bulutlar içinde kaybolan dağları canlandırabiliyor. Bazan uzaktan işittiğiniz bir kağnı sesi, düz bir toprakta ilerilediğinizi, trenin birdenbire artan keskin tekerlek hırıltıları yüksek dağların altından Diyarbekir yaylasına doğru kaydığınızı anlatıyor. Etrafı göremediğiniz da kikalarda trenin solumıya başlaması bir rampayı tırmandığınızı, birdenbire hızlanması da bir inişten aşağıya doğru indiğinizi hissettiriyor.

Fevzipaşa... Burası öyle bir istasyon ki, Cenup, Şark, Şimal ve Garî Anadolu parçalarının bir transit iskelesi halinde... Aktarma, indirme, bindirme faaliyetleri trenin hemen yoluna devam etmesine imkân vermiyor.

Köy, 15 - 20 evlidir. İstasyonun arkasındadır. Sabahleyin, istasyon, âdeta seyyar bir büfe manzarasını arzediyor. Fakat bu büfenin servisçileri, İstanbuldaki beyaz ön lüklü, saçları taranmış, eli yüzü düzgün garsonlar değildir. Çocuk, delikanlı birçok köylüler, kompartımanımızın penceresine kadar sokuluyor ve bağırıyor:

"— Sahlep istiyen... Kahve, çay da var..."

Trenin hareket etmesi endişesi, müşteride olduğu kadar satıcılarda da var... Ekspres iş görüyorlar ve nihayet, kompartıman pencerelerinden fincanlar uzatılıyor, bardaklar alınıyor.

Suriye yolcularımı burada bıraktık. Aktarma işleri 1,5 saat kadar sürdü. Bu müddet içinde sabah kahvaltısını ettikten başka derin bir uykuya dalanlar bile oldu.

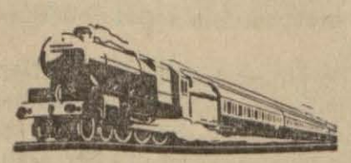

Diyarbekir yaylasının kapısında, Torosların hafif iltivalı eteklerindeyiz. Köylü, Adanadaki gibi, bağ ve bahçelere, yük sek yaylalara çıkmamıştır. Çünkü Fevzipaşa, Toroslar tarafından tutulan rüzgârların tesiriyle serindir.

Diyarbekir - Haydarpaşa seferini yapan katarlarda vegon restoran olmayışı, cidden bir eksiklik... Küçük istasyonlarda çok defa ayran, gazoz, su ve emsali meşrubatı, kahve ve çayı bile zorlukla bulabiliyorsunuz. Zaten, tren yolcularının da seyahat başlangıcında alâka ile takip ettiği şey, iyi su ve yiyeceğin nerede bulunabileceğidir.

"— İyi su . . . da vardır.'

Diyorlar. Artık bahtımıza.. Trenin orada kaldığı bir, iki dakika içinde şişenizi, matranızı, termosunuzu doldurabilirseniz ne âlâ.. Aksi takdirde büyük istasyonlara kavuşmak zorunu, iştiyakla duyarsınız.

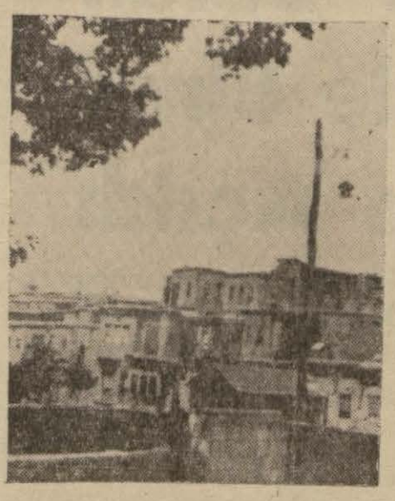

Harput

Trenin kalkmasına yarım saat vardı. Bulgaristan göç menlerini Fevzipaşaya getiren katarın düdüğü işitildi. Marşandiz vagonlarında yuva kuran, salıncağından mutfağına kadar her şeyi hazırlıyan göçmenler indiler.

Bunların arasında kucağında küçük yavrusile bir kenarda oturan felâketten başka bir şöhreti yoktu. Burası ne bir sanat şehri idi, ne de bir ilim yuvası... Yalnız Roma kibarlarımın sefahat yatağı idi. Şehri pek eski devirlerde buralara gelen Yunanlılar kurmuşlardı, fakat Romanın yeni zenginleri bu eski şehri kendi emellerine ve heveslerine uygun şekilde yenileştirmişlerdi. Kalan değerli birkaç bina da, milâdın 79 uncu senesindeki o müthiş felâketten on altı sene evvel vukua gelen bir zelzelede harap olup gitmişti. Sonra aradan geçen bu kısa müddet içinde şehir yeniden kurulmuştu. İşte 79 indifamda küller altında kalan ve 1748 de tesadüfen meydana çıkarılan Pompei bu yeni şehirdi. Görülüyor ki onu yeniden kuranlar gösteriş ve âlâyiş budalası birtakım sonradan görmelerdi. Paraları çoktu, fakat zevkleri yüksek değildi.

Malatyanın uzaktan görünüşü

YAZAN: Lâtif Erenel

Göçmenler Fevzipaşa istasyonunda

Süleymanla konuştum. Yüzünde uzun bir yolculuğun derin yorgunluk çizgileri, gözlerinde ana vatana kavuşmanın büyük sevinci vardı. Süleyman ,hükûmetin kendilerini rahatça seyahat ettirmek yolunda aldığı kararları, gururla anlattı ve :

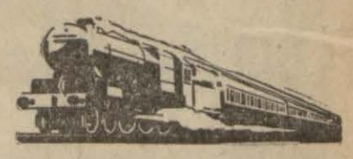

"— Diyarbekire yerleşeceğiz. dedi. Yerlerimiz de hazırmış. Daha ne isteriz.. Biz, göçmen adamlarız. En büyük saadet, bizim için, bu eşi bulunmaz memlekete kavuşmak olmuştur.,,

Göçmen katarı kalkıyor. Kampana çaldı, düdük öttü. Süleyman, fazla söyliyemedi. Yanındaki arkadaşları da toplandılar. İçlerinden biri :

"— Resmimizi al da gazeteye koy.. Bizim için .hâtıradır.,, dedi.

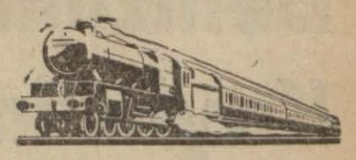

Yolculuk yorucu, ezici geçiyor. Malatya yolcuları pek çok. Bunların hemen hepsi, Adanadan dönen rençberlerdi. Kimi çapa işleri bittiği, kimi sıcağa dayanamadığı için Malatyaya gidiyor..

Malatyaya yaklaşıyoruz. Pencere önünde iki genç kız konuşuyor. Biri Muallim mektebinde, diğeri Erenköy kız lisesinde talebe. İkisinin de Malatyada inecekleri anlaşılıyor.

Muallim namzedi, memleketine kavuşmanın neşesi içinde, liseli bir az daha küçük, hasretin acısını pek duymamışa benziyor:

— "Vallahi, diyor, Malatyaya yaklaştıkça üzülüyorum. Bu yolculuk bitmesin istiyorum.,,

"— A, doğrusu ya... Ben özledim. Hem çok, pek çok..."

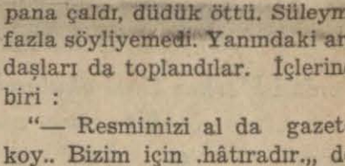

Fevzipaşa - Malatya yolunda yeni doğmuş bir kasaba var. İsminden de anlıyacaksınız: Doğanşehir. Burası, güzel bir nahiye merkezidir. Küçük bir şehircik halinde olan kasaba, yemyeşil bir vadi içinde kurulmuş, yeşil tarlalarla, bahçelerle süslenmiş ve sırtını Torosların bir koluna dayamıştır.

Şimal istikametindeki geniş ova da atlı bir bayan, treni uğurluyor. Mendil sallıyor.

Doğanşehir, bende doğu illerinin çok şirin bir köşesi intibamı bıraktı. Hat boyundaki memur evleri, uzakta görülen nahiye konağı ve muntazam yuvalar, caddeleri gölgelendiren akasyalar, bu güzelliği arttırıyor.

Taşköprü Elektriği

Taşköprü, (TAN) — İlçenin elektrik tesisatı son sekiz aydanberi bir hayli ihmale uğramıştır. Mahallelerde ve çarşıdaki lâmbaların çoğu bozularak sönmüş, yerlerine yenileri takılmadığı için birçok yerler karanlık içerisinde kalmıştır. İmar faaliyeti de çok durgun bir vaziyettedir. Yeni yıl bütçesi geçen senekinden eksik olduğu için birçok lüzumlu ihtiyaçların bu sene de karşılanamıyacağı anlaşılmaktadır. Bu arada, itfaiye teşkilâtının kadrosu da eksiltilmiştir.

Taşköprü havalisinde kendir ve buğday mahsulü bu yıl evvelki senelerden çok fazladır. Vaktinde yağan yağmurlar çok faydalı olmuştur. Hayat nisbeten ucuzdur. Yumurtanın tanesi 20 paraya, inek yağının kilosu elli kuruşa satılmaktadır.

Halkevinin çalışmaları iyidir. Evin köycülükkolu, bir heyeti, köylülerle temasa, onların dertlerini dinlemiye, hastalarını tedavi ederek hükûmetle olan işlerini takibe memur etmiştir. Gösterit kolu da yakında "Alp Aslan„ piyesini temsil edecektir.

İZMİT ŞOSELERİ TAMAMLANIYOR

İstanbul Şosesi Geri Kalıyor

İzmit, (TAN muhabirinden) — İzmiti kazalara ve komşu vilâyetlere bağlıyan yollar, Hususî İdare bütçesinin darlığına rağmen, peyderpey tamamlanıyor. Şimdiye kadar, bunlardan birçoğu tamamlanmış ve geri kalanlarının inşasına girişilmiştir. Yapılan ve yapılacak olan yollar şunlardır:

1 — İzmit ve Adapazarı ile Bolu bilâyeti hududuna kadar 15357 metre şosenin yapılm ası ve silindiraj ikmal edilmiş ve 19793 metre mikâbı yarma ve hendek hafri yapılmış, 1200 metre ham taş hazırlanmıştır.

2 — Kalaycı — Geyve — Göynük şosesi ikmal edilmiş, 13330 metre mikâp ta yarma ve hendek hafri yapılmıştır.

3 — İzmit — Karayublu yolundan İstanbul hududuna kadar 28,000 metre yol ikmal edilmiştir.

4 — İzmit Kandıra — Kefken arasında 5676 metre şose bitirilmiş, 14622 metre mikâbı hendek hafri de ikmal edilmiştir.

5 — Adapazarı - Karasu arasındaki pek işlek şosenin bozuk olan 1000 metresi yapılmıştır.

6 — Adapazarı - Arifiye yolu, Derbent - Kilez şosesi tamir edilmiştir. Ayrıca Kandıradan Üsküdara gidecek büyük bir yol da yapılmaktadır.

Bir gazete, İzmit - İstanbul arasında asfalt bir yol inşası mutasavver olduğunu yazmışsa da bu bir temenniden ibaretti. Yapılacak daha mühim yol inşaatı bulunduğu için şimdilik buna imkân görülmemektedir.

Resim - İş sergisinden güzel bir köşe

Muvaffak Bir Resim Sergisi

Antep, (TAN) — Lisemiz bu sene ikinci mezunlarını vermiştir. Yeni mezunları 50 kadar genç teşkil ediyor. Geçen tedris senesi içinde lisede spor hayatı da inkişaf etmiş, "Genç yuva" isimli bir klüp kurulmuştur.

Bigada Armut Bolluğu Var

Biga, (TAN) — Kasabamızda bu yıl emsaline ender tesadüf edilen bir armut bolluğu vardır. Buraya öküz arabalarile getirilen ve üzerlerinde balları akan en iyi armudun kilosu yedi buçuk kuruştur.

Orta armutların kilosu beşe ve âdilerinin de yüz paraya kadar satıldığı görülmektedir.

Armudu az olan Tekirdağ ve Gelibolu mıntakasına şimdiye kadar pek çok armut sevkedilmiştir. Halkın fıkara kısmı, ağaçların altına dökülenleri parasız toplamaktadır.

Denizli Merkez Gazi okulundan diploma alan çocuklardan bir grup muallimleri ile

Denizlinin Bütün Köylerinde Birer İlkmektep Açıldı

Denizli, (TAN) — Vilâyetimiz içinde kültür hayatı gittikçe genişlemektedir. İlçe merkezlerinde, Kültür Bakanlığının gösterdiği plâna göre yapılmış birer yeni okul binası vardır. Lâkin bunlar ihtiyaca yetmediği için eski okul binalarından da istifade olunmaktadır.

Vilâyetimiz içinde okulsuz köy pek azdır. Maarifin kıymetini anlıyan köylüler, kendilerine gösterilen yerlerde ve istenilen sağlamlıkta, büyüklükte okul binaları yapmış bulunuyorlar.

Denizli muallimlerinin yalnız resmî vazifelerile uğraşmadıkları, içtimaî vazifelerinin hiç birini ihmal etmedikleri memnuniyetle görülmektedir.

Hususî muhasebenin idare ettiği Halk Kitapsarayı da çok rağbet görmektedir. Burada binlerce kitaptan başka İstanbul, İzmir ve Ankarada çıkan gazete ve mecmuaları bulmak mümkündür.

Denizlide bir de Asarıatika Müzesi vardır. Bu müzede Selçuk, Osmanlı, Roma, Bizans eserlerinden 250 kadar kitabe ve heykel vardır.

Muallimler Birliği geçenlerde yeni idare heyeti seçmiş ve daha geniş faaliyete geçmiştir. Birliğin başkanlığına orta okul türkçe öğretmeni Ilhan Akçal intihap olunmuştur.

Bu sene okullardaki dikiş - nakış, elişi sergileri de güzel olmuş, vali Ekrem Engür, Maarif müdürü Vasıf İsmkan ile sergileri, gezip gördüğü tertip ve düzgünlükten memnun olmuştur. Bilhassa Gazi okulunun dikiş - nakış sergisi gezenler tarafından pek beğenilmiştir. Bu sene Denizli merkez ilk okullarından 216 çocuk diploma almıştır. Kültür Bakanlığından gelen listeye göre 29 öğretmen terfi ettirilmiştir.

Aydında büyük Bir baraj Yapılıyor

Aydın, (TAN) — Koçarlı ve Söke ovalarını sulamak için, Aydın - Çine şosesi üzerinde, 22 ve 27 nci kilometre civarında büyük bir baraj yapılmasına karar verilmiştir. Su işleri idaresi fen heyetinden iki grup mahallinde tetkikler yapmaktadır. Aydın - Çine yolunun Çineden itibaren Aydına doğru olan 7 kilometrelik kısmının esaslı surette tamirine başlanılmış ve 3 kilometrelik kısmı bitirilmiştir. Diğer kısmın yapılması baraj yerinin tesbitine kadar geri bırakılmıştır.

Dahiliye Vekâletinin Bigaya Bir Teşekkürü

Biga, (TAN) — Ece gölünün kurutulması ile memlekete 50,000 dönümden fazla toprak kazandırılmış olmasından dolayı Dahiliye Vekâletince kazamıza bir teşekkürname gönderilmiş, bu araziden bir kısmının köy sandığı namına tesçili, bir kısmının da nümune bahçesi namına ayrılması bildirilmistir.

Ziraat Âleti Yapanlar

Nazilli, (TAN) — Pamuk istasyonu, tohum verdiği çevre içerisindeki pamukların topraklarının hazırlanması, ekilmesi, pamuğun çıkışı, noksanlarının ikmali, çapalama ve sulanması, toplanması gibi işleri memurları vasıtasile kontrol etmektedir. Her işe ait yeni bilgiler gerek doğrudan doğruya istasyon memurları vasıtasile, gerek vilâyet ve kaymakamlık kanalile çiftçilere küçük broşürlerle bildirilmektedir. Pamuk istasyonunun faaliyetine karşı çiftçilerde ümidin fevkinde bir sempati görülmektedir. Her yerde pamuk işleri bahis mevzuu teşkil etmektedir.

Beygir çapalarından muhtelif demirciler tarafından yapılanlarının kiloları 25—35 arasında tehalüf ettiği, fiyatlarının 10—18 lira, şekillerinin azçok farklı ve bazılarının ufak tefek hatalı olduğu ve hatalı çalıştırıldığı görüldüğünden, demircilerin kâfi derecede tenvirine ve kendilerine verilecek modellere gör imalât yapmaları için pamuk istasyonunun kontrolüne lüzum hasıl olmuştur.

Mahallî ustalardan, pamuk ekim makinesi, beygir çapası, tırmık, merdane ve saire gibi alâttan kânunusanidenberi ne kadar yaptıkları, bunları kimlere ve kaçar kuruşa sattıkları sorulmaktadır. Ustalar da tenvir edilerek en iyi aletleri yapmaları, yaptıkları aletlere markalarını ve imalât mikdarını bildiren numara koymaları gibi hususat temin edilecek ve bu suretle, her sene artan makine kuvvetinin hakikî mikdarı tesbit edilecektir.

Pamuk ıslah istasyonunun bu son düşüncesi ve faaliyeti de çok faydalı neticeler verecektir.

Direk Altında Can verdi

Mersin, (TAN) — Şimendifer istasyonunun arka cihetinde oturan hamal İsanın yedi yaşındaki kızı, trenle sevkedilmek üzere o civara istif edilmiş bulunan posta idaresine ait direklerden birinin üzerine düşmesi neticesinde ölmüştür.

Adanada b.r Sahtekârlık

Adana, (TAN) — Büyük Dikili köyünden Veli oğlu Kemal Ekinci, elindeki, biri on ve diğeri on beş liralık çekleri önlerine birer sıfır koymak suretiyle yüz ve yüz elli liraya çıkartmış, Ziraat Bankasına götürmüştür. Lâkin on ve on beş rakamlarını yazı ile gösteren kısımlar değiştirilmemiş olduğu için bu sahtekârlık derhal anlaşılmış ve Kemal tevkif edilmiştir.

Ulukır Köyü Mektep İstiyor

Biga, (TAN) — Gönen kazasının Sarıköy nahiyesine bağlı olan Ulukır, 90 evli, 450 nüfuslu mahsuldar bir köydür. Köy civarında taş, kireç ve tuğla gibi malzeme boldur. Köy sandığının yıllık geliri bin lirayı geçmektedir. Böyle olduğu halde köylünün mektep yapmak için giriştiği teşebbüsler müsbet netice vermemiştir. Bunun sebebi Gönen ilçebaylığının muallim tayininde güçlük çekeceği yolundaki cevabıdır. İrfana susamış olan bu köy halkının yüz kadar mektep çağındaki çocuğu bu yüzden bilgisiz kalmaktadır.

Civarda, bir kurşun çalımı menzilinde bulunan 60 evli Ayvalıdere köyünün çocukları da mektepsizdir. Ulukıra yapılacak beş dershaneli bir mektep, bu iki köyü her veçhile tatmin edecektir. Hükûmetten yardım beklemeden meketp yaptırmak isteyen halkın arzusu isaf dilmelidir.

Paranızı beyhude yere sokağa atmayınız!

RADYOLİN

Sizi terkibi meçhul ve ondan üç dört defa pahalı ecnebi mamulâtını kullanmaktan kurtarmıştır.

Bize bütün yerli mallarını yabancı mallara tercih ettiren en kuvvetli sebep olanların taze, ucuz ve saf olmalarıdır. Bu evsafı taşıyan öz Türk mamulâtı dururken pahalı ve muhteviyatı şüpheli ecnebi mamulâtına para vermek günahtır.

Radyolin diş macunu hudutsuz muvaffakıyetile halis yerli malına bu meziyetini parlak surette isbat etmiştir.

Istanbul iskân Müdürlüğünden:

Göçmen hayvanatı için mevcut şartnamesine tevfikan Kavak tahaffuzhanesinde teslim edilmek üzere yirmi beş bin kilo yeni mahsul kuru ot temmuzun 23 üncü cuma günü saat 15 te pazarlıkla satın alınacaktır. Vermek istiyenlerin muhammen bedel olan beş yüz liranın yüzde yedi buçuk nisbetinde teminatlarile yukarda yazılı gün ve saatte Sirkecide Mithat Paşa hanında İskân müdürlüğü Satınalma komisyonuna gelmeleri. (4329)

BİR ATEŞ DAMLASI GİBİ...

Yeni icat çok sabit ve harikulâde cazip ve renkli Venüs rujlarını kullanan bir dudaktan çıkan her kelime bir ateş parçası gibi yakıcı olur. Bütün şık ve kibar familyalar şimdi Venüs ruju kullanıyorlar.

Bir tecrübe bin nasihatten evlâdır.

Çiçeklerin merkezinden gelen yeni sehhar güzellik

Erimemiş bir çiçek balmumunun cazib bir tarhçesi

106 muhtelif çiçek ve nebat üzerinde yapılan fennî tetkikat neticesinde, pek ender bulunan bir çiçek merkezinin derinliklerinde tesadüf edilen erimemiş balmumunda cilt yenileştirme hassa ve kuvvetinin mevcudiyeti keşfedilmiştir. Cire Alseptine tabir edilen ve pratik bir formül halinde olan bu kıymetli ve yağlı cevheri satın alıp geceleri yatmazdan evvel kullandığınızda, uyurken cildinizin sertleşmiş çirkin harici tabakasını eritir, buruşukluklarını ve siyah noktalarını giderir ve yeni beyaz taze cildinizi pek çabuk meydana çıkarır. Yeni teniniz gibi güzel görünmesi için kollarınızda ve omuzlarınızda da kullanınız.

Kandırada Odun Kaçakçılığı

Kandıra, (TAN) — Terziler divanı halkımdan Mehmet oğlu Nazmi ve on arkadaşı, Kandıra ormanlarından arabalarına yerleştirdikleri odunları kaçırıp satmak üzere Adapazarına götürürlerken yakalanmışlardır.

Orman muhafız memuru Hilmi Görgülü ile jandarma karakol kumandanı Tahsin Unverin gayretile tutulan kaçakçıların araba ve hayvanları müsadere edilmiştir.

BURSA ORMAN MÜDÜRÜNÜN MUHAKEMESİ

Bilecik, (TAN) — Bursada 2 sene 9 ay 1 gün hapse mahkûm olan Bursa orman müdürü hakkındaki dava evrakı temyiz mahkemesinden nakzen gelmiş ve şehrimiz asliye ceza mahkemesinde duruşmaya başlanmıştır. Muhakeme, sabah saat 10 dan akşam geç vakte kadar devam etmiş ve talik edilmiştir.

Devrek Yağmur Bekliyor

Devrek, (TAN) — Bu civarda yağmur sıkıntısı vardır. Mısırlar yağmursuzluk yüzünden kurumak tehlikesi karşısındadır. Bu sene buğday ve arpa fazla ekilmiş ve ihracma başlanmıştır.

Tirede İki Ev Yandı

Geyve, (TAN) — İpekçiler mahallesinde Kocabıyık sokağında Recep oğlu Alinin kira ile oturduğu evden yangın çıkmış ve yanındaki Göneyli Alinin evivle beraber yanmıştır.

Optamin

Saç Eksiri

Başta genclik, saçlarda kudret yaratır

Saçların zayıflayıp dökülmesinden seyreklenmesinden, kepeklenmesinden endişeye mahal kalmamıştır.

Optamin Saç Eksiri

Zafiyeti izale, saç köklerinde yeniden uyanmayı temin ederek saçlarınızı muhafaza eder.

ŞAHİSMAİL

No. 9

Yazan : Ziya Şakir

Tekkede başlıyan inkılâp hemen muhite aksetmişti

Şeyh Sadreddinin vefatını müteakıp, sırasile şeyhlik postuna geçenlerden (Sultan Ali hoca) ile (Sultan Şeyh İbrahim) de, dedeleri gibi Erdebil tekkesinin mezhebî cereyanını takip etmişler.. Siyasî işlere temayül göstermemişlerdi.

Fakat; bunlardan sonra meşihat makamına gelen (Sultan Şeyh Cüneyt), Erdebil tekkesinin ananevî sistemini birdenbire değiştirivermişti.

Şeyh Cüneyt; yaradılışı itibarile haris ve âlâyişperestti. Milyonlarca halkın, kendisine biat ettiğini görür görmez, (Şeyh) liği istihfaf etmiş.. Şeyhlik postunu, saltanat tahtına tebdil etmek istemişti.

Evvelâ; Erdebil şeyhlerinin an'ane haline giren basit kıyafetlerini değiştirerek, hükümdarlara mahsus olan ağır kumaşlardan elbiseler giymişti. Sonra da, tekkenin sakin ve zahidane âdap ve merasimini, hükümdar saraylarında yapılan tantaneli teşrifat usullerine çevirmişti... Ayni zamanda, tekkenin mütevazi binasına bir takım kısımlar ilâve ettirerek ve etrafına da sûrlar ve hendekler çevirterek, tekkeyi âdeta müstahkem bir şato haline getirmişti.

Tekkede başlıyan bu inkılâp, derhal muhite aksetmişti. Birçok dedikodulara sebebiyet vermişti. Ve bütün bunlar, Erdebil ve havalisine hükmeden (Cihanşah) ı kuşkulandırmaya kâfi gelmişti.

Cihanşah, Erdebil tekkesine mensup olmıyanlardan müteşekkep bir ordu teşkil ederek bizzat kendisi geçmiş; Erdebil tekkesini basmak için hareket etmişti. Fakat bu hareketi o kadar gizli, o kadar seri ve o kadar mahirane yapmıştı ki; (Şeyh Cüneyt) adamlarını toplıyarak buna mukabele etmek şu tarafa dursun; ailesi efradını alıp güçlükle firar edebilmişti.

(Şeyh Cüneyt) bir müddet Suriyede oturduktan sonra, (Azerbaycan) a gelmiş; (Akkoyunlu) hükûmetinin hükümdarı (Uzun Hasan Sultan)a iltica etmişti.

O esnada (Uzun Hasan Sultan) (Cihanşah) ile mücadele halinde idi. Buna binaen (Şeyh Cüneyt) in ilticasını kabul etmekle beraber, sarayında da yer vermişti. (Şeyh Cüneyt), büyük bir sempatiye malikti. Ayni zamanda geçirdiği macera onun ahlâk ve tabiatini de değiştirmiş; eski gurur ve tantanaya mukabil, şimdi daha makul ve mütevazi bir hale gelmişti.

Uzun Hasan Sultan; beş on gün zarfında, Şeyh Cüneydi son derece sevmişti. Ona yaptığı izzet ve ikramı, bir kat daha tezyit etmişti. Hattâ, bununla da iktifa etmiyerek, hemşiresi (Hatiçe Beyküm) ü bu genç ve yakışıklı şeyhe nikâh ederek, ona olan teveccühünün büyüklüğünü göstermişti.

Uzun Hasanın bu hareketi, hiç şüphesiz ki, biraz da siyasî bir maksat istihdaf etmekte idi. Çünkü, Şeyh Cüneydi bu suretle kendine bağlamakla, (Erdebil tekkesi)nin bütün mânevî nüfuz ve kudretini de kendine tabiî bir müttefik haline getirmişti.

Uzun Hasan; maiyetine mühim bir kuvvet vererek, Şeyh Cüneydi (Erdebil) e göndermişti. Artık, Cihanşahtan hiç bir pervası kalmıyan Şeyh Cüneyt, tekrar şeyhlik postuna yerleşmişti.

Şeyh Cüneydin avdeti, müritlerini pek çok sevindirmişti. Her tarafta, âdeta Cihanşaha meydan okurcasına, nümayişler ve şenlikler icra edilmişti. Cihanşah, bundan müteessir olmakla beraber, Uzun Hasanın korkusundan hiç bir mukabeleye teşebbüs etmemiş.. Hattâ; başına bir gaile çıkmaması için Şeyh Cüneydi oyalıyacak surette birtakım sahte hürmetler göstermişti.

Aradan, bir sene geçmişti. Uzun Hasan, hemşiresinin ve eniştesinin hasretine dayanamıyarak onları, Diyarbekirdeki sarayına davet etmişti. Şeyh Cüneyt, amcası (Şeyh Cafer) i yerine vekil bırakarak Diyarbekire gitmişti.

Uzun Hasan o esnada (Puntos Krallığı) nı ortadan kaldırmak için büyük askerî hareketlere girişmişti. Kazanacağı zaferden sevgili eniştesine de bir hisse çıkarmak istiyerek, Şeyh Cüneydi de bu hareketé iştirak ettirmişti.

Şeyh Cüneyt, müritlerinden mürekkep olmak üzere Erdebilden getirttiği bir fırka ile Uzun Hasanın büyük ordusuna iltihak etmişti. Kısa bir zamanda, (Trabzon zaptedilmiş; Puntos krallığı da, Akkoyunlu hükûmetinin kudretli ve cesur hükümdarı, Uzun Hasan Sultanın ülkesine ilhak edilmişti.

Bu büyük zaferi müteakıp, Şeyh Cüneyt Erdebile avdet için Uzun Hasandan izin istemişti. Uzun Hasan, eniştesinin bu arzusunu reddetmemişti. Şeyh Cüneyt, büyük bir sevinç içinde bulunan müritlerile Trabzondan hareket etmişti. Erdebile daha kestirme yoldan varabilmek için, (Şirvan) civarından geçmeyi tercih eylemişti.

Şeyh Cüneydin bu hareketi, (Şirvan hükümdarı, Sultan Halil)i fena halde şüphelendirmişti. Kendini bir tehlikeden korumak için, derhal ordusunu toplamış; Şeyh Cüneydin önüne atılmıştı.

Cüneyt, şaşırmıştı. Yürüyüş halinde bulunan kuvvetlerini toparlamıya vakit bulamadan harbe girişmiye mecbur kalmıştı.

Mücadele, uzun sürmemişti. Vaktiyle iyi yerlerde pusu tutmuş olan Sultan Halilin muntazam kuvvetleri; Şeyh Cüneydin döküntü halinde bulunan müritlerini, perişan etmişlerdi.

Şeyh Cüneyt, bu mücadelede harikulâde bir cesaret göstermişti. Yanındaki, on, on beş süvari ile, ileri atılarak Sultan Halili bizzat öldürmek istemişti. Fakat; Sultan Halilin bütün geçit yerlerine yerleştirdiği pusulardan birine düşerek, şiddetli bir ok yağmuru altında kalmış.. Bir anda delik deşik olan vücudü, attan düşerek, kanlar içinde yerlere serilmişti.

Bu facia, hem Erdebil tekkesinin müritlerini, hem de - başta Uzun Hasan olmak üzere - bütün Akkoyunlu ailesini matemlere garketmişti.

Şeyh Cüneydin kanlı cesedi, fedakâr müritleri tarafından kaçırılarak (Kornal) a getirilmiş; orada büyük merasimle defnedilmişti.. Erdebil tekkesinin boş kalan postuna da, (Şehit Şeyh) in büyük oğlu (Sultan Haydar) geçirilmişti.

Şeyh Haydar, Erdebil tekkesinin postuna geçtiği zaman, henüz pek gençti. Fakat; ecdadmdan, hemen hepsinin birçok meziyetlerine tevarüs etmişti.

Zeki ve dirayetli idi. Cesur ve pervasızdı. Büyük işleri ihata ve idare kabiliyetine malikti. Bütün fırsatlardan istifade edecek kadar intikal sürati sahibi idi. İşte, bilhassa bu son meziyeti sayesindedir ki; - bu eserimizin baş tarafında arzettiğimiz şekilde - (Uzun Hasan) ın damatlığı şerefini ihraz etmişti.

(Şeyh Haydar); eğer lüzumundan çok fazla hassas ve atılgan olmasaydı, hiç şüphesiz ki Erdebil tekkesinin mânevî saltanatının başında, pek uzun ve pek şâhâne bir ömür geçirecekti. Fakat, - yine evvelce arzettiğimiz gibi - babasının intikamını almak sevdasile (Şirvan) lılar üzerine yaptığı hücumda, talih ondan tamamiyle yüz çevirmişti... (Tabsaran) meydan muharebesinde, harikulâde şecaat göstermesine rağmen, bütün kuvvetleri elîm bir inhizam içinde erimiş.. kendisi de elinde kırılmış bir kılıçla al kanlar içinde can vermişti.

Onun bu felâketi, muhitine de sirayet etmişti... O kadar sevdiği evlâtları, (Yar Ali Sultan) ile (Şah İsmail), esir edilerek, İsfahan zindanlarına atılmıştı. Erdebil tekkesinin kapıları kapanmıştı. Zevcesi, (Alemşah Bânû) da derin bir matem içinde kalmıştı.

İşte, (Erdebil tekkesi) nin, o güne kadar olan tarihi...

(Arkası var)

LOKMAN HEKİMİN ÖĞÜTLERİ

Çok Terlemekten Korkuyorsanız...

Terlemek her mevsimde iyi birşeydir. Insanın kanındaki zehirleri temizler, ferahlık verir. Fakat bazılarında can sıkacak dereceye varır. Onun için her mevsimde terlemeyi tavsiye etmekle beraber, çok terlemekten sıkılanlara da hak vermemek kabil değildir.

Çok terlemiye karşı iyi bir ilâç adaçayıdır. Evet bildiğiniz gibi, sarı yemenili ablaların kendilerine mahsus ahenkle bağırarak sattıkları adaçayı..

Adaçayının böyle sokaklarda bağıra bağıra satılmasının hikmetini, bilmem, duydunuz mu? Pek çok, sayılamıyacak kadar çok hassaları var diye rivayet edilmiştir de ondan... Adaçayı yaraları kapatmıya yarar, bozuk mideleri düzeltir, sökemiyen aybaşlarını getirir, idrarı artırır, baygınları ayıltır, felce uğramış adalelere can verir, sara hastalığını geçirir, aşk duygusunu artırır, çocuğu olmıyan bayanlara çocuk temin eder, doğumda güçlüğe tutulan annelere kolaylık verir, hulâsa her derde deva bir ilâç...

Onun için adaçayının nebatat ilmindeki adı da kurtarıcı demek olan Salnia'dır. Bununla beraber adaçayının —yalnız bir kısmını sayabildiğim— hassalarının hepsine isterseniz inanırsınız.

Ancak onun bir hassası vardır ki buna inanmak lâzımdır ve zaten inanmanız, bu sıcak mevsimde çok terlemekten korkuyorsanız menfaatinize de muvafık gelir.

Devamlı ateş yapan hastalıklarda, ateşli hastalıklardan yeni kurtulmuş hastalarda adaçayının terlemiye mâni olduğunu pek ciddi hekimler söylemişler ve birçok tecrübelerle sabit olmuştur. Adaçayının kokusunu veren madde teri çıkaran guddelere hâkim sinirleri gevşeterek tesir ettiği için onu hasta olmıyanların da, terlememek için kullanmalarında bir mâni yoktur.

Yalnız Adaçayının tere mâni olmak için tesir etmesi iki saat kadar vakte lüzum gösterir. Buna karşı bir iki kere kullanıldıktan sonra tesirinin birkaç gün devam etmesi şüphesiz büyük bir faydadır.

Adaçayından çıkarılan türlü ilâçlar vardır. Onlardan içmek hekim reçetesine bağlıdır. Fakat onu bayağı çay gibi haşlatarak (bir litreye on beş yirmi gram nisbetinde) içmek pek kolay olur. Bu şekilde hem çok terlemiye mâni olur, hem de sıcaktan, hattâ çok çalışmaktan, çok üzüntüden, yahut uzun bir hastalıktan yorulmuş sinirlere kuvvet verir... Adaçayının saçlara sürüldüğü, fakat firiksiyon yapılarak sürüldüğü vakit, saçları uzatmıya yaradığını da elbette işitmişsinizdir.

KİTAPLAR

Iki telif ve iki Tercüme eser

Pazartesi konuşmaları, Hasan Âli Yücel, Remzi Kitabevi. İstanbul 1937

YAZAN :
Tahsin Banguoğlu
(Tarih ve Dil Fakültesi Doçentlerinden)

Hasan Âli Akşam gazetesinde, bu isim altında yazdığı müsahabeleri güzel ve dolgun bir cilt halinde bize veriyor. Bu kitap muharririn ömrü oldukça devam edeceğini vadettiği konuşmalarının ilk cildini teşkil etmektedir. Daha evvel neşredilmiş bir çok yazılar da buraya ilâve edilmiş ve hepsi mevzularına göre dört bölümde toplanmıştır: Millî davalar, edebiyat ve dil meseleleri, felsefî bahisler ve muhtelif meseleler. Ekseriyetle günün kültür ve edebiyat meseleleri üzerinde münekkit göziyle duran muharrir, geniş alâkalı bir gazeteci şıfatiyle başka memleket meselelerine de temas ediyor. Pek muhtelif zamanlarda ve muhtelif vesilelerle yazılmış olan bu yazılarda muayyen bir makale tarzı yoktur. Bu cilt biraz kırk ambardır, bundan sonrakiler daha mütecanis olacaktır.

Zengin ve çeşitli bir makaleler mecmuası. Kuvvetli bir edebî ve felsefî kültüre sahip olan muharrir, karşısında açılan her meseleye pervasız ve tereddütsüz giriyor. Fikir hayatımızda hiç dokunulmamış bazı meselelerin de onun tara-

fından cesaretle ortaya atıldığını ve onlara formüller arandığını görüyoruz. Ciddî olmak istediğimiz zaman korkarak temas ettiğimiz veya yançizdiğimiz bu güç ve çeşitli bahislere bu tarzda girişi başka bir muharrir için "lâübali" bulacaktık. Fakat Hasan Âli daha meseleyi vazederken bizi sukutu hayale uğratmıyacağını vadediyor. Burada sahih ve toplu bir görüş vardır. Hâdise, her zaman etraflı olmasa bile genişçe bir müşahede ve ciddî mülâhazalarla destek lenmiştir. Kasdî atlamalar ve tegafüller, çıkış yolu için evvelden yapılmış kurnazca hazırlıklar göze çarpmaz. Muharrir eline aldığı her mesele hakkında daima alâkamızı ve görüşümüzü genişletmiye çalışır.

Hasan Alinin kendine mahsus güzel bir müsahabe üslûbu vardır. Görüşürken olduğu gibi yazarken de takviyeli vurgulu ve itinalı bir türkçe kullanır. Millî meselelerde gür sesli, inandırıcı bir propagandacıdan ziyade sıcak ve heyecan taşıyan temkinli bir tel kincidir. Muharririn edebî ve felsefî bahislerde yazıya iyi yedirilmiş ansiklopedik yayılışları makale hacmini düşünmedikçe kısmen hocalığından, kısmen de okuyucu seviyesini korumak düşüncesinden gelse gerektir.

Hasan Âli pazartesi konuşmalarile Sainte - Beuve'u tanzir etmek istemiştir. Fikrî hayatımızın ciddî münekkitlere bu kadar mühtaç olduğu bir devirde, kısa bir zamanda çok ve mütenevvi neşriyat ile irfanımıza ciddî hizmetler etmiş olan bir muharririn bu sahada karar kılması bir kazançtır. Yalnız şimdiden tesbit edelim ki Hasan Âlinin şahsiyeti gibi tesiri de tanınmış Fransız münekkidininkinden ancak pek farklı olabilir. Mukaddimesinde tevazu ile tesbit etmek istediği iktidar farkı olur veya olmiyabilir. Fakat birinin "kıskanç ve iğneleyici" diğerinin "seven ve kucaklayıcı" oluşu bu iki münekkit arasında sadece bir mizaç farkı 'teşkil etmekle kalmaz. Tenbellik ve kıstassızlık içinde yuvarlanan ilim ve sanat hayatımızın hakikî bir Sainte - Beuve'e, had bildirici, ihtiras ve hamle verici kamçı tesirlerine ihtiyacı vardır.

Ben zannediyorum ki Hasan Âli de "yeni pazartesiler" inde her önüne geleni şapur şupur öpmekten vazgeçecektir.

Açlık, Refik Ahmet Sevengil (roman) Vakit Matbaası, İstanbul 1937

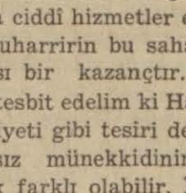

Açlık küçük bir tefrika romanıdır. Kurun gazetesinde neşredildikten sonra kitap şekline giriyor. İsmi biraz gelişi güzeldir, ne hakikî ne mecazî manada bir açlık tasvir eder. Muharririn tasvir ettiği şey yirmisinden sonra genç bir kadını ve kırkından sonra onun kızını sevmiş olan hisli bir donjuanın hüsranı ve talihsizliğidir. Mevzu derli toplu ve güzel tertip edilmiştir. Tahkiye hareketli ve sürükleyicidir. Refik Ahmedin pişkin ve sağlam bir türkçesi vardır. Ancak bu romanın, muharririn bundan evvelki "Çıplaklar" romanında da göze çarpan ve ekserisi tefrika için yazılmış olmaktan ileri gelen kusurları vardır ki bunları kısaca kaydedeceğiz: Üslûp bir az yamalıdır. Gazete havadisi gibi nakledilen vakaların yanında etraflıca tahlil ve tasvirlerin edasını yadırgıyoruz. Bunlar arasındaki nisbetler de her zaman muhafaza edilememiştir. Muharrir tafsil ve acelecilik meyil ve mecburiyetleri arasında kalıyor. Çok güzel başlıyan bir tahlil bizi doyurmadan bağlanıveriyor. Bazan doğruya ben zemiyen vaziyetler karşısında kalıyoruz.

Bu küçük romanı bir seyahat arkadaşı olarak tavsiye ederim. Refik Ahmet daha itinalı yazarsa bize güzel cep romanları verecektir.

Tercümeler

Mısır Geceleri, Alexandre pouchkine, çeviren Hasan Âli Ediz (rusçadan) Yeni Kitapçı neşriyatından, İstanbul 1937

Pouchkine'in bu küçük fantezisi, muharririn hayatı ve eserleri hakkında uzunca bir mukaddime ile birlikte takdim olunuyor. Hasan Âli Ediz Pouchkine'in yüzüncü ölüm yıldönümü vesilesile bizde de yapılan neşriyata "Klâsik Rus edebiyatı serisi" namile Yeni Kitapçı tarafından tertip edilen serinin birinci (Pouchkine) ve ikinci (Maça kızı) numaralarile iştirak etmiştir. Bu üç numaralı kitabın mukaddimesinde de kendi görüşlerine karşı yapılan itirazlara cevap veriyor ve Pouchkine hakkında yeniden malûmat vererek tahliller yapıyor. Âli Ediz Sovyet membalarından istifade etmiş ve onların tesiri altında kalmıştır... Büyük şairi rejime mal etmek istiyen bu müelliflerin kitaplarını biz ihtiyatla kullanmıya mecburuz. Kaldı ki Pouchkine beynelmilel tenkit sahasında çoktan kıymetlendirilmiş ve ona dair bîtaraf tetkikler bizim dilimize de geçmiştir.

Dubrovski

Alexandre Pouchkine, ceviren Hasan Âli Ediz (rusçadan) Yeni Kitapçı neşriyatından, İstanbul 1937

Yukarıda bahsettiğimiz serinin dördüncü kitabını teşkil eden bu tercüme bize Pouchkine'in güzel hikâyelerinden birini tanıtıyor. Dubrovski on dokuzuncu asırda Çarlığın ceberutuna dayanarak küçük arazi sahibi asilzadeleri yutan büyük aristokrasi ile evvelkiler arasındaki mücadeleyi tasvir eder, Pouchkine bu hikâyede kendi mağdur ve fakir düşmüş ailesini yaşatmıştır. Hikâye fevkalâde tipiktir.

Âli Ediz'in iyi rusça bildiği anlaşılıyor. Henüz tebellür etmiş akıcı bir tercüme üslûbu yoktur. Fakat Pouchkine'den türkçeye çevirdiği üç hikâyede sırasile bariz bir tekâmül farkediyoruz. Bize vaadettiği yeni tercümelerde daha çok muvaffak olmasını diler ve hizmetinin büyük olacağını hatırlatırız.

UZAK ŞARKA BAKIŞLAR:

Mütekait Japon Askerleri Mançuryada Çin Hududuna Yerleştiriliyorlar

Radyo ve ajans haberleri Çin le Japonya arasmdaki muharebenin en buhranlı safhaya gir diğini, iki tarafın da Pekin civarında fazla zayiat verdiğini bildiriyor. Bu yeni harp vaziyetinin sebeplerini, kendi hususiyetleri içinde bir kere tetkik etmek lüzumuna kail olduk.

Gerek dünya piyasaları üzerindeki Japon mamulâtı tesirlerine, gerek Japonyanın sınaî ihracatına bakarak Japonyanın muazzam bir sanayi memleketi olduğunu sanırız. Halbuki küçük, fakat mükayeseli bir etüt yaptığımız takdirde Japonyanın sanayi memleketinden ziyade bir ziraat memleketi olduğu neticesine varabiliriz. Japonyada hemen hemen 15,000,000 nüfusu zi raatle meşguldür. Sanayi amelesi olarak çalışan mikdar ise, bunun yarısından daha az bir yekûn teşkil eden ve ancak 6,000,000 a baliğ olan bir kısımdır. Ticaret ve nakliyat işlerinde vazife görenler de 4,000,000 kadardır.

Japonyanın bugünkü istilâ hareketleri birçok sebeplerden başka bir de bu tasnifteki ziraî kesafete müstenit gibi görülmektedir.

Volkanik Japonyanın arazi karakteri, ziraat işlerindeki randımanı ekseriya mesai hâsılasının nısfına indirmekte ve Japon iktisadiyatında gedikler açmaktadır. Bundan başka, memleketin nüfusu her sene 400 - 900 bin kadar artmakta ve bunlara da iktısadî bünye içinde vazife tedariki müşkülâtı başgöstermektedir.

Japonlar bu nüfus kesafetini azaltmak, Japon halkına rahat nefes aldırmak için bilhassa Brezilya hükûmeti ile anlatılar. Amazon nehrinin Atlas Okyanusuna döküldüğü mıntakanın hemen garbindeki Para ve Acara sahasına, balta görmemiş ormanlara Japon muhacirleri sevkettiler. Brezilya hükûmeti de Japonlara Amazon nehrinin cenup sahillerinde bir milyon hektarlık bir orman mıntakası tahsis etti. Bu muhacerette iki hükûmetin de kendilerine göre birer istifadesi vardı. Japonya nüfus kesafetine bir çare bulacak, Brezilya hükûmeti de tamamiyle halî ormanlar mıntakasına bir parça kültür, bir parça gayretli ve çalışkan bir nüfus tedarik edecekti.

Şu var ki, Amerikaya muhacir sevki Japonyayi tatmin etmedi. Kendisinden yüz binlerce mil uzakta bulunan bir Japon kolonisinin gerek iktısadî, gerek askerî bakımdan ana vatana pek faydalı olamıyacağını kabul etti. Bilhassa bir harp vukuunda iptidaî madde temini, ordunun ve halkın iaşesi meselesi endişe doğurdu.

Bu endişe sürüp giderken Rusyanın Çinde nüfuz mıntakaları vücude getirmesi gibi hâdisat ve Mançuri arazisinin genişliği Japonyanın iştihasını açtı. Kendi garbinde alabildiğine uzayan ve garp hudutları 937 senesinde dahi henüz muayyen olmıyan büyük Mançuri ülkesine iştahlandı. 1929 senesinden itibaren işgal hareketlerine girişti ve buralarını Çin hâkimiyetinden tamamile tecrit ederek ele geçirdi.

Arazi bakımından Japonyanın maksatlarına elverecek kadar büyük olan bir ülkeyi zaptettikten sonra Japonyanın hâlâ Çine taarruz etmesindeki âmil nedir acaba? Bunu da anlamak kolaydır. Bugün yeniden başlayan Çin - Japon muharebesi, Japon istilâ programının devamından başka birşey değildir. Japonya eline geçirdiği arazinin mülkiyetini sigortalamak, Çin üzerindeki nüfuz otoritesini sağlamak, ayni zamanda Çini Sovyet Rusya ile her türlü temastan menetmek endişesiyle hareketlerine devam etmektedir. Kendisini Çinle Sovyet Rusya arasında hakiki bir "Japon Seddi" haline getirmedikçe, Japonyanın sükûn bulacağını sanmak mümkün telâkki edilemez. Dış Moğolistan ve Sinkiang Rus nüfuzu ve kısmen Rus emellerine

Çin hududu civarında yerleşen müsellâh Japon muhacirleri

Mançurya'ya giden silâhlı muhacirler sıhhat kontrolünden geçerler

hizmet eden reisler idaresi altında bulunmaktadır. Hattâ Tibetin bile Çine karşı oldukça takarrür etmiş bir serbestîsi, bir istiklâli vardır.

Japonya kan ve para bahasına elde ettiği araziyi herhangi bir istikbalde tehlikeye koymamak endişesiyle lüzumlu gördüğü istilâ hareketlerine, öyle zanne diyoruz ki Pekini aldıktan sonra da devam edecektir. Bu istilâ hareketine, Japon noktai nazarına, Japon âmaline uygun bir çehre bulmadıkça zavallı Çinin keşmekeşlerden kurtulamıyacağı anlaşılıyor.

Bir taraftan istilâ eden, bir taraftan ele geçmiş arazinin politika ve idare bakımından istikbalini temin için, yeniden istilâlar yapan Japonya, aldığı yerlerde de boş durmamakta, tâli tedbirler ittihaz etmektedir. İşgal ettiği mıntakalara herşeyden ve herkesten evvel, Japon ordusunda talim ve terbiye gördükten sonra terhis edilmiş eski askerleri göndermekte ve bunları silâhlandırmaktadır. Bu adamları bütün aile fertlerile birlikte sevketmekte, bunların iklim ve arazi şeraitine tahammüllerini temin için bütçesinden büyük yekûnlar ayırmakta, hepsini mükemmel surette iaşe ve iskân etmektedir.

Mançurinin "müsellâh muhacirler" denilen bu Japon kitlelerile doldurulmasında en hurda teferrüata dahi dikkat edilmiş, bu kafilelere tahsilleri yüksek doktorlar ve eczacılar bile terfik edilmiştir.

Sistematik bir surette devam eden istilâ hareketinin ne zaman biteceği, istikbalde ne gibi bir çehre alacağı, sükûnetin ne zaman takarrür edeceği hakkında şimdiden bir kehanette bulunmak faydasızdır. Bunun cevabını ancak, yeniden başlamış olan ve müstebat ihtilâtlara yol açmadığı takdirde kısa bir zaman meselesi teşkil eden şimdiki Çin - Japon muharebesi verecektir.

S. A. K.

Uzak Şarkta Harp

(Başı birincide)

ya, Çinin yakasına yapışmıya uğraşıyor. Şayet Sovyet Rusya, arbede meydanına atılacak olursa Avrupa da zâfa düşecektir.

Müdahaleden imtina etmesi takdirinde ise Japonya bütün şimalî Çini fethedecek ve umumî bir harpte Sovyet Rusyaya karşı icra edeceği harekât için sağlam bir hareket üssü elde etmiş olacaktır.,,

M. Varenne, eski Japon hükûmetinin Pekin havalisindeki askerî işgal meselesini dostane surette halletmeğe amade olduğu, fakat şimdiki kabinenin devlete hâkim olmak gayesinde bulunan ve geçen ilkbaharda diyeti zorla feshettirmiş olan ve fazla olarak 30 nisan tarihli intihabatta — ki oldukça manidardır — Japon milletinin vermiş olduğu hüküm önünde de serfüru etmiyen askerî fırkanın emrine tamamile muti olduğu mütaleasındadır.

M. Varenne, ilâve ediyor: "Japon diplomasisinin mülhimi askerî fırkadır. Japonya ile Almanya arasındaki muahede, diplomatlar tarafından değil, bu fırkanın Berlindeki ajanları tarafından aktedilmiştir. Şimdiki vakayiin izahı matlûp ise bunun için Çinde akisleri duyulmuş olan topun Berlinden atılmış olup olmadığı sualini irat etmek kâfidir.,,

Makale muharriri, yazısının sonunda Japonyanın Çinde tükenmekbil miyen her nevi membaları ve bundan birkaç sene evvelkilere aslâ kıyas edilemiyecek olan hareket ve icraat sebebile ciddî bir mukavemete maruz kalmış olduğunu ehemmiyetle kaydetmektedir.

M. Varenne, müteakiben, Çin ordusunun dikkate şayan olan terakkiyatı bahsinde ısrar etmekte ve şöyle demetkedir: "Japonya, uzun, pahalıya malolacak ve müşkül bir harbe girmiş olacaktır. Japonya, talim görmüş, iyi teslih edilmiş ve harpculuk kabiliyeti artmış iki milyondan fazla insanı yekdiğerini velyeden dalgalar halinde hattı harbe sevketmek kudretine malik 400 milyondan fazla nüfuslu bir milletin hakkından kolay kolay gelemiyeceğini kendi zararına olarak öğrenecektir.,,

Amerika Bitaraflık Kanununu Tatbik Edecek mi?

Vaşington, 18 (A.A.) — Reisicümhur M. Roosevelt, dün öğle yemeğini M. Hull ile birlikte yemiştir. Iki devlet adamı, uzun uzadıya Uzak Şarktaki vaziyetle Çin — Japon ihtilâfının zarurî kılması takdirinde bitaraflık kanununun tatbiki meselesi hakkında görüşmüşlerdir.

BAŞMAKALEDEN MABAAT

Pahalılığın Teşhisi ve Tedavisi

(Başı birincide)

sermaye, ne de teşkilât var. Bütün dert buradadır.

İktısat Vekâletinin Dahiliye Vekâleti ile bir olarak iç piyasadaki maliyet fiyatlarını tetkik etmeleri ve devayı bu tetkikten sonraya bırakmaları, bu sahada müspet bir mücadelenin başlaması demektir.

Bu tetkik bize mücadele hedeflerini, ehemmiyeti sırasile birer birer tanıtacak. Neticede göreceğiz ki memleketteki her nevi nakliye ücretleri ucuzluğun birinci engelidir. Etrafı deniz olan bu memlekette deniz nakliye vasıtalarının azlığı, kısmen emniyetsizliği, bunları yüklemenin ve yük çıkarmanın pahalılığı bizi derin derin düşündürecek. Bir aracının yüksek kâr ettiği efsanesinin doğru olmadığı, fakat 7, 8 mutavassıtın ayrı ayrı temin ettikleri kârın büyük yekûn tuttuğu hiç şüphesiz meydana çıkacak. Liman antrepo, ucuz soğuk hava deposu, yol, gibi teçhizattaki noksanımızın fiyatlar üzerine olan tesirlerini sarahatle görecek, anlıyacağız.

Sonra hiç şüphe yok ki memleketteki para fiyatı üzerinde; en mühim bir âmil şeklinde duracağız. Bankaların en emniyetli muameleler için kabul ettikleri faiz nispeti zaten yüksektir, fakat bu nevi faizden iktısadî hayatın hergünkü gidişinde edilen istifade azdır. İstanbulda bile murabaha, ticarî hayatta mühim bir rol oynuyor. Bankaların sıkı ölçülerine uymıyan birçok kısa vadeli ticarî ihtiyaçlar için havsalaya sığmaz faizler ödeniyor. Bunlar da elbette maliyete biniyor.

Sonra vergilerin hafifletilmesi istikametine hiç şüphesiz gidilmekle beraber hâlâ öyle vergiler var ki, hem hayat pahalılığına sebep oluyor, hem de nispetin ağırlığı dolayısile varidat ta getirmiyor.

Bir arkadaş bu nokta hakkında şu müşahedesini anlattı: "Büyükadada bir rıhtım üstü var. Buradan sahil yerlerinde alışılan musiki gürültüsü ve neşe yükselmiyor. İçki satılan yer de birden ibaret.. Niçin? Çünkü çalgı çaldıran, içki satan yerlerden o kadar ağır vergi almıyor ki, böyle bir işe girişmiye çok azları cesaret ediyor. Netice şu oluyor ki, halk neşelenmek imkânından mahrum oluyor. Yüksek vergi nispeti herkesi korkutuyor ve kaçırıyor. Hükûmet makul bir resim sayesinde alabileceği varidattan da mahrum kalıyor. Bundan başka içki devlet inhisarlarının bir varidat kaynağı olduğu için bu kaynaktan gelebilecek bir kısım varidat ta gelmiyor.

İktısadî hayatta bol hareket lâzımdır. Her memleket hareket uyandırmıya her vasıta ile uğraşıyor. Her hangi bir sahada bir tutukluk uyandıran bu gibi bir vaziyetin de iktısadî hayata ve vergi kaynaklarına ayrıca zararı oluyor.,,

Bütün bu düşünceler, pahalılığın muhtemel sebeplerini ortaya koymakla beraber, asıl tedaviye yol açacak bir teşhise ancak rakamlarla sıkı sıkıya uğraşmak, her âmilin tesirini rakamla ölçmek ve mukayese etmek suretile varabileceğimizi gösterir.

Her şeye birdenbire çare bulamayız. Çünkü pahalılığın sebepleri arasında memleketin liman, vapur, yol gibi teçhizat noksanları ve ucuz sermayenin eksikliği vardır. Fakat katî bir teşhis kondurunca, âmillerden herbirinin tesirini ölçebileceğiz ve pahalılığa karşı mücadelemizi karanlıktan kurtarmak, göz göre yapmak mümkün olacaktır.

Ahmet Emin YALMAN

Florya Bir Şehir Oldu

(Başı 6 ncıda)

ucuzlatmaktır.

Belediyenin açtığı yeni plâja doğru yürüyorum. Rus şivesile konuşan bir adam, küçük barakası içinde bilet kesmiye yetişemiyor. Yalnız, ara sıra hesabını bilenler tarafından dikkatle tetkik edilen banyo tarifeleri bir parça keyfi kaçırıyor. Kapıya asılan listeyi beraber okuyalım:

ADİ TARİFE

1 kişi 50 kuruş, 2 kişi 75 kuruş, 3 kişi 100 kuruş.

PAZAR TARİFESİ

1 kişi 75 kuruş, 2 kişi 135 kuruş, 3 kişi 175 kuruş. Hele gazinonun içki fiyatları ateş mi, ateş.. Gazoz: 25, bira şişesi: 75, viski: 150...

Listenin altında da şu müjde yazılı:

"Hergün caz var!,,

Pek bilmem, amma, bir kadeh viskiye 150 kuruş verdikten sonra, insanın yüreğinden kopan cızırtı, bütün caz seslerini bastırır gibi gelir bana.. Ayrıca cäza ne hacet a bayım?

Yeni plâj kabinlerinin bulunduğu yere doğru yürüdüm. Kabinler gerçekten konforlu. İçerde ayrıca duş tertibatı var. "100" numaralar, yüz buruştur - madan girilecek kadar temiz.. Hususî surette yapılan kanalizasyon tesisatı sayesinde dışarı koku sızmıyor. Her şey yerinde, kusursuz ve mükemmel. Yalnız, şu fiyatlar belediyenin gayretile biraz daha indirilse, derim.

Florya şehrinin, çarşısı da, gitgide büyüyor. Peynir ekmekten, baklava, böreğe kadar, burada ne aranırsa bulunuyor.

Plâj dışındaki gazinolarda, fiyatlar, oldukça ucuz.

Floryada beş plâj var. Beşi de, müşteriden baş alamıyorlar. Bu gidişle, birkaç yıl sonra, Floryayı Yeşilköyden başlayıp, Büyükçekmecenin ilerlerine kadar uzanan muazzam bir şehir halinde görürsek hiç şaşmıyalım.

Tanzim Ediliyor
Zincirlikuyu Mezarlığı

Belediye, Zincirlikuyudaki asrî mezarlığı esaslı surette tanzim etmiye karar vermiştir. Bu sene elde mevcut 35 bin liralık tahsisat bu işe sarfedilecektir. Taksim suyundan faydalanmak 12 bin lira ile mümkün olacaktır.

Tesisata sonbaharda başlanacaktır. Mezarlık, nihayet kışa kadar defin işlerine elverişli bir hale konulacaktır.

Hudut Ve Sahil Sıhhiye Memurlarının Pratika Ücretleri

Hudut ve Sahil Sıhhiye memurlarından olup ta geceleri pratika işlerinde çalıştırılacaklara verilecek olan ücretlere ait liste tasdik edilmiştir. Buna göre, İstanbul — Çanakkalede baştabiplere 30, Çanakkale — Büyükderede tabiplere 20, Galatada tabiplere 17, İzmir, Mersin, Samsun, Zonguldak, Trabzon ve Ereğlide tabiplere 15, Çanakkalede muhasibe 20, Büyükderede tahsilât memuruna 20, Galatada tahsilât memuruna 17, Galatada kâtibe 14, Çanakkale, Büyükderede kâtiplere 18, İzmir, Mersin ve Zonguldakta muhasiplere 15, Antalya, Ereğli, Trabzon, Samsun, İzmir, Zonguldak ve Mersinde kâtiplere 12, Antalya, Ereğli, Trabzon ve Samsunda 10, Bodrum, Fethiye, Hopa, Rize, Giresun, Ordu, Sinop, İnebolu, Bandırma, Edremit ve Küllükte birinci sınıf idare memurlarına 12, Ayvalık, İzmit ve Tekirdağında 10, Kuşadası, Alâiye, Dikili, Foça, Finike Marmaris ve Geliboluda ikinci sınıf muamelât memurlarına 9, Kaş, Bozcaada, Enez, Anamur, Silifke ve Çeşmede 8, Çanakkalede tephirciye 15, merkez ve idarelerde muhafızlara 6,50, Kavak, Tuzla ve Çanakkale istimbotları kaptanlarına 16, makinistlerine 12, ateşçilerine 8 ve tayfalarına 7, Galata ve Sinop motörlerinde şoförlere 9, dümenci ve tayfalara 7 şer lira, İstanbul motöründe çalışanlardan birinci kaptana 30, ikinci kaptana 25, makniste 20, dümenciye 12, tayfalara 10, Ankara motörünün kaptanına 25, maknistine 20, ateşcilerine 12 şer ve tayfalarına da 10 lira pratika ücreti verilecektir.

Amerikalı Yarım Saat Dayanabildi

(Başı 6 ncıda)

hasmının tükendiğini fark eder etmez, kuvvetli bir hamle ile saldırdı. Altına aldı. Ayaklarını makasvari sırtladıktan sonra göçertti ve iki omuzunu üç saniyeden fazla yerde tutarak hakkile yendi. Ahalinin çılgın alkışları arasında ortada etrafı selâmlıyan Mülâyimin kucağına küçük kızını da verdiler. Belinde kazandığı kemer ve kolunda küçük kızı olduğu halde memnunen ringten ayrıldı. Amerikalı da artık itiraz edemedi.

Büyük güreşten evvel:

Mülâyim — Amerikalı güreşinden evvel üç güreş yapıldı.

Evvelâ küçücük Bursalı Hasanla Selimin ağabeyisi Cemal çıktılar. Dört dakikada Bursalı Hasan rakibini yendi.

Ikinci güreşi Türkiye orta sıklet şampiyonu Hayrebolulu Süleyman, Üsküplü İdrise karşı yaptı. Sekiz dakikada Süleyman Üsküplüyü yendi.

Üçüncü güreş, büyük orta şampiyonu Ali Ahmetle Sındırgılı İbrahim çarpıştılar. Sındırgılı İbrahim Ali Ahmedi on beş dakikada mağlûp etti.

İstanbul Sıhhî Müesseseler Arttırma ve Eksiltme Komisyonundan:

	Azı	Çoğu	Muhammen Fiat	Muvakkat Garanti	Şekli ve tarihi
Tıp Talebe yurdu: Beyaz peynir	7000	8500	35	425,63	Kapalı zarf 21-7-937 çarşamba
Sanatoryom: Kaşar peynir	3500	4500	60		Saat 15
Istilâiye Has. zeytin yağı	800	1000	60		
Zeytin	200	300	30	449.25	Kapalı zarf 21-7-937 çarşamba
Sabun	2000	3000	36		Saat 16
		Çeki			
Tıp Talebe Çocuk Has. Kesilmemiş odun.	1100	1350	260		Kapalı zarf 21-7-837 çarşamba
Ebe yurdu: Kesilmiş odun.	180	230	280	449.25	Saat 16
Sanatoryom: Mangal kömürü	15500	19200	4,5		

Kapalı zarfla yapılan eksiltmede istekli çıkmayan yukarıda isimleri yazılı Müesseselerin bir kısım ihtiyaçları yeniden kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur.

1 — Eksiltme Cağaloğlunda Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Müdürlüğü binasında kurulu komisyonda 21—7—937 günü yapılacaktır.

2 — Muhammen fiat, Muvakkat garanti, Şartname bedeli ve ihale saatleri hizalarında gösterilmiştir.

3 — Istekliler carî seneye ait Ticaret odası vesikasiyle 2490 sayılı kanunda yazılı belgeler ve bu işe yeter muvakkat garanti makbuz veya Banka Mektuplariyle birlikte teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel Komisyona vermeleri. (4226)

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden:

1 — Malatyada tesis edilecek Tütün Atölyesi binası ve müştemilâtı kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

II—Keşif bedeli 360231,67 lira, muvakkat teminat 18160 liradır.

III — Eksiltme 3/VIII/937 tarihine rastlıyan Salı günü saat 15 de Kabataşta İnhisarlar Levazım ve Mubayaat Şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartname, keşifname, proje vesair münakasa evrakı 18,02 lira mukabilinde hergün İnhisarlar İnşaat Şubesinden ve Ankara Malatya Başmüdürlüklerinden alınabilir.

V — Müteahhitlerin Nafıa Vekâletinin 937 senesi müteahhitlik vesikasını ve lâakal 200000 liralık bir binayı taahhüt etmiş bulunduklarına ve bizzat Mimar veya mühendis veya yukarıdaki şeraiti haiz bir Mimar veya Mühendisle şerik olduklarına dair noterce musaddak vesaiki eksiltme gününden en az 3 gün evveline kadar İnhisarlar İnşaat Şubesine ibraz etmeleri ve eksiltmeye iştirak edebileceklerine dair vesika almaları lâzımdır.

VI — Mühürlü teklif mektubu, kanunî vesaik, şartname, keşifname vesair lüzumlu evrak ile eksiltmeye iştirak vesikası ve muvakkat teminat akçesini ihtiva edecek olan kapalı zarflar eksiltme günü en geç saat 14 de kadar yukarıda adı geçen Alım Komisyonu Başkanlığına makbuz mukabilinde verilmiş olmalıdır. "4158,,

YALNIZ
BAKER mağazalarında
Her cins ve her renkte banyo kostümlerinin en zengin çeşidlerini her yerden müsaid şerait ve her keseye elverişli fiatlarla bulabilirsiniz.

Dünyada birinciliği kazanan
MOVADO

saatleridir.
Her yerde arayınız
155 birinci mükâfat

Baş ve Diş ağrılarına
Algopan
Senelerdenberi denenmiş en tesirli ilâçtır. Eczanelerde bulunur. Ismine dikkat
ALGOPAN

KUPONLU VADELİ MEVDUAT
AYLIK YILDA %6 FAİZ
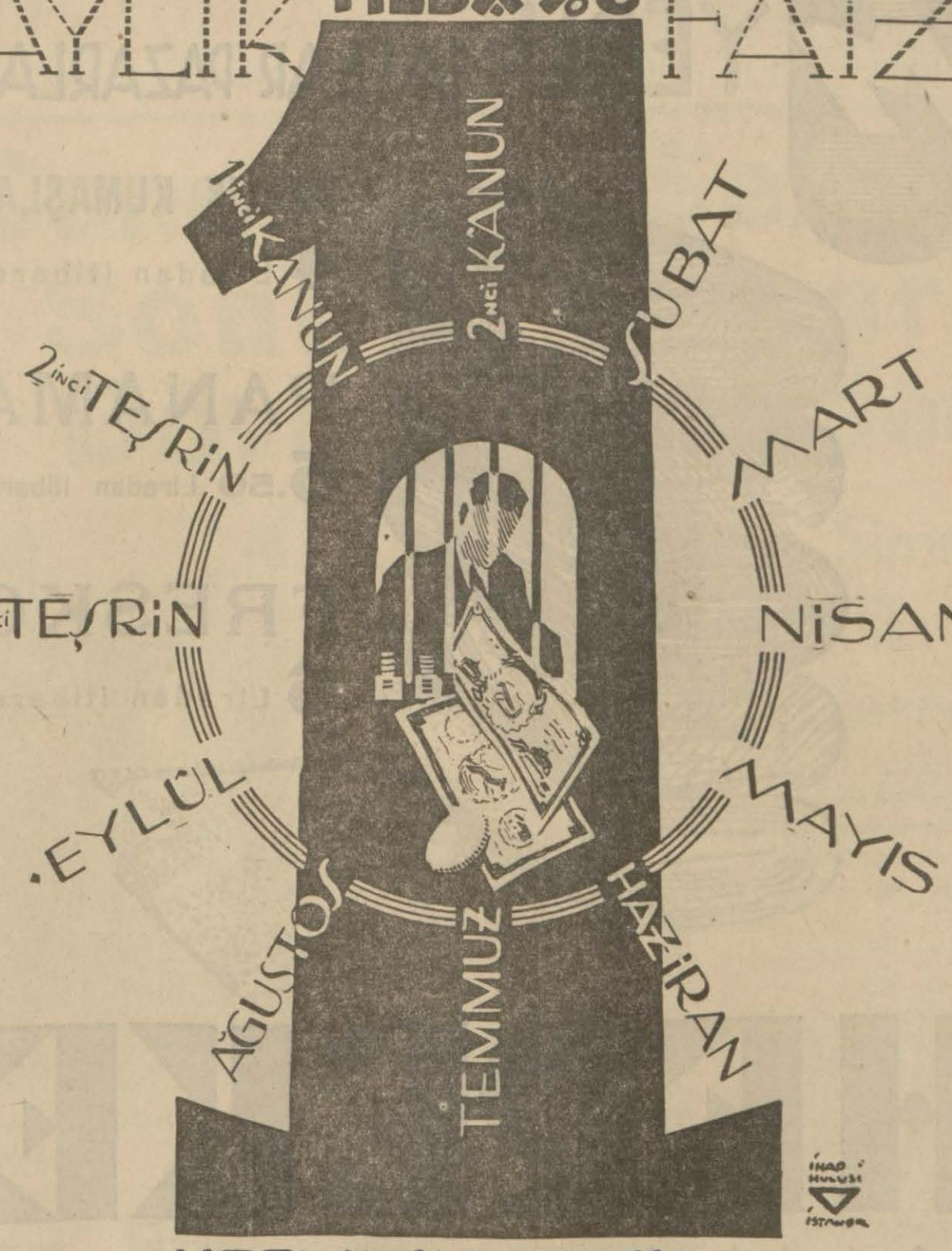

HER AYIN BİRİNDE
GİŞEMİZDEN PARANIN FAİZİNİ AL
TÜRK TİCARET BANKASI

KIZILAY
GENEL MERKEZİNDEN:

1 — Eskişehir ambarlarımızda Veksol, Sanbim, Ford, Rolsroiz, Albiyon, Berliye, Perles, Fiat ve Lâtil marka otomobiller ve bunlara ait parçalar ve iç ve dış lâstikleri.

2 — Emaye tabak ve saire gibi muhtelif eşya temmuzun yirmi altıncı pazartesi günü açık artırma ile satılacaktır. Tafsilât almak istiyenler:

A — Ankarada cemiyetimiz genel merkezine
B — Istanbulda Yenipostane civarında Kızılay hanında Kızılay deposu direktörlüğüne.
C — Eskişehirde Kızılay ambarına müracaat etmelidirler.

İstanbul Gümrüğü Başmüdürlüğünden:

Kuruçeşmedeki liman Idaresinin antreposunda bulunan satış ambarında bulunan ipekli, pamuklu, mensucat, manifatura, cam eşya, hırdavat aktariye, demir eşya, makineler, tuhafiye, kokular, kantariye eczayi tıbbiye ve emsali ve yenilecek eşya 20—7—937 gününden itibaren her gün saat 14 den saat 18 ze kadar pazarlık ve artırma suretile ve peşin para ile satılacaktır.

Isteklilerin bu elverişli satışlardan istifade etmek üzere muayyen gün ve saatte Kuruçeşmedeki anılan satış komisyonuna gelmeleri ve isteyenlerin satılacak eşyayı her gün görebilecekleri ve satış Müdürlüğü diğer ambarlarında mevcut olup satışı ilân edilecek olan eşyanın da bu ambarda satılacağı ilân olunur. (4107)

Devlet Demiryolları ve limanları işletme U. idaresi ilânları

Muhammen bedeli (12382,50) lira olan 317,500 metre mikâbı beyaz çam (köknar) kereste 3, 8. 1937 salı günü saat 15,30 da kapalı zarf usulü ile Ankarada idare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin (928.69) liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları, resmî gazetenin 7, 5,1936 gün ve 3297 No. lı veya 1, 7, 1937 T. 3645 No. lı nüsha sında intişar etmiş olan talimatnamesinde alınmış müteahhitlik vesikası ve tekliflerini ayni gün saat 13,30 a kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankarada malzeme dairesinden, Haydarpaşada tesellüm ve sevk şefliğinden, Izmir ve Eskişehirde idare mağazalarından, Zonguldakta D. Demiryolları kömür tesellüm heyeti şefliğinden ve Adanada işletme müdürlüğünden parasız olarak dağıtılmaktadır. 4234

İstanbul Vakıflar Direktörlüğü İlânları

Değeri Lira	K.	pey parası Lira	K.	
1260	50	94	50	Çemberlitaş: Mollafenari mahallesinde Boyacıahmet sokağında Belediye dairesinin arkasında eski 3 yeni 5 Nr. lı üç oda bir matbah, kuyu ve elektrik tesisatını havi kâgir hanenin tamamı. 1224.
930	00	70	00	Beyazıt: Camcıâli mahallesinde eski Yahnikapan yeni Haçeki sokağında 20, 22 Nr: lı yeni taksimatta tamamen yola çıkmak suretile şeref bulacak olan 186 metre arsanın tamamı 1219.
232	02	17	50	Şehremini: Denizaptal mahallesinde Şehremini tramvay caddesinde 295— Nr: lı ve 94, 81 metre murabbaındaki Mimarşücaattin camii imamına meşrutahane arsasının tamamı. 1115.

Yukarıda yazılı emlâk satılmak üzere 15 gün müddetle açık arttırmaya çıkarılmıştır. Ihalesi Temmuzun 26 cı pazartesi günü saat 15 de yapılacaktır. Isteklilerin Mahlûlât Kalemine gelmeleri. (4090)

Diş Macunlarının incisi
KOHiNOR
Diş Macunudur
Bunu bir kere kullananlar artık ayrılamazlar.
Kullanmamış olanlar bir denesinler.
Izmir satış şubesi: Bay Ahmet Buldanlıoğlu

Kapalı Zarf Usulile Eksiltme ilânı
Eâz'z Nafıa Müdürlüğünden:

1 — Elâzizde yeniden yapılacak olan "80,, yataklık hastane binası "137,, bin lira muhammen bedel veya vahidi fiat üzerinden kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

2 — Bu işe aid şartname ve evrak şunlardır:
A — Bayındırlık işleri genel şartnamesi
B — Fennî şartname
C — Hususî şartname
D — Eksiltme şartnamesi
E — Muhammen bedel cetveli
F — Vahidi fiat cetveli
G — Plân ve projeler
H — Mukavele projesi

Istekliler bu şartname ve evrakı Vilâyet Nafıa Müdürlüğünden görebilir.

3 — Eksiltme 26 Temmuz 1937 tarihine müsadif Pazartesi günü saat 15 de Elâzizde Nafıa Müdürlüğü odasında müteşekkil artırma ve eksiltme komisyonunda yapılacaktır.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin 8100 lira muvakkat teminat vermesi ve bundan başka aşağıdaki vesikaları getirmesi lâzımdır.

A — Nafıa Vekâletinden alınmış 937 senesi için muteber asgârî altmış bin liralık ehliyetname

B — 937 yılına aid ticaret odası vesikası

C — Inşaat müddetince iş başında diplomalı bir mühendis veya bir mimar bulunduracağına dair taahhütname

6 — Teklif mektupları yukarda 3 üncü maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar komisyon reisliğine makbuz mukabilinde verilecektir. Posta ile gönderilecek mektupların nihayet 3 üncü maddede yazılı saate kadar gelmiş olması ve dış zarfın mühür mumu ile iyice kapatılmış bulunması şarttır. Postada olacak gecikmeler kabul edilmez. (4139)

Devlet Demiryolları 9 uncu işletme Direktörlüğünden:

Muhammen bedeli 20800 lira olan 8000 meşe travers 2 ağustos 1937 pazartesi günü saat 15,30 da kapalı zarf usuliyle Sirkecide 9 uncu işletme binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 1560 liralık muvakkat teminatla kanunun tayin ettiği vesikaları, Resmî gazetenin 7, 5, 936 tarih ve 3297 No. lı nüshasında intişar etmiş olan talimatname dairesinde alınmış vesika ve tekliflerini ayni gün saat 14,30 a kadar işletme binasındaki komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankarada malzeme dairesinden ve Sirkecide Işletme komisyonundan dağıtılmaktadır. (4239)

İstanbul Limanı Sahil Sıhhiye Merkezi Satına ma Komisyonundan:

Merkezimiz ve Mülhakatı ile Çanakkale Merkezi ve Urla tahaffuzhanesi ambarlarına teslim edilmek şartiyle 567 ton kriple maden kömürü ile Çanakkale ambarına teslim 12 on iki ton yerli sömi kok kömürü kapalı zarf usuliyle satın alınacaktır.

A — Tahmin bedeli, kriple maden kömürünün beher tonu 17 lira 50 kuruş ve sömi kok kömürünün 24 liradır.

B — Kömürün şartnamesi Merkezimiz levazımından parasız alınır.

C — 3/Ağustos/937 Salı günü saat 15 de Galatada Kara Mustafa paşa sokağında Istanbul Limanı Sahil Sıhhiye Merkezi Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.

D — Eksiltme kapalı zarf usuliyle yapılacağından isteklilerin eksiltme başlamadan bir saat evvel teklif mektuplarını Komisyona vermeleri ve teminatlarını yatırıp makbuzlarını almaları şarttır. Aksi takdirde eksiltmeye giremezler.

E — Kriple ve kok kömürünün muvakkat teminat parası 765 lira 83 kuruştur.

F — Eksiltmeye girecek olanların kömür tüccarı olduklarına dair Ticaret Odasının 1937 senesine ait vesikalarının ibrazı şarttır. (4170)

Sümer Bank Umumî Müdürlüğünden:

1 — Bankamızın Kayseri Bez Fabrikası sahası dahilinde yaptıracağı muhammen keşif bedeli 76251,37 "Yetmiş altı bin iki yüz elli bir % 37,, lira olan müteferrik işler inşaatı kısmen götürü ve kısmen vahidi fiat usulile eksiltmeye konulmuştur.

2 — Münakasa evrakı 4 lira mukabilinde Sümer Bank Inşaat servisinden alınabilir.

3 — Eksiltme 28 Temmuz Çarşamba günü saat 15,30 da Ankarada Sümer Bank Umumî Müdürlüğünde yapılacaktır.

4 — Muvakkat teminat 5062,57 "Beş bin altmış iki % 57,, liradır.

5 — Isteklilerinihale gününden en az bir hafta evvel Sümer Bank Inşaat Servisine gelerek bu kabil bir inşaatı yapabilecek fennî ehliyetlerini isbat ve icap eden vesikalarla millî bankaların birinden alınmış 40,000 liralık malî itibar mektubunu ibraz ile eksiltmeye girebilmek üzere birer vesika almaları şarttır.

6 — Teklif mektuplarını havi zarflar kapalı olarak ihale günü saat 14,30 a kadar makbuz mukabilinde Ankara Sümer Bank Muhaberat Servisi Müdürlüğüne teslim edilmiş olmalıdır.

7 — Bu inşaatı Banka dilediği müteahhide vermek hakkını muhafaza eder.

8 — 5 inci maddede zikredilen vesika meyanına Nafıa Vekâletince verilmiş müteahhitlik vesikasının da konulması şarttır. "2006,, "4120,,

Tabip alınacaktır
Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğünden:

Ankara civarındaki müesseseler için iki tabip alınacaktır. İsteklilerin şartları anlamak üzere umum müdürlük sıhhat şubesine müracaatleri

YERLİ MALLAR PAZARLARI

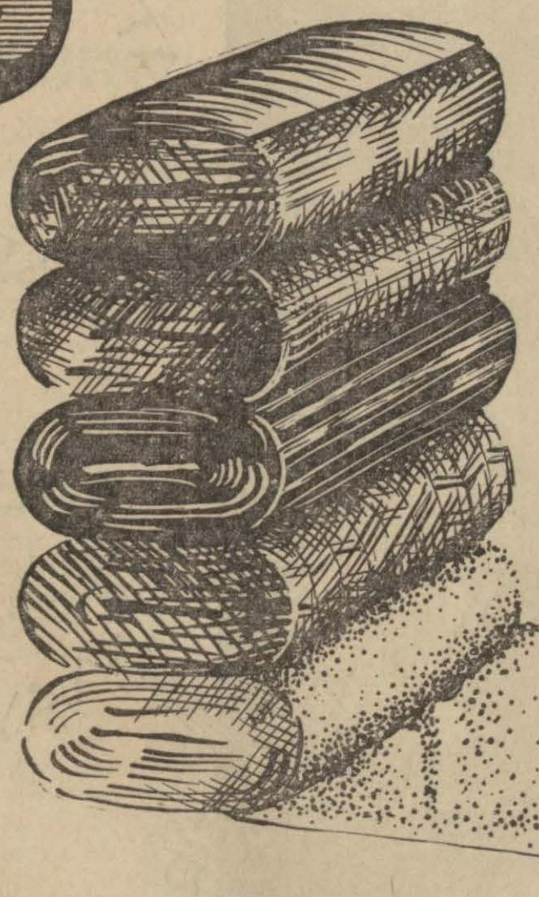

YAZLIK KUMAŞLAR
4 Liradan itibaren

PANAMA
5.50 Liradan itibaren

FRESKO
6 Liradan itibaren

Selâh

HEREKE KUMAŞLARI

KELVİNATOR

almalısınız

Çünkü,
benim gibi siz de büyük istifade göreceksiniz.
Fazla olarak SAHİBİNİN SESİ size
5 SENE GARANTİ li
1937 model
dolap verecektir.
Bu modeller iki defa daha az işlediği halde aynı soğukluğu veren ve aynı hizmeti gören emsalsız cihazlardır.

KELVİNATOR
satış yerleri
SAHİBİNİN SESİ
Müessesesi ve Acentaları

ANKARA	—	Velibi Koç Ticaret Evi.
ADANA	—	Ş. Rıza İşçen, Yeni Mağaza
BURSA	—	Mehmet Hüzmen
ESKİŞEHİR	—	Hasan Alanya
MERSİN	—	Jorj Satel
SAMSUN	—	C. Celâl Özlü, S. Kemal Sezen.
ZONGULDAK	—	İsmet Ağartan, Ahmed Yüksel
DİYARBEKİR	—	Celâl Ayyıldız
İZMİR	—	Artür Vetter
KAYSERİ	—	İsmail ve oğulları Cıngıllı
KONYA	—	A. Mücib Dölen
ANTEP	—	Naci ve Ahmed Dai kardeşler
BANDIRMA	—	Ahmet ve Bahaeddin Bereket kardeşler.
TRABZON	—	Dedeoğlu Sami, Hâmi ve Publi nali kardeşler.
ADAPAZARI	—	Ahmet Hilmi Kurar.

18 ay veresiye satış

BAYANLAR

Fennî ve sıhhî bir şekilde hazırlanan Femil tuvalet bezlerini aybaşı ihtiyaçlarımızda kullanmakla neşe ve sıhhatinizi kazanmış olursunuz. Her eczane, parfümöri ve tuhafiye mağazalarında bulunur.

Ankarada AKBA
Yerli ve yabancı bütün gazeteler, mecmualar, kitaplar
●
Her cins kırtasiye ve malzemesi
●
Yeni Çocuk Ansiklopedisi

Zührevî ve cilt hastalıkları
Dr. Hayri Omer
Oğleden sonra Beyoğlu Ağacamı karşısında No. 133 Telefon: 43585

BEYOĞLU VAKIFLAR DİREKTÖRLÜĞÜ İLÂNLARI

Arif Hikmet Vakfı Müteveliliğinden

Bedeli keşfi 5192 lira olan Arif Hikmet Bey vakfı akaratından Kuzguncuktaki dağ hamamının tamiratı 13 temmuz 937 tarihinden 2 Ağustos 937 tarihine kadar 20 gün müddetle açık eksiltmiye konmuştur.

Bu işe ait şartname ve keşifname heyeti fenniyede olup isteklilerin mesai saatlerinde görebilmeleri için heyeti fenniyeye müracaat etmeleri lâzımdır

İhale 2 Ağustos 937 pazartesi günü saat 15 te Beyoğlu Vakıflar Direktörlüğünde komisyonu mahsus huzurunda yapılacaktır.

Eksiltmeye girmek istiyenlerin 389 lira 40 kuruş muvakkat teminat parası vermeleri lâzımdır.

Eksiltmeye girmek istiyenlerin mimar veya mühendis olmaları ve buna benzer 5000 liralık tamiratı iyi bir surette yaptıklarını isbat edecek vesika ibraz etmeleri meşruttur. (4129)

Devlet Demiryolları 9. cu İşletme Direktörlüğünden:

Muhammen bedeli 3,300 lira olan 150 ton çimento 5, 8, 937 tarihinde saat 15,30 da pazarlıkla Sirkecide 9 uncu işletme binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 274,5 liralık muvakkat teminatla kanunun tayin ettiği vesikaları, resmî gazetenin 7, 5, 936 tarih ve 3297 No. lı nüshasında intişar etmiş olan talimatname dairesinde alınmış vesika ve tekliflerini ayni gün saat 14,30 za kadar işletme binasındaki komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankarada Malzeme dairesinden ve Sirkecide İşletme komisyonundan dağıtılmaktadır. (4269)

Ticaret ve Zahire Borsasında intihap intihap Heyetinden:

Temmuz 937 nihayetinde müddeti hitam bulacak olan Ticaret ve Zahire Borsası heyeti idaresinin yeniden icra edilecek intihabatında intihap etmek ve intihap olunmak hakkını haiz olanların listeleri bugünden itibaren Oda ve Borsa koridorlarında asılmıştır. Bir itirazı olanların üç gün zarfında 21 temmuz 937 çarşamba günü akşamına kadar yazı ile intihap heyetine müracaatları.

Sizi iz'aç ve elbiselerinizi tahrip eden T E R in izalesi için
SU - DO - RO - NO Pertev
Kullanışı : PEK KOLAY
Tesiri : Kat'î ve DEVAMLI

Türk Hava Kurumu Satınalma Komisyonundan:

Üçü altın ve dokuzu gümüş on iki murassa madalya yaptırılacaktır. 19, 7, 937 saat 15 de münakasası yapılacağından istekli olanların şartnamesini görmek üzere piyango direktörlüğü muhasebesine müracaatları. (4283)

Kanzuk Saç Eksiri
KOMOJEN

Saçların köklerini kuvvetlendirir. Dökülmesini keser. Kepekleri tamamen giderir ve büyüme kabiliyetini artırarak saçlara yeniden hayat verir. Kokusu lâtif, kullanışı kolay bir saç eksiridir.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
BEYOĞLU — İSTANBUL

GRİP BAŞ ve DİŞ AĞRILARI
NEVRALJİ-ARTRİTİZM-ROMATİZMA
KAŞE
NEOKALMINE
ALINIZ

Sahibi: Ahmet Emin YALMAN. Umumi Neşriyatı İdare Eden: S. S. Gazetecilik ve Neşriyat Türk Limitet Şirketi. Basıldığı yer TAN matbaası